

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zestvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L.
Telefon šte. 72, ponoči tud'
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 96

Inzeratni oddelček: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 409

Podružnica: Maribor, Barbarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843. — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 19. avgusta.

Za Windsorjem, Livadijo, Ischlom, Lanyjem in drugimi poletnimi vladar-
skimi rezidencami postaja tudi naš Bled
vedno bolj znamenit in čim dalje živah-
nejši centrom državnih šestankov. Zadnje
dni je politično življenje v Beogradu
povsem izumrlo in razplet politi-
čne situacije, ki je nastala po občins-
kih volitvah v Srbiji, je preložen na
Bled, kjer se sedaj v Suvoboru ministri
vrste v avdijenci ter se vrše konference
pod vodstvom ministrskega predsedni-
ka in ob navzočnosti vseh politično važ-
nejših resortnih šefov.

Baš te dni pa se je dr. Korošec raz-
govarjal sam s seboj in ta razgovor ob-
javil v včerajšnjem »Slovenecu«. Prihra-
nil si je s tem neprijetno dolžnost, da
poroča na javnem zboru svojim volil-
cem v Ljubljani o neuspehih svoje po-
litike, a je objavil svoj razgovor menda
v glavnem zato, da bi za vsak slučaj —
ako bi se morda situacija le kaj izpre-
menila — opozoril Beograd, da je on tu-
di tu ter da bi on in njegova stranka tu-
di rada v vlado. Njegova nekdanja tigrovs-
ka krvočolost je sedaj že precej stopi-
la v ozadje. Samo mandat za svobodno
volitve bi on rad imel. Nič manj, a
tudi nič več ne zahteva, da bi popiral
vlado. Za slepilo veljicev bi potrebo-
val le še to, da bi se mandat glasil tudi
za »saniranje gospodarske mizerije«.
Seveda! Klerikalcem treba dati volilno
vlado, pa se bosta takoj začela cediti
po državi med in mleko.

Povsem sigurno je, da je dr. Korošec
ševo ponujajo »beograjskim centrali-
stom« zelo preurjen; kajti zasluga
baš samega dr. Korošca in njegovih po-
slancev je, da je SLS še za dolgo dobo
že v naprej izključena iz vsake kombi-
nacije. Klerikalci so že zdavnaj zapra-
vili veliki politični ugled dr. Korošca,
ki mu ga je dalo za politično doto Na-
rodno višje, da jo kot njegov pred-
sednik ponese v Beograd. Ne glede na
njihovo neiskreno politiko, ki bazira na
jezuitskem sistemu plemenskega in se-
paratističnega hujkanja in rovarjenja,
jim že njihovo provokantno stališče za
interese Rima v nasprotju s interesi
države onemogoča, da bi mogli v drž-
avi, ki da kaj na svoj dobiček, vršiti
kakršnokoli vodilno funkcijo v njeni
upravi.

Nepopolniji so klerikalci! Treba
vzeti v roke njihova glasila poslednjih
dni ter čitati članke in novice, ki jih pi-
šejo v volilni kampanji za Zbornico za
trgovino, obrt in industrijo. Se vedno
jim je glavno geslo hujkanje proti Sr-
bom ter podžiganje separatističnih
stremelji: Vsakogar, ki ni v vrstah ni-
hovih rovarjev, razglajajo za »izdaj-
co«, ki ga treba uničiti. Čudno ni, da
tudi dr. Korošec v svojem razgovoru v
»Slovenecu« celo sedaj, ko se ponuja v
vlado, ni mogel zatajiti svojega sepa-
ratističnega fanatizma. Velika župana gg.
Baltiča in Pirkmajerja, ki nista nič drug-
ga kot uradnika, ki pošteno in vestno
vršita poverjene jim naloge, psuje dok-
tor Korošec s »hlapi centralizma«, ki jih
centralizem plačuje zato, da se »bo-
rijo proti avtonomističnemu pokretu
Slovenije« (recte: klerikalcev) ter da
»ščetijo centralistično izrabljanje naše
domovine«. Kako intransigenten in ne-
iskren je dr. Korošec v svojem razgo-
voru, je videti tudi v tem, da trdi, da
imajo samostojni demokrati velesrbske
hegemonijske nagone, a da so oni mo-
goči samo med ljudmi, ki »absolutno
zanikajo vsaki drugi narodnosti pravo
do življenja razen srbski«.

Dr. Koroševi besni izbruhi danes že
malokoga iritirajo. Časi so že zdavnaj
minuli, ko je dr. Korošec upal, da bo v
demagogiji prekosil Stj. Radića ter ob
njegovi strani z rovarjenjem zasakal
usodo naše države drugače. Njegov up,
da postane kot ustanovitelj širšega opo-
zičnega bloka voditelj federalističnega
gibanja v Jugoslaviji, je šel po vodi
in danes sta dr. Korošec in njegova
stranka v državni politiki popolnoma
izolirana. Njun položaj je doma obupen,
ker pristaši SLS čim dalje bolj uvide-
vajo brezplodnost in neuspešnost dok-
tor Koroševne politike. Čim dalj časa
bo trajala trgovljava in vrtoglavo-
st voditeljev SLS, tem hujša bo katastrofa,
ki neizbežno čaka to nekdanjo močno in
ugledno stranko. Za nove kombinacije
SLS še dolgo ne pride v poštev. Šele
ko bo Radić končal svojo tragikomedijo,
bo njegovo vlogo lahko prevzela SLS.

Povratak Svet. Pribičevića

Pariz, 19. avgusta, p. Svetožar Pribi-
čević, ki se je lečil v kopališču Vichy
ter se nekaj dni sem nahaja v Parizu, se
v soboto vrača v domovino.

Čestitke Društva narodov ministru Ninčiću

Beograd, 19. avgusta, p. Glavni tajnik
Društva narodov sir Drummond je poslal
povodno sklenitev prijateljske zveze z Gr-
čijo zunanjemu ministru dr. Ninčiću brzo-
javko, kateremu pristoje čestita k tej no-
vi pridobitvi na potu konsolidacije slo-
venskega mira. Dr. Ninčić se je glavnemu taj-
niku iskreno zahvalil za njegove čestitke.

G. Uzunović o svoji avdijenci

Minister Maksimović je prispel na Bled ter bil še zvečer spre-
jet pri kralju. — Konferenca med ministri.

Bled, 19. avgusta b. Min. predsednik
Uzunović je bil danes ob 11.30 sprejet
od kralja v daljši avdijenci. Nato se je
vrnil v Parkhotel, kjer je obedoval v
družbi nekaterih narodnih poslancev ter
ministrov, ki se nahajajo te dni na Ble-
du. Kmalu nato pa se je pripeljal v
Parkhotel zunanji minister dr. Ninčić,
s katerim se je min. predsednik Uzu-
nović razgovarjal približno pol ure.

Ob pol 5. popoldne je min. predse-
dnik Uzunović sprejel novinarje, ki jim
je podal izjavo, v kateri je rekel: Imel
sem danes čast, biti sprejet v avdijenci
od Nj. Vel. kralja skupno z načelnik-
kom direkcije za gradbo železnice Pe-
rom Milenkovićem. Do te avdijence je
došlo na naslednji način.

Ko je bil zadnjič naš prometni mi-
nister Vasa Jovanović v avdijenci, je
kralj izrazil željo, naj se vprašanju iz-
gradnje prometnih sredstev in izgrad-
nje železnice posveti največja pažnja,
zlasti pa onim, s katerimi bi bila naša
država čim direktnjeje in čim bolj zve-
zana z našimi lukami na morju ter že-
leznice v Južni Srbiji. Pretekli dni sem
bil v Južni Srbiji v družbi inž. Milen-
kovića, ki z veliko voljo, pridnostjo in
strokovno sposobnostjo proučuje iz-
gradnjo naših železnic že dalje časa.

Potovali smo v Skopje, Veles, Štip,
Kočane, Sv. Nikola in nazaj na Veles,
Gradsko, Prilep, Bitoli, Resanj in v
Ohrid. Kakor veste, je že gotova že-
lezniška proga Veles-Štip, dokončuje pa
se proga Štip-Kočane, o kateri upam,
da bo že septembra otvorena. Umest-
no bi bilo, da se proga po vardarski do-
lini, ki teče proti Solunu, zveže z nor-
malno železniško progo preko Prilepa,
Bitolja, Resnja, Ohrida, Struge do De-
bra. Kdor potuje po tej progi samo en-
krat, kdor si predoči njeno geografsko,
trgovsko, gospodarsko in nacionalno-
politično važnost, se ne bo oprstil ob-
čutka dolžnosti, da moramo to progo
čim prej zgraditi. Nastane vprašanje,
kako bi jo najbolje in najlažje zgra-
dili. Inž. Milenković meni, da bi se ta
proga dala najracionalneje in v naj-
krajšem času zgraditi s kombiniranim
sistemom dela, pri katerem bi sodelo-
vala vojska, država s svojimi financa-
mi in prebivalstvo s podpisovanjem
državnih obveznic.

To so v ostalem podrobnosti, ki bodo
služile kot podlaga, ko se bo pričelo
proučevati to vprašanje z vseh stališč.

Mučno razpoloženje v Radićevem klubu

Radić je pričakoval izločitve Nikića in povabilo na Bled, a ni
bilo nič. — »Treba je, da HSS uredi svoj položaj v vladi.«

Zagreb, 19. avgusta n. Seja radićevskega
poslanskega kluba se je danes nadaljevala
ter je popoldne trajala do 19. St. Radić
je obljubil novinarjem, da bodo lahko pri-
stovovali njegovemu govoru, ki ga bo imel
okrog 18. ure. Novinarji pa niso bili pri-
puščeni k seji. Po končani seji ni bil izdan
komuniké. Radiću je njegova okolica brani-
la govoriti z novinarji. Radić je bil napove-
dal, da bo HSS izglasoval zaupnico mi-
nistrskemu predsedniku Uzunoviću. Ko so ga
novinarji zvečer vprašali, je odgovoril:
»Glasovali smo zaupnico g. Uzunoviću. Ob-
jav pa ne morem dati, ker so razmere tak-
šne, da bi morali sicer objaviti tudi gotove
stvari, kar pa ne bi bilo oportuno«. Na vr-
atih Seljačkoga doma je Radić na kratko po-
vedal novinarjem, potek popoldanske seje.
Dejal je, da se je popoldne razpravljalo o
poročilu trgovskega ministra dr. Krajača
in da se je nadaljevala debata o raznih po-
litičnih vprašanjih in organizaciji stranke.
Besedo je povzelo 20 poslancev.

Naknadno se je izvedelo, da je bil St.
Radić v svojem govoru zelo nervozen in
nerazpoložen. Govoril je, da je današnja
družba proti kmetskemu pokretu in da tega
ne razume. Zato da je treba, da stranka

Angleški glas o pogodbi z Grčijo

London, 19. avgusta (brž.). V uvod-
nem članku o pomirjenju na Balkanu
pozdravlja »Morningpost« sklenitev
prijateljske pogodbe med Grško in Ju-
goslavijo in izraža upanje, da bodo vsa
sporna vprašanja s tem dogovorom re-
šena. Politično je pridobila Grška pri-
ateljstvo svoje močnejše sosedice, do-
čim je Jugoslavija odpravila ovire ju-
goslovenskemu prometu na kratki progi
med Gjevrgelijo in Solunom in obenem
dosegla razširjenje proste luke v Solu-
nu. Angliji, ki je v prijateljskih stikih z
Jugoslavijo in Grško in ki dosledno de-
la za evropski mir, je posebno drago,
da je prišlo do te pogodbe.

Nadalje se bavi »Morningpost« s pro-
testno noto Jugoslavije, Grške in Rumu-
nije Bolgariji in izraža upanje, da bo
pametna uporaba begunskega posojila
Bolgariji, ki je garantirano po Društvu
narodov, pripravilo komitaše do tega,
da bodo opustili svoje vpade v sosed-
nje države.

Posvetovanja o jadranski železnici

Zagreb, 19. avgusta, r. Za gradbo že-
lezniške proge Pančevo - Beograd - Split vlada
največji interes. Prometni minister, ki je
danes potoval na Bled, bo kralju v avdijen-
ci podal podoben referat o gradbi te pro-
ge. Danes so iz Dalmacije potovali skozi
Zagreb v Beograd delegati raznih intere-
sanih institucij in društev, občin, trgovskih
zbornic itd. V Beogradu se sestanejo v pon-
edeljek 23. t. m. z delegatom prometnega
ministra ali z ministrom samim, ako bo
v Beogradu. Na tej širši konferenci se bo vse-
stransko pretresalo vprašanje gradbe ome-
njene železniške proge. Kolikor je doslej
znano, se konference udeležijo predstavniki
vseh krajev, ki pri trasiranju železniške
proge prihajajo v kombinacijo.

Jugoslavija in posojilo Bolgariji

Zeneva, 19. avgusta (brž.). Jugoslavija
je poslala Društvu narodov noto, v kateri
zahteva, da se ustanovi za bolgarsko po-
sojilo kontrolni odbor, v katerem bi bila
zastopana Jugoslavija, Rumunija in Grška.

Pakt prijateljstva med Jugoslavijo in Poljsko

Manifestacija prisrčnih odnošajev med obema bratskima slo-
vanskima narodoma. — Pogodba bo podpisana v septembru v
Ženevi.

Beograd, 19. avgusta, n. Politični krogi
pripišejo veliko važnost posetu, ki ga je
napravil danes poljski poslanik Okenski,
pomočniku zunanjega ministra Jovanu Mar-
koviću. S poučene strani se je izvedelo, da
sta se poljska in jugoslovenska vlada spo-
razumeli, da skleneta pakt prijateljstva in
arbitražno pogodbo. Sporazum se ni para-
firan, vendar so glavne določbe sporazuma
že gotove. V zvezi s paktom prijateljstva
in arbitražno pogodbo je sestanek, ki ga bo
imel dr. Ninčić na septembarskem zaseda-
nju Društva narodov v Ženevi s poljskim
zunanjim ministrom.

Pomočnik zunanjega ministra dr. Marko-
vić je imel takoj po posetu poslanika Oken-
skega daljši telefonski razgovor z dr. Nin-
čičem na Bledu, ki ga je obvestil o poteku
poseta in o glavnih fazah pogajanj s Polj-
sko. O tem je dr. Ninčić že obvestil kralja
na svoji današnji popoldanski avdijenci.

V zunanjem ministru se zvečer, izja-
vili, da je bil novi pakt prijateljstva s Polj-
sko izdelan popolnoma v soglasju s paktom
o Društvu narodov in da ga bosta oba zu-

nanja ministra podpisala v Ženevi ali v
Varšavi. Pogodba se nanaša le na razmerje
med Jugoslavijo in Poljsko.

Beograd, 19. avgusta p. Pogajanja za skle-
nitev pakta prijateljstva med našo državo in
Poljsko so se vodila pismeno med Beogra-
dom in Varšavo in v ustnih razgovorih
med zunanjim ministrom dr. Ninčićem in
poslanikom Okenskim v Beogradu. Zuna-
nje ministristvo je noči izdalo sledeči komu-
niké: »Da se učvrsti prijateljski odnošaji
ki obstojajo med našo kraljevino in Poljsko,
sta se obe vladi domenili o besedilu pakta
prijateljstva in arbitražne pogodbe. S tem
sporazumom, ki je popolnoma zasnovan na
temelju pakta o Društvu narodov, želita
obe vladi nuditi nov dokaz miroljubnega
duha, ki prevlada obe državi. V zvezi s tem
je tudi predstojatelj potovanja zunanjega mi-
nistra dr. Ninčića v Varšavo.

Kakor je izvedel vaš dopisnik, se bo
pakt prijateljstva in arbitražna pogodba s
Poljsko najbrže podpisala v Ženevi, kjer
se sestanejo oba zunanja ministra na je-
senskem zasedanju Društva narodov.

Brezuspešna rudarska pogajanja

Načelno nasprotstvo med zahtevami rudarske zveze in lastni-
ki rudnikov. — Apel na rudarje in na javnost. — Lastniki so
brezpogojno za osemurni delovnik.

London, 19. avgusta (brž.). Današnja po-
gajanja med zastopniki rudarjev in lastniki
rudnikov so se končala brez uspeha. Po
dveh mesecih sta se nasprotni stranki prvič
sestali in se končno po eno in polurni raz-
pravi razšli, ne da bi se domenili za nov se-
starek. Po konferenci sta izšli obe stranki
svoje uradne poročilo. Poročilo lastnikov
najprej omenja poziv rudarjev za pogajanja
in nadaljuje, da je pozval predsednik dru-
štva lastnikov Evan Williams, rudarje, da
naznajo svoje zahteve. Herbert Smith je
nato odgovoril, da zahteva rudarska zveza
sporazum na nacionalni podlagi, da je na-
sprotna vsakemu podaljšanju delovnega
časa in da je pripravljena, pogajati se o
mezdah šele po reorganizaciji premogovne
industrije in po predhodnem posvetovanju z
vlado o podelitvi državne podpore na re-
gulacijo rudarskih plač. Williams je nato po-
jasnil rudarskim zastopnikom, zakaj ni mo-
goč prirediti dela na podlagi prejšnjega de-
lovnega urnika in mezd, ki so veljale pred
stavko. Istotako se je izjavil Williams proti
dogovoru, veljavnem za vse rudarje, češ da
enotna rešitev rudarskega spora ne odga-
varja interesom posameznih premogovni-
kov.

Po uradnem poročilu rudarske zveze je
razlagal rudarski voditelj Herbert Smith na
seji, da je bil po 111 dnevih stavke potre-

ben ponoven pretres situacije in poskus za
dosego sporazuma. Nadalje je povdaril, da
smatra podaljšanje delovnega časa za nepo-
trebno za prosep rudarske industrije in da
smatrajo rudarji dogovor na nacionalni
podlagi in pravično ureditev mezd v veliko
korist same premogovne industrije. Nadi-
lje je izjavil, da je rudarska zveza priprave-
ljena prijeti pogajanja o ureditvi rudarskih
mezd, potem ko se bo resno vzelo v pretres
vprašanje reorganizacije premogovne indu-
strije. Istotako je izrazil mnenje, da bi mo-
rala vlada za reorganizacijo dovoliti pre-
mogovnikom podporo.

Nato je Williams izjavil v imenu lastni-
kov, da je pri tem stanju stvari vsaka na-
daljna razprava nemogoča. Lastniki smatra-
jo za potrebno podaljšanje delovnega časa
na osem ur za nadaljevanje dela v premo-
govni industriji in nameravajo v polni meri
izkoristiti zakon o osemurnem delovniku.

Kar se tiče mezd je izjavil Williams po-
polnoma določno, da zveza lastnikov ne
more absolutno določiti mezd in da je to
stvar direktnih pogajanj med rudarji in po-
sameznimi premogovniki. Poročilo rudarjev
končuje z ugotovitvijo, da pomenja stališče
lastnikov direktno zahtevo, da rudarji eno-
stavno kapitulirajo. Poročilo končno apelira
na rudarje, naj vztrajajo in prosi javnost za
podporo.

Amerika in razorožitveno vprašanje

Zanimiv govor državnega tajnika Kelloga o ženevski razoro-
žitveni konferenci. — Ameriško naziranje o praktični vredno-
sti skupnih dogovorov.

New York, 19. avgusta, d. Povodom od-
kritja spomenika v Plattsburgu severno
New Yorka je imel državni tajnik Kellogg
velik govor, v katerem se je predvsem ba-
vil s stališčem Zedinjenih držav do vpra-
šanja razorožitve. Dejal je, da vlada baš
razpravlja z drugimi kabineti o tem, kateri
problemi naj bi prišli na razgovor na me-
narodni konferenci za omejitev oboroževanja
vsake vrste. Ti pripravljani razgovori
se vrše v Ženevi. Zastopniki Amerike so
predlagali, naj bi se to splošno zlo, ki ga
predstavlja tekušno oboroževanje, s tem
odpravilo, da bi se najprej sklenili pokra-
jinski dogovori med posameznimi državami.
S tem odpade poedinim deželim vsaj strah
pred napadom svoje neposredne sosedice.

Na ta način, je nadaljeval Kellogg, je več
upanja, da bi se dali doseči vidni uspehi,
kakor če bi se države čakale, da se pojavi
načrt, ki bi se dal uresničiti. Brezplodno je
predlagati formulo, po kateri naj bi vse
vojske sveta znižale svoje staleže. Za skupno
narodov, ki imajo skupne interese in tudi
skupne nevarnosti, ima skupen dogovor za
omejitve oboroževanja praktično vrednost.
Ako pa hočemo čakati, da bodo po vsem
svetu za vse to ugodni pogoji, nam splava
up, da pridemo do omejitve oboroževanja,
za nedogledno čas po vodi.

Državni tajnik je potem podrobno kriti-
ziral stališče nekaterih držav, ki smatrajo,
da je oboroževanje na suhem, na morju in
v zraku nedeljiva celota. Tako postopanje
je imenoval nepotrebnost kompliciranja. Na-
glašal je pogajanja na konferenci za razoro-
žitev na morju v Washingtonu, kjer so se
določili izvesti posamezni ukoliši.

Ameriška delegacija nikakor ne name-
rava zapustiti Ženeve in njene konference,
narobe bo ostala ondi, dokler je upati, da
se bo na njej nekaj doseglo, kar bi dovedlo
do omejitve oboroževanja.

Kellogg je kritiziral tudi uvrstitev tako-
zvanih naravnih pomožnih virov v indeks
oboroževanja. Rekel je, da bi, ako bi prišla
ta teorija do veljave, lahko odvzeli Zedinje-
nim državam vojsko in mornarico, ker ima-
jo velike naravne pomožne vire. Po njego-
vem prepričanju je edino praktična podlaga
za znižanje oboroževanja vračunanje stalo-
že vojske in vidnega vojaškega materijala.

Kar se tiče predloga glede mednarodne
kontrole določb o razorožitvi, je dejal dr-
žavni tajnik, da Zedinjene države ne bodo
nikdar trpele take kontrole. Zakaj nobena

država na svetu ne bo pristala na to, da bi
si sama nadela kakršnokoli omejitev gospo-
darskega ali industrijskega razvoja v miru
ali da bi bilo zmanjšanje njene oborožitve
odvisno od položaja njene industrije ali
izširjenja njenih pomožnih virov.

Obisk rumunskih novinar- jev v Jugoslaviji

Beograd, 19. avgusta, p. Včeraj se je od-
peljal iz Bukarešte skupina rumunskih no-
vinarjev, ki jih je naša vlada povabila, da
posetijo Jugoslavijo. Ta poučni izlet se vi-
ši pod protektoratom novinarske Male an-
tante. Med rumunskimi gosti so tudi prvi
tajnik rumunskega poslanstva Zafirescu
kot zastopnik rumunskega tiskovnega ura-
da, bivši minister Panhalipa kot predse-
dnik novinarskega sindikata v Besarabiji,
predsednik zveze poklicnih novinarjev Ana-
stasiu, bivši poslanec in predsednik novi-
narske zveze v Bukovini Rotica ter zastop-
niki vseh velikih rumunskih listov.

Rumunski gostje so prispeli davi v No-
vi Sad. Po zajtrku so si v avtomobilih ogle-
dali Fruško goro in Sremske Karlovce, zve-
čer pa so nadaljevali svojo vožnjo v Za-
greb, kamor pridejo jutri zjutraj.

Vse potovanje rumunskih novinarjev po
Jugoslaviji bo trajalo 14 dni. Iz Zagreba
krenejo jutri ponoči preko Ljubljane na
Bled, kjer bodo v soboto. Zvečer se vrne-
jo v Ljubljano, od tam odidejo na Snjsak,
v Omisalj, Krk, Rab, Senj, Novi, Crikve-
nico in v Kraljevico, Plitvička jezera, Šibenik,
Split, Trogir, Dubrovnik in v Boko Ko-
torsk, odkode, napravijo izlet tudi na
Cetinje. Iz Dubrovnika krenejo preko Bos-
ne v Beograd, kamor pridejo dne 31. t.
m. ter se isti dan povrnejo z ladjo domov.

Razkol v nemški komunistični stranki

Berlin, 19. avgusta, k. Kakor se izve, je
se ozirom na nasprotstvo v nemški komu-
nistični stranki prišel Buharin po nalogu
Stalinina v Berlin, da doseže izključitev
opozicijskih voditeljev iz stranke.

Na Bledu se pripravljajo velike odločitve

Včeraj je prispel tudi notranji minister Maksimović. — Pomen sedanjih avdienc v Suvoobu. — Išče se izhod iz latentne krize.

Bled, 19. avgusta. b. Že sinoči se je govorilo, da je bil poklican na Bled notranji minister Maksimović. To se je izkazalo za resnično. G. Maksimović se je danes proti večeru z avtomobilom iz Zagreba pripeljal semkaj. Njegovi navzočnosti se pripisuje največji pomen. Ona se smatra kot dokaz, da se v avdiencah, ki se sedaj vršijo v dvorcu Suvoobu, rešujejo vrlo važna politična vprašanja. Morda ni preveč rečeno, ako trdim, da gre za odločitve, ki bodo za nadaljnji razvoj političnih prilik v državi največjega pomena. Nesporno je, da tvori glavni predmet razmotrivanja dejstva, da se koalicijski z radičevci nahaja v permanentni notranji krizi, iz katere se išče izhoda. Kako daleč so priprave na spremembo že izvršene, o tem so v trenutku mogoča samo ugibanja na podlagi nekaterih karakterističnih dejstev, ki se vsiljujejo opazovalcu.

Predvsem je značilno, da je predviden poziv Stj. Radića v avdienco dosedaj izostal. Minister Maksimović, ki je danes nekaj ur boravil v Zagrebu, se z Radičem ni sestel. Tudi je karakteristično, da na Bledu ni navzoč niti eden radičevski minister, akoravno se vsi nahajajo takorekoč v neposredni bližini (dr. Superina v Mariboru, ostali trije v Zagrebu). Mnogo se je nadalje zapazilo, da se je danes minister Nikić, ki je že zapustil Bled, zopet vrnil v spremstvu g. Maksimovića ter ostal tu. Gotovo je tudi, da so radičevci za danes pričakovali iz Bleda važnih poročil iz avdienc pri kralju, a je značilno, da se zlasti g. Uzunović v svojih izjavah o predmetu svoje avdiencije omejuje zgolj na tehnična, prometna vprašanja, o katerih da je kralju poročal, akoravno je tu resortni minister g. Jovanović.

Verjetno je, da za prihodnje dni, ako ne nastanejo dosedaj še nepredvideni dogodki, ni pričakovati vidnih posledic blejskih avdienc. Izgleda, da je stvar nekolkito tudi še v Radičevih rokah. Ako se še HSS odreče resnim zahtevam in pretenzijam, potem je računati s kratkim podaljšanjem sedanjega stanja. Poročila iz Zagreba kažejo, da gospod Radić še okleva.

Zanimive izjave ministra Ninčiča

Naš prijateljski pakt s Poljsko. — Defenzivna zveza z Grško in njen pomen za konsolidacijo Balkana. — Jugoslavija odklanja intervencijo Društva narodov. — Niti ena velesila ne podpira Bolgarije.

(Razgovor «Jutrovega» urednika z zunanjim ministrom.)

Bled, 19. avgusta. b. Danes dopoldne so ostali na Bledu mučenci se ministri v svojih hotelih, kjer so sprejemali goste. V vili Epos, kjer ložira zunanji minister dr. Ninčič, je idilično mirno. Dr. Ninčič je bil celo dopoldne na verandi, kjer je sprejemal poročila svojih referentov. Posebno dolgo se je pri njem mudil direktor II. političnega oddeljenja zunanje ministrstva g. Fotič. Predložil mu je akte glede jesenskega zasedanja Društva narodov, ki jih je zunanji minister natančno študiral.

Kmalu po 10. uri dopoldne je bil zunanji ministru prišla poročila o večerju na Bledu, ki ga je g. Ninčič takoj poklical k sebi in ga najljubeznivejše sprejel.

V uvodnem razgovoru je g. minister povdarjal važnost časopisnih razprav o zunanje političnih vprašanjih. Obžaloval je, da veliko naših novih ne zasleduje zunanje politične dogodkov s tisto resnostjo in objektivnostjo, ki jo zahtevajo interesi države. Med redke izjeme, ki pri nas posvečajo objektivno pozornost zunanji politiki ter razpravljajo važna vprašanja na tem polju vedno z vidika celokupnih državnih interesov, spada tudi «Jutro» in ministra veseli, da more pozdraviti urednika tega največjega lista na severozapadu države pri sebi.

Razgovor je nato krenil na zadnje politične dogodke in je zunanji minister navedel pri tej priliki nekaj primerov, kako strast za senzacionalno preobračeno dogodek.

Naš poročevalce je stavil nato gospodu ministru sledeča vprašanja:

Nedavno so poročali časopisi, da pojedete g. minister v Varšavo in da pripravljate posebno pogodbo tesnega prijateljstva s poljsko republiko.

Dr. Ninčič: Da. Hotel sem iti v Varšavo, toda bil sem zadržan v važnih poslih v Beogradu.

«Torej je točno, da pripravljate tako pogodbo s Poljsko?»

Dr. Ninčič: «Da. Samo ne vem, kdaj mi bo mogoče kreniti na pot. Bil sem povabljen, da pridem v Varšavo. To pot se nisem utegnil odzvati povabilu bratske republike. V izredno zadovoljstvo mi bo, da pri prvi priliki po zasedanju Društva narodov odidem v Varšavo in da na ta način priredimo pristojno manifestacijo naših iskrenih odnosov s poljsko republiko.»

Ali bo Bolgarski uspeh, da izroči spor s svojimi sosedi Društvu narodov?

Dr. Ninčič: «Ne uvidim niti potrebe niti povoda, da se vprašanje sedanjega spora z Bolgarsko iznese pred Društvo narodov. Ni treba, da se avtorizacija Društva narodov izrablja s takimi stvarmi.»

Kaj sodite o konvenciji in paktu med Jugoslavijo in Grško?

Dr. Ninčič: «S temi konvencijami so urejena vsa važna vprašanja, ki bi lahko izzvala diskusijo ali nezaupanje v naših medsebojnih odnosih.»

Gospod minister! Ali je pakt prijateljstva z Grško enostavna kopija sedaj skoraj svojih paktov, ali pa je to pogodba druge vrste?

Dr. Ninčič: «To je pravi defenzivni savez na vrlo široki podlagi. Definitivni savez je nekaj drugega, kakor enostavni pakt prijateljstva.»

Ali obstaja sedaj možnost, da se bo Bolgarska priključila napovedanemu splošnemu paktu?

Dr. Ninčič: «Nisem siguran, ali je v sedanjem trenutku režim na Bolgarskem kaj posebno naklonjen ureditvi odnosov med balkanskimi državami, ki bi ustvarila zaupanje in omogočila zblizanje ene države k drugi. Naše stalno delo pa gre v tem pravcu. Naš savez in ureditev vseh spornih vprašanj z Grško dokazuje, kako smo pripravljeni, da izvajamo tako politiko tudi aktivno.»

Kakšni so cilji vaših avdienc pri kralju?

Dr. Ninčič: «V dosedanjih avdiencah sem poročal kralju o resnih vprašanjih in ga obveščal o mednarodnem položaju.»

Proces Janjić - msgr. Cankar

Koroščeva izpoved se morala prečitati v tajni razpravi.

Sarajevo, 19. avgusta. V torek je bil pred sarajevskim sodiščem zaključen dokazni postopek v zadevi dr. Voje Janjića, ki toži kanonika Karla Cankarja, urednika «Katoliškega tednika», zaradi klevete potom tiska. Dr. Janjića je zastopal dr. Vesel, dočim je obtoženec osebno prisostvoval. Predsednik je najprej prečital obtožnico, iz katere izhaja, da se dr. Janjić smatra užujen na časti, ker ga je Cankar nazval za najločnejšega nasprotnika katoliške cerkve. Razen tega smatra dr. Janjić, da je msgr. Cankar s svojimi navodami, da je dr. Janjić zlorabljal svoj ministrski položaj, zagrešil kleveto.

Obtoženi Cankar izjavlja, da ne mara svoje obrambe navajati ustmeno, marveč zahteva od sodišča, da se prečita njegova pismena obramba.

Nato so se čitale izpovedbe prič. Dr. Vi-dušić, na katerega se je skliceval kanonik Cankar, izpoveduje, da je dr. Janjić bil versko objektivni in da se je o rimski katoliški cerkvi vselej vrlo lepo izražal. Sledil je vrlo karakterističen incident, ko je prišlo na vrsto čitanje izpovedi dr. Antona Korošca. Dr. Janjićev zastopnik dr. Vesel predlaga, da se ta izpoved prečita v tajni razpravi v smislu paragrafa 237 k. pr. r. iz razlogov javnega reda, ker se v njem omenja ime kralja, ki je po ustavi neodgovoren. Branitelj obtoženega Cankarja se je temu predlogu protivil, a sodišče je navzlic temu rešilo, da se dr. Koroščevo pričevanje prečita v tajni razpravi.

Sledilo je čitanje aktov nadškofa dr. Ivana Šarića, ki jih je ta upotil notranjemu ministru. V teh podneskih izjavlja dr. Šarić, da on odgovarja za pravce ustavljene tednika «Nedelja» ter preti, da bo v primeru, ako ostane prepoved «Nedelje», nadalje v veljavi, sporočil celo zadevo Sv. Stolici in tuozemski javnosti, da se bo videlo, da katoliki v Jugoslaviji ne uživajo svobode. Navaja, da obstoja opasnost, da se iz cele zadeve rodi obširna afera, češar on (dr. Šarić) ne bi želel in zato «priporoča» notranjemu ministru, da ukine prepoved «Nedelje». S tem je bil dokazni postopek zaključen in predsednik je dal besedo dr. Veselu.

Razprava je dokazala — je izjavjal dr. Vesel — da je povsem neutemeljena trditev o kakih brezpravnosti katoliške cerkve v naši državi, marveč se je še bolj potrdilo dejstvo, da pri nas vlada verska toleranca. Nositelji duhovne oblasti niso nikake privilegirane osebnosti, ki bi smele svojevoljno gaziti državne zakone. Ne iz osvete, marveč iz modrih državnih razlogov zahteva privatni tožilec dr. Janjić strogo kazen, iz katere bodo katoliške množice razbrale, da jih je obtoženec zavaljal v zmotu.

Nato je povzel besedo obtoženec kanonik Cankar in osnoval svojo obrambo na trditvi, da se nikakor ne čuti krivega in da je pripravljen prevzeti popolno odgovornost za inkriminirani članek. Sodišče je sklenilo, da bo obsodba proglašena v soboto, 21. t. m. ob 11. dopoldne. Naravno, da vsa javnost pričakuje sodbo z največjim interesom.

Politične beležke

Na napačen naslov

«Slovenec» piše, da je radičevski minister za trgovino in industrijo dr. Krajač dejal o zakonu o Obrtniški banki: «Zakon je centralističen, ker mora biti centralističen». Dr. Krajač tega sicer ni rekel, a «Slovenec» vseeno pristavlja: «Po sedanjih ustavi, ki jo je izglasovala tudi SDS in po sistemu, ki ga je upeljala najbolj in predvsem SDS, je drugačen zakon sploh nemogoč». Izborni. Ali je mogoče radikalom ali radičevcem ustava branila, uveljaviti tak zakon o Obrtni banki, ki bi zadovoljil potrebam slovenskih in hrvatskih obrtnikov in kakršnega so zahtevali sam. demokrati? Ali morebiti sam. demokrati podpirajo sistem, ki ga je uvedla «sporazumška» vlada RR? Očitek «Slovenca» proti SDS je napačno naslovljen. «Slovenec» bi ga moral nasloviti na radikale in radičevce, ki so sedanjí pomanjkljivi zakon o «Obrtni banki» zglašovali in s katerimi se sedaj klerikalci pri volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico bratijo. Ni izključeno, da bi radikali in radičevci ustregli klerikalcem ako bodo v svojem najnovejšem pobratinstvu zahtevali od njih, naj kot vladna večina, ki so zakon o Obrtni banki uveljavili sedaj tako izpopolnijo, da bo odgovarjal tudi potrebam slovenskih obrtnikov, kakor so v skupščinski razpravi zahtevali zastopniki SDS. Če bodo to storili še pred volitvami v trgovsko in obrtniško zbornico, se jim bodo obrtniki prav gotovo iskreno hvaležni. Drugače pa bomo te volitve za klerikalce in njihove prirepike prav slabo izpadle.

Razburjeni klerikalci

Proglas, ki ga je objavil «Obrtni vestnik», glasilo obrtniških društev in združenj in ki sporoča, da je organizirano obrtništvo sklenilo postaviti za volitve v trgovsko in obrtniško zbornico svojo stanovsko listo obrtniških organizacij ljubljanske in mariborske oblasti, je klerikalce in njihove prirepike silno razburil. «Slovenec» proglašal sedaj «Obrtni vestnik» za agitacijski list dr. Zerjavca (!), vse organizirano obrtništvo in zastopnike obrtniških organizacij, ki so omenjeni proglas podpisali, pa za pristaše SDS. Odkrito povedano, da nas zelo veseli, ker sil klerikalno časopisje vse organizirano obrtništvo v tabor SDS. Boljša agitacija si sploh ne bi mogli želeli za SDS. Seveda proglašal «Slovenec», da zastopniki obrtniških organizacij, ki so podpisali omenjeni proglas, niso pravi zastopniki obrtništva, pač pa so zastopniki obrtništva tisti ljudje in celo mladi, ki so na komando

SLS in g. Jelačina podpisali klerikalni proglas, objavljen v «Slovenec». Klerikalno glasilo vprašuje, kdo je pooblastil zastopnike organiziranega obrtništva, da smejo podpisati poziv k postavitvi stanovske liste obrtniških združenj, ne pove pa kdo je pooblastil podpisnike klerikalnega proglasa za Jelačinom in Ogrinom na čelu. Te je namreč pooblastil samo dr. Korošec, medtem ko so proglas, objavljen v «Obrtnem vestniku» podpisali legitimni zastopniki slovenskega organiziranega obrtništva, ki so že po svojem položaju v obrtniških organizacijah dolžni varovati stanovski nepolitični značaj svojih obrtniških korporacij. «Slovenec» bi rad z vplidom, da je med stanovsko organiziranim obrtništvom večina pristašev SDS, stanovski listi nadel politični značaj ter prikriji dejstvo, da je v resnici politično strankarska lista tista, ki sta jo sestavila g. Jelačin in Ogrin na poziv dr. Korošca. Saj je mogoče, da je med stanovsko-organiziranim obrtništvom precej pristašev SDS, gotovo veliko več kakor pa v klerikalni Jugoslovanski obrtni zvezi, ki jo vodi Industrija Ivan Ogrin in Anton Rojina. S tem pa se ni rečeno, da bi ti obrtniki, ki so v večini zato, ker so pristaši SDS, ne smeli imeti v stanovskih korporacijah svojih stanovskih zastopnikov. Kaj mislite, da bodo svoje delavnice zaprli na ljubo podjetjem v raznih klerikalnih zavodih in samostanih ter se odrekli sploh vsem svojim stanovskim pravicam?

Pucljevo glasilo proti klerikalni fronti in za njo

V Trebnjem je dr. Korošec vabil vse «poštene» stranke, naj se pri volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico pridružijo klerikalni stranki v boju za slovensko gospodarsko samostojnost. Zadnji «Kmetijski list» prinaša sedaj odgovor dr. Korošcu na njegova izvajanja ter mu predvsem odreka pravico govoriti v imenu slovenskega naroda, ker more govoriti le v imenu svoje stranke. Nadalje ugotavlja, da je SLS sicer res mnogo storila svoječasno za blagostanje kranjske dežele, poziva pa dr. Korošca, naj vendar enkrat pove, kaj je on storil za slovenske kmete in kaj je sploh storilo današnje vodstvo SLS za Slovenijo, ker je nedostojno bahati se z delom drugih. Na očitek dr. Korošca, da so radikali najhujši nasprotniki slovenske samostojnosti in da je žalostno, ker se še vedno dbe nekateri Slovenci, ki se vežejo z njimi, vprašuje «Kmetijski list», zakaj se je dr. Korošec sam vezal z radikali in sicer takrat, ko je res šlo za slovensko samostojnost, in zakaj se še danes suče okoli radikalom, da bi prišel v vlado. Na dr. Koroščevo gniljavo proučimo, naj se vsi poštenjaki pridružijo SLS v boju za slovensko neodvisnost, pa odgovarja «Kmetijski list»: «Prav lepo je, če dr. Korošec priznava, da so tudi še drugod poštenjaki in ne samo v njegovi stranki, bojimo se pa, da se poštenjaki njegovi prošnji ne bodo odzvali, ker je vera v politično sposobnost dr. Korošca že silno omajana... Tudi posvajanje z izdajalci mu ne bo pomagalo, ker prav nobenega razloga ne vidimo, zakaj bi bil «narodni izdajalec» tisti, ki «cepi slovensko fronto», namreč slovensko fronto pod njegovim vodstvom! Tako se glasi odgovor «Kmetijskega lista» dr. Korošcu. Istočasno pa prinaša «Kmetijski list» znani klerikalni oklice na trgovce in obrtnike zaradi volitev v trgovsko in obrtniško zbornico, na katerem je podpisanih nad 50 klerikalcev, pa menda samo — 4 radičevci. S tem je dokazalo Pucljevo glasilo, da so se radičevci kljub krepkim besedam «Kmetijskega lista» popolnoma udali Koroščevi in Trebnjem izrečeni zahtevi. Zalostni junaki!

Zatišje v Beogradu

Polemika o izidu občinskih volitev. Beograd, 19. avgusta. p. Ker je večina ministrov odptovala iz Beograda in je bil danes tudi pravoslavni praznik, ni bilo danes važnejših političnih dogodkov v prestolnici. Vsa pozornost je danes veljala dogodkom na Bledu in v Zagrebu. Zlasti spremlja politična javnost z velikim zanimanjem vožnjo notranjega ministra Maksimovića. Politični krogi, zlasti pa opozicija še vedno živahno razpravljajo o izidu občinskih volitev. Opozicija pravi, da poročila notranjega ministra o volitvah niso točna. Davidovičev demokratski poslanski klub je danes izdal objavo, v kateri zavrača navedbe očiteljnih poročil o velikih zmagi radikalne stranke v Srbiji. Davidovičevci naglašajo v svojem komunikatu, da je n. pr. v valjevskem okrožju izid volitev ravno nasproten onemu, ki ga je priobčilo notranje ministertvo. V tem okrožju so dobili demokratje 11.159 glasov, kar pomenja za 3000 več, kot pri zadnjih skupščinskih volitvah. Demokratje trde tudi, da so dobili v požarevačkem okrožju 68 občin in ne 48, kakor pravi notranje ministertvo. Tudi samostojni demokratje so ugotovili, da poročila notranjega ministertva niso točna. Po uradnih podatkih so dobili samostojni demokratje večino v 18 občinah, v resnici pa v 80.

Senzacijorne aretacije v Virovitici

Virovitica, 19. avgusta. n. Po nalogu državnega pravdnštva so bili danes aretirani šef policije Sandor Benak, notar dr. Josip Antoš in Evgen Mady, ravnatelj Virovitiške hranilnice. Za odsotnim okrajnim glavarjem Milanom Huzjakom je bila izdana tražila. Huzjak pa se je odpravil v Beograd. Te aretacije so v zvezi s polomom Virovitiške hranilnice.

Položaj v Mehiki

Mexico City, 19. avgusta. s. Nadškof v Mehiki je v imenu celokupnega katoliškega prebivalstva izročil predsedniku Callesu pismo, v katerem prosi, naj skuša na kongresu ustreči, da bi se določbe ustave in novega kazenskega zakona, ki se tičejo verskih vprašanj, izpremenile.

Afera o umoru grofa Tisze

Budimpešta 19. avgusta. s. «Esti Kurier» nadaljuje svoja odkritja glede umora ministrskega predsednika Tisze. Kakor javlja imenovani list, se je včeraj pri odvetniku dr. Endreiju, kateremu je pred meseci neznanca ženska podala podatke o pravih morilcih Tisze, javil neki inženjer Schmidt, ki je izjavil, da je bil na dan umora grofa Tisze dne 31. oktobra 1918. dežurni častnik v vojašnici Marije Terezije. Natančno se spominja, da je patrola, kateri je poveljeval neki korporal, pripeljala v vojašnico tri moške, ki so ustrelili ministrskega predsednika v njegovi villi. Schmidt je aretirati one tri atentatorje, ki pa so bili po nekaj dneh po nalogu neznanca oblasti izpuščeni na svobodo. Schmidt se spominja na korporala, ki je pripeljal atentatorje v vojašnico. Ta korporal je sedaj zobotehnik v Budimpešti. Odvetnik dr. Endrei je to izjavo takoj sporočil branilcem radi umora grofa Tisze do več let prisilnega dela obsojenih Szankoykosszyja, Gärtnerja in Földvaryja. Földvary je bil danes nenadoma poklican na državno pravdnštvo, kjer je bil zaslišan. Državni pravdnik bo prihodnje dni poročal pravosodnemu ministru o preokretu v zadevi umora grofa Tisze.

Revizijski proces madžarskih falzifikatorjev

Budimpešta, 19. avgusta s. Ker je obtoženec, umirovljen poveljnik kartografskega instituta Maits klub spomenik Gerőja vzdržal svoje izpovedbe, se je zaključilo dokazilno postopanje. Dobil je besedo zastopnik obtožbe, ki je v svojem govoru povdarjal, da povzroča proces radi tega tolikga zanimanja, ker so udeleženci pri zločinu osebe v visokih položajih. Bilih nekorrektnost se ni mogla predvideti. To se more tolmачiti samo s celo vrsto nesreč, ki jih je morala pretrpeti Madžarska in ki so podkopavale moralno posameznih oseb. Za zločin posameznikov pa se ne more delati odgovoren ves madžarski narod.

Vprašanje zavoda sv. Jeronima

Rim, 19. avgusta. l. Spor med Vatikanom in jugoslovensko vlado zaradi zavoda sv. Jeronima je že skoraj popolnoma končan. Ena glavnih zahtev od Vatikana za mirno rešitev spora, je bila, da se takoj vrnejo vsi prostori palače zraven cerkve sv. Jeronima. Bivši jugoslovenski poslanik pri Vatikenu dr. Smolaka je premedil pisarne posaništva v prvo nadstropje te palače, ker je smatral, da je v to upravičen, to pa je izzvalo proteste Vatikana. Naslednik dr. Smolake, poslanik Simić je odredil izpraznitev oob v tej palači in je prenesel uradne posaništva v ulico San Nicolo da Tolentino. Sedaj bo zavod sv. Jeronima zopet lahko razpolagal z vsemi sobanami, kar bo vsekakor zelo olajšalo definitivni sporazum.

Novi šef češkoslovaškega generalnega štaba

Praga, 19. avgusta. s. Po umirovljenju generala Gajde so je poverilo mostno šefa generalnega štaba dosedanemu vojaškemu poveljniku na Moravskem, generalu Podhajskemu.

Samomor bivšega bolgarskega ministra

Sofija, 19. avgusta. s. Bivši minister Stojkov se je včeraj ustrelil. Vzrok samomora niso znani.

Sovjetski protest proti francosko-rumunski pogodbi

Pariz, 19. avgusta. s. «Chicago Tribune» poroča iz Bukarešte: Litvinov je dal pariaškemu poslaniku Rakovskemu nalog, naj protestira proti francosko-rumunski pogodbi. Rumunska vlada smatra ta protest kot manevar proti uspehu Averesa v Rimu.

Fašisti na Češkoslovaškem

Praga, 19. avgusta. (brž.) Policijski predsednik je izdal naredbu, s katero se prepovedujejo vsa fašistovska društva.

Nesreče križem sveta

Berlin, 19. avgusta. (brž.) Davi se je med postajama Isenbüttel in Lehrte na progi Berlin-Hannover pripetila strašna železniška nesreča. Nesreča se je dogodila, ker so neznanca z železniškim namenom odšli tračnice. Vlak je na pokvarjenem mestu vozil z vso naglico in je skočil iz tira, potem pa se je prevrnil preko nasipa in se razbil. Pri nesreči je bilo ubitih 20 ljudi. Število ranjenecv še ni ugotovljeno. Oblast va so nemudoma uvedla preiskavo. Železniška uprava je razpisala veliko nagrado onemu, ki bi izsledil zločinca.

Pariz, 19. avgusta. (brž.) Pri Andelysu je skočil vlak iz tira. Ena oseba je bila ubita, 14 pa ranjenih.

Berlin, 19. avgusta. (brž.) Na Württembergu se včeraj divjali silni viharji. Iz mnogih mest poročajo o velikih škodi. Plovba na Bodenskem jezero je bila ustavljena.

Tenerifa, 19. avgusta. (brž.) Na Kanarskih otokih je bil hud potres. Mesto Tenerifa je hudo trpelo.

Carigrad, 19. avgusta. (brž.) Na Črnem morju se je potopil turški parnik «Sabau dia». Pri tem je utonilo 13 moških posadek.

Pariz, 19. avgusta. (brž.) Francosko letalo, ki vozi med Francijo in Anglijo preko Rokavskega zaliva, se je pri Lomneyju posreščilo. Od trinaestih potnikov sta bila dva ubita in devet ranjenih. Pilot in mehanik sta težko poškodovana.

Pariz, 19. avgusta. (brž.) Pri Mourmelon sta zadela dva francoska aeroplana drug ob drugega. Pilot in opazovalec enega letala sta mrtva. Pilot drugega se je rešil s padalom.

Bukarešta, 19. avgusta. (brž.) Vrhovni poveljnik rumunskega orožništva general Stefanescu je na vožnji z avtomobilom posreščil. Hudo ranjenega so prepeljali v Bukarešto.

Naši kraji in ljudje

Stanovska lista obrtniških organizacij ljubljanske in mariborske oblasti

Gospod urednik! Usojamo si Vas ugodno prositi, da objavite v Vašem cenj. listu kandidato listu «Stanovske liste obrtniških organizacij ljubljanske in mariborske oblasti». Kandidatno listu smo poslali kot politično neopredeljeno, vsem časopisom v Sloveniji in je sledeča:

I. kategorija.

Člani.

Franchetti Engelbert, brivski mojster in načelnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani;

Vahtar Miha, knjigovez in podnačelnik Splošne zveze obrtnih zadrug ter predsednik obrtnega društva v Mariboru;

Iglič Karol, krojaški mojster in načelnik obrtne zadruge v Logatcu;

Bizjak Ivan, modni atelje in predsednik Zveze obrtnih društev za Slovenijo v Celju.

Namestniki:

Kersnič Ivan, krojaški mojster in načelnik zadruge krojačev v Ljubljani; Spes Fran ml., zidarski mojster in načelnik Strokovne zidarske zadruge v Mariboru;

Holy Josip, brivski mojster in načelnik obrtnega društva v Brežicah;

Dolžan Fran, kleparski mojster in odbornik občeslovenskega obrtnega društva v Celju.

II. kategorija.

Člani.

Zurman Ivan, pekovski mojster in podnačelnik obrtne zadruge v Slovenski Bistrici;

Kavčič Fran, gostilničar in načelnik Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani;

Horvat Janko, slikar in predsednik obrtnega društva v Ljutomeru;

Ogrič Filip, zobotehnik in predsednik obrtnega društva v Novem mestu.

Namestniki:

Szukič Štefan, krojaški mojster v Murski Soboti;

Rozman Ivan, čevljarški mojster v Ljubljani;

Rozman Alojzij, gostilničar in načelnik gostilničarske zadruge v Prevaljah;

Kuhar Rudolf, mizarski mojster in načelnik obrtne zadruge v Mokronogu.

III. kategorija.

Člani.

Ambrožič Josip, gostilničar in izdelovalec gredež v Ljubnem na Gorenjskem;

Kolšek Martin, čevljarški mojster in odbornik Zveze obrtnih društev za Slovenijo v Celju;

Bernik Ivan, mizarski mojster in načelnik mizarske zadruge v Ljubljani;

Berlič Josip, gostilničar in načelnik gostilničarske zadruge v Ptuj;

Namestniki:

Turšič Leopold, slikarski mojster v Cerknici;

Hmelina Karol, dimnikarski mojster v Slovenjgradcu;

Anžič Franc, mesarski mojster v Ljubljani;

Coh Stjepan, gostilničar in načelnik gostilničarske zadruge v Rogoški Slatini.

IV. kategorija.

Člani.

Klubička Josip, čevljarški mojster in odbornik čevljarke zadruge v Mariboru;

Rebek Josip, ključavničarski mojster v Ljubljani;

Nerat Franc, zidarski mojster v Gaberjeh;

Rozin Miloš, kleparski mojster in odbornik Zveze obrtnih društev za Slovenijo v Trbovljah.

Namestniki:

Podhraški Karol, kleparski mojster in načelnik obrtne zadruge v Slovenski Bistrici;

Rožič Štefan, plesarski mojster v Ljubljani;

Kolar Josip, mizarski mojster in predsednik obrtnega društva v Vranskem;

Štefe Anton, čevljarški mojster in predsednik obrtnega društva v Kranju.

Za akcijski komite

Ivan Rebek s.

Za Zvezo obrtnih društev v Slovenijo v Celju:

Ivan Bizjak s. r.

Za Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani:

Engelbert Franchetti s. r.

Za Splošno zvezo obrtnih zadrug v Mariboru:

Franjo Bureš s. r.

Za Zvezo gostilničarskih zadrug za ljubljansko oblast v Ljubljani:

Fran Kavčič s. r.

Za Zvezo gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast v Celju:

Drago Bernardi s. r.

Navdušen sprejem češkoslovaških oficirjev v Mariboru

Maribor, 19. avgusta

Danes popoldne so se vrnil českoslovaški oficirji s tritedenskega študijskega potovanja po srbskih bojiščih v Maribor, kjer jih je zopet s frenetičnim navdušenjem sprejela velika množica narodnega občinstva, celoten oficirski zbor mariborske garnizije s komandantom polkovnikom Lukovičem na čelu, častna vojaška četa in vojaška godba, ki je gostom igrala v pozdrav. Posebno številno so bili zastopani člani JČL s predsednikom narodnim poslancom dr. Pivkom na čelu, Češkega kluba s podpredsednikom svetnikom Knopom, narodnega ženstva in Sokola s starostjo dr. Boštjančičem. Oblast je zastopal namestnik velikega župana dr. svetnik dr. Stare, mestno občino podžupan dr. Lipold. Ko so gostje zapustili salonski voz, je njihov komandant francoski general Jamet najprej obšel častno četo na peronu, nato pa pozdravil mariborske oficirje, ki jim je segel v roke, ter ostale zastopnike. Med zakusko v kolodvorski restavraciji je svirala vojaška godba na peronu. Hipoma je minila urica prijateljskih razgovorov. H koncu je izročil dr. Reisman v imenu mariborske lige dragim gostom častna darila vina in sadja, kar so oficirji z veliko radostjo sprejeli. Vsakdo je prejel steklenico rilinga iz l. 1921 iz marib. vinarke zadruge in zavoj sadja. Godba je zaigrala naše himne in vsi naši ter českoslovaški oficirji so z občinstvom vred zapeli »Hej Slovani!«. Sledili so ganljivi prizori poslavljanja. Čehi so klicali nasvidenje v Pragi in robeli so dolgo mahali v zraku, dokler ni izginil brzovalak za ovinkom.

»Jutrovemu« poročevalcu so izjavili češki gostje s svojim profesorjem vred, da so bili izredno zadovoljni z ekskurzijo in zapuščajo Jugoslavijo zadivljeni nad krastoto naših krajev, kakor tudi nad veliko gostoljubnostjo jugoslovenskega naroda. Z absolutni naše višje vojne akademije, s katerimi so skupno potovali, so se prav dobro razumeli.

Konjska dirka na Krškem polju

Dne 15. avgusta se je vršila na Krškem polju konjska dirka. Udeležba je bila zelo velika. Videlo se je, da posestniki iz krške doline in okolice razpolagajo s prav dobrim in temperamentnim konjskim materialom. Izid dirke je bil sledeči:

I. dirka za 3 in 4 letne konje. Daljava 1800 m: Prvo častno darilo ter 700 Din je dobil Alojzij Mencin iz Drame s kobilom »Przedsvit« v 3 minutah. Drugo darilo v znesku 600 Din (državno darilo centrale kasaških društev Turniš) Janez Bobič iz Gor. Gradišča s kobilom »Furioso« v 3 min. in 9 sek. Tretje darilo v znesku 500 Din Franc Kužnik iz Vidma s kobilom »Puci« v 3 min in 10 sek.

II. dirka za 5 letne in starejše toplotkne konje. Daljava 2700 m: Prvo darilo 700 Din je dobil Martin Vajdič, Kozje, s kobilom »Puci« v 6 min. in 44 sek. Drugo darilo

600 Din Ivan Lepij iz Gor. Sušice, s kobilom »Čiba« v 7 min. in 15 sek. Tretje darilo 500 Din Alojzij Kocjan iz Bučke s kobilom »Rička« v 7 min. 50 sek.

III. dirka za toplotkne konje. Daljava 2700 m: Prvo častno darilo in 300 Din je dobil Alojzij Pungertš iz Škocijana s kobilom »Rička« v 6 min. in 16 sek. Drugo darilo 600 Din (državno darilo kas. društev Turniš) Franc Zupančič iz Rakovnika s konjem »Bedjar« v 7 min.

IV. dirka za enovprežne toplotkne konje. Daljava 1800 m: Prvo darilo 600 Din je dobil Ivan Bromš iz Veniš s kobilom »Sandra« v 5 min. in 17 sek. Drugo darilo 500 Din Josip Stritar iz Sv. Križa s kobilom »Milčič« v 5 min. in 27 sek. Tretje darilo 400 Din Ivan Molan iz Zdol s kobilom »Luci« v 5 min in 37 sek.

V. dirka za dvovprežne toplotkne konje. Daljava 2700 m: Prvo častno darilo in Din 300 je dobil Jože Petan iz Sromelj s kobilom »Zoro in Čibo« v 6 min. Drugo darilo 500 Din Franc Kužnik iz Vidma s kobilama »Puci« v 6 min. in 37 sek. Tretje darilo 400 Din Alojzij Pungertš iz Škocijana s kobilama »Rička in Bedjar« v 6 min. in 45 sek.

VI. dirka. Jahanla. Daljava 2700 m: Prvo častno darilo in 400 Din je dobil Piko Simiček iz Rese v 4 min. Drugo darilo 600 Din Josip Storjin iz Ostrega s kobilom »Nenius« v 4 min. in 32 sek. Tretje častno darilo (uro z verižico in jahanlo palico) Vinko Bon iz Krškega z žrebcom »Vaselin« v 4 min. in 44 sek. Četrto darilo 400 Din Vinko Arh iz Leskovca s kobilom »Vranec« v 4 min. in 58 sek.

Za razdelitev nagrad je prispevala občinska hranilnica v Krškem 4000 Din in država 3500 Din ter centrala kasaških društev v Turnišu 1200 Din. Pri tej priliki je kupila I. konjenična brigada iz Čakovca 10 konj, katere je zelo dobro plačala.

Avtomobilska nesreča pri št. Vidu nad Ljubljano

V sredo popoldne je vozil šofer avtomobila št. 154, Anton Klobčič, štiri českoslovaške turiste, praškega veletrgovca Hymanisa in tri dame, po glavni cesti iz Ljubljane proti Medvodam. Izven št. Vida nad Ljubljano, med km 6 in 7, je dohitel avto kmečki voz, na katerem sta bila kmet in neki tuje. Avto je dal takoj znamenje s hupo. Voz je krenil nato še bolj na desno, avto pa se je hotel pravilno izogniti na levo. Ko pa je šofer privozil z brzino 20 do 30 km tik voza, je tuje nenadoma skočil z njega, a tako nerodno, da je prišel pod avto. Šofer je avto sicer takoj ustavil, toda bilo je že prepozno. Tuje je ležal na tleh težko ranjen in nezvesten. Šofer Klobčič ga je brez obotavljanja naložil na avtomobil ter ga odpeljal v splošno bolnico v Ljubljano, kjer so zdravniki ugotovili, da ima dvakrat zlomljeno desno nogo, poškodbe na glavi in najbrže tudi notranje poškodbe.

Ponesrečenec je brezposelen strojnik Martin Schelander, rodom Tržačan, ki je prišel v Slovenijo, da najde tu primeren zaslužek. Iz načina, kakor je skočil z voza, se zbuja sum, da je morda hotel izvršiti samomor, kajti kmetov konj se ni prav nič splašal radi avtomobila, mogoče pa je tudi, da je hotel stopiti pred konja in ga zadržati.

Uhajaj iz zaporov

Med sklanjanjem drv je pobegnil v sredo dopoldne kaznjene, 30-letni Janez Istenič, rodom iz Poljan nad Škofjo Loko, ki ima pri ljubljanskem deželnem sodišču prestati osemmesечно kazen radi tatvine. Istenič je tip pravega zločinca, postopača, ki hoče živeti brezskrbno in v popolni preskrbi po ječah. Ko so mu zadnjič prebrali obsodbo, z njo ni bil zadovoljen, češ da je kazen prenizka, ker je sam računal, da dobi več tako, da bi bil preskrbljen tja do druge solnčne spomladi.

Istenič je hkratu izurjen uhajaj iz zaporov. Pobegnil je že večkrat. Nekoč je pobegnil opoldne iz preiskovalnega zapora. Na hodniku je srečal paznika. Pogumno ga je pozdravil: »Dober dan, gospod paznik!« in šel dalje. Istenič je pobegnil v kazniški obleki in do najbrže kjer izvršil kako večjo tatvino, računajoč, da si bo tako preskrbel za zimo toplo stanovanje in hrano.

omogoča vse tehnične in režiserske predstave za dvajset slik zaporedoma. S tem izumom je dana možnost, da se vrše predstave brez odmorov. Sklovski razstavi svoj izum na gledališki tehnični razstavi l. 1927. v Magdeburgu.

Prof. T. Zielinski, znani klasični filolog, katerega delo »Antični in moderni svet« je predstavljeno tudi v slovensčino, je postal častni doktor oxfordske univerze. Posebno odposlanstvo mu bo izročilo diplomu v Varšavi.

Angleški pisatelj H. G. Wells dopolni dne 21. septembra 1926 svoje 60. leto.

Dva ruska gledališka umetnika v Osljaku. Ruska igralca ga. Ljeskova in režiser Vereščagin sta se dni dospela iz Pariza v Osljake, kjer priredita par predstav v Vereščaginovi režiji.

Bernard Shaw se nahaja letos na počitnicah v Italiji ob Lagu Maggiore.

Znana nagrada Zlatka Balokovića za izvirno kompozicijo. Jugoslav Cerele v New Yorku objavlja vest, da je violinist Zlatko Baloković daroval vsoto 25.000 Din za najboljšo kompozicijo za violino in orkester. Nagrada se razpiše o priliki stoletnice Hrvatskega glasbenega zavoda v Zagrebu.

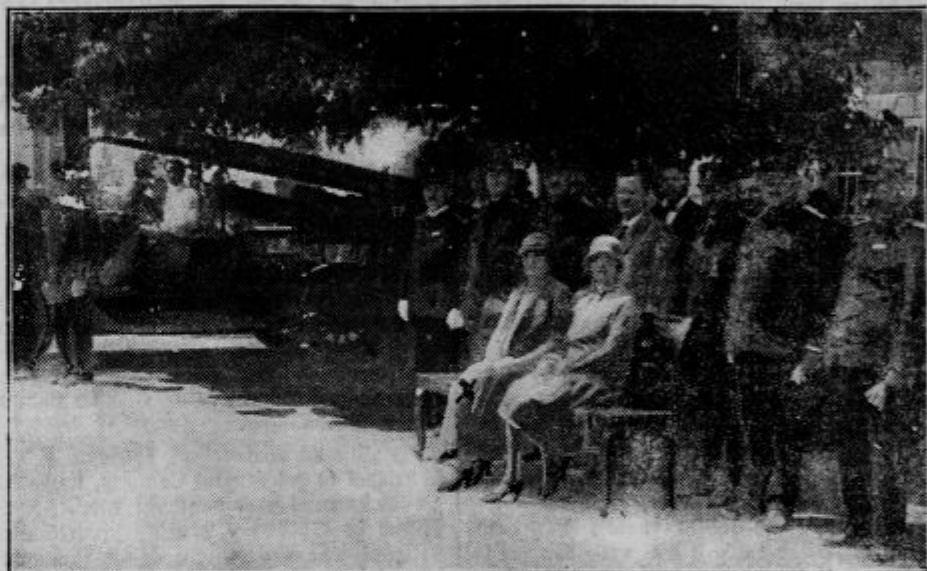
Jury bo obstojala iz treh najznamenitejših ameriških glasbenikov. Jugoslav Cerele je centralna institucija v New Yorku, potom katere imajo naši umetniki v Ameriki spoj z velikim svetom. To ustanovo podpirajo poleg znanih Jugoslovanov prof. Pupina, Nikole Tesle, Meštrovića in Balokovića tudi najodličnejši ameriški krog.

Ni repriza! Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. Prvič v Ljubljani! Popolnoma novo!

V krempljih prostitucije!

Senzacionalna pustolovna drama iz malajskih dežev in iz okeansk h brodov v 6. velikih dejanjih. — V glavni vlogi lepa Doris Konjon in lepi Lloyd Hughes. Mladini vstop prepovedan

Kino „Ljubljanski dvor“. Najmodernejši in najboljši kino v Ljubljani. Tel. 730



Blagoslovitev avtobrizgalne v Slovenjgradcu. × Kumica gospa Adela Pirnatova.

Jugoslovenski šahovski turnir v Ljubljani

Furlani vodi. — Vidmar porazil Rožiča.

Včerašnje IV. kolo je prineslo nekaj izprememb na vodilnih mestih. Furlanijeve šanse so se z Vidmarjevo zmago nad Rožičem znatno izboljšale. Rožič, ki je izgubil včeraj svojo prvo partijo, pa je padel na četrto mesto, katero zavzema trenutno šest igralcev.

V turnirju A je bila od početka osredotočena vsa pozornost na igro z damskim kmetom med Agapjevom in Jerošom. Rezultat pa je nekoliko razočaral. Kajti po korektni in od obeh strani jako previdno izvršeni otvoritveni igri je Agapjev že v 21. potezi ponudil remis. Igra je bila sicer v resnici popolnoma izenačena. Na odredbo turnirskega vodje, mojstra Vukovića, pa se je morala igra nadaljevati, ker se smelo po turnirskih pravilih igre dati remis šele po 30 potezah, nakar se je pa igra po 28. potezi potom trikratnega ponovljenja enakih potez vendarle zaključila z remijem, in sicer že ob 10.30. — Pirc si je že v otvoritvi angleške igre proti prof. Kozomari priboril odločno boljšo igro. Naenkrat pa je popustil in igra je stala že jasno na remis. Tu pa je zagrešil Kozomara napako, vsled katere je moral ob 10.52 po 49. potezah kapitulirati. — Gladko in krepko je porazil Tot Grenčarskega v damskem gambitu s češko varianta v 40. potezah. Po trdovratnem bolju je uveljavil premoč enega kmeta v končnici in zmagal ob 12.05. — V indijski partiji je podvel Rupnik z nezaodstnimi sredstvi oster napad na nasprotnika Riessla, a je pri tem izkravrel in je moral po 38. potezah ob 13.38 odnehati. — Ob 14.10 je končal 42.potezni sprejeti damski gambit med Acimovičem in Kalabarjem. Kalabar je stal spočetka slabo in imel kmeta manj. Pozneje si je vsled nasprotnikovih slabotnejših potez opomogel in zmagal končno po trdovratni borbi s premočjo enega kmeta. — Inž. Tekavčič se je posrečilo izvesti Mrzlikarja v zanimivi končnici v precej skroto past in ga porazil ob 19.05 po 42. potezah.

V turnirju B je prvi prisilil Poljakov v dobro in močno igrani indijanki po 47. potezah Marjanovića ob 11.20 h kapitulaciji. — Sledila je ob 13.08 zmaga Didzinskega nad Jonkelem v indijski partiji, in sicer po 43. potezah. — V Aljehinovi obrambi se je posrečilo dr. Singerju iztrgati Duničev enega kmeta. Vendar pa to ni zadoščalo za zmago in je po 52. potezah ob 13.10 končala igra remis. — Dolgotrajen je bil boj med Vogelnikom in Furlanijem v Caro-Kannovi partiji. Vogelnik se je branil z veliko žilavostjo, toda Furlani ni popustil in prisilil nasprotnika po 52. potezah ob 15.10, torej po več kot peturnem boju h kapitulaciji. — Ob 16.30 je odločil Dernovšek svoj 44.potezni damski gambit proti Kulžinskemu, kateremu je na prav fin način iztrgal damo za trdnjavo in tekača. — Prof. Rožič je Ciril Vidmar igral spočetka nekoliko bojazljivo. Pozneje se je opogumil in dobil boljšo pozicijo, ki jo je v 44. potezi ob 17.10 po šesturnem boju izbral v svojo prvo zmago. Ta partija je prav važna, ker bo nedvomno nemalo vplivala na končni izid turnirja.

Stanje po IV. kolu: Furlani 3 in pa; Didzinski 3; Agapjev, Dernovšek, Pirc, Rožič, dr. Singer in Tot 2 in pa; Riessl in inž. Tekavčič 2(1), Grenčarski, Kalabar, Kulžinski in Rupnik 2; Mrzlikar, C. Vidmar, Jonke, Poljakov in Vogelnik 1 in pa; Acimovič, prof. Kozomara, Dunič in Marjanovič 1.

V današnjem V. kolu igrajo v turnirju A: Grenčarski-Jerošov, inž. Tekavčič-Tot, prof. Kozomara-Mrzlikar, Rupnik-Pirc, Kalabar-Riessl, Agapjev-Acimovič. V turnirju B pa: Didzinski-C. Vidmar, Vogelnik-Jonke, dr. Singer-Furlani, Marjanovič-Dunič, Dernovšek-Poljakov, Rožič-Kulžinski.

Damski turnir.

Gospa Sava Šerbanova je porazila gđ. Milo Jelčin, gđ. Sonja Lavajne pa gospo Vero Černe. Prosta je bila gđ. Vela Vadjal.

Razbojništvo v Velikem Bečkereku

Brata Josip in Sigmund Teremik, znana trgovca v Bečkereku, sta v torek povabila k večerji več prijateljev. Gosti so ostali v prijetni zabavi do pol 2. ponoči, nakar so se vrnil domov. Brata Teremik sta jih malo spremila. Pri prihodu v dvorišče sta naročila hišniku Despotovu, naj pusti vrata odprta, češ da se takoj vrneta. Na svoje veliko začudenje pa sta našla, ko sta se vrnila, večna vrata zaprta. Slutila sta takoj, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega. Na dvorišču sta v resnici našla mlako še tople krvi. Takoj jima je bilo jasno, da je postal hišnik Despotov žrtev zločina. Pogledala sta še v hlev in opazila, da je izginil iz njega voz, na tleh pa je ležal v mlaki krvi hišnik Despotov mrtve. Roke je imej zvezane, na glavi preko 30 cm dolgo rano. Obvestila sta o dogodku policijo, ki je potem ugotovila, da je bil izvršen v pisarno brata Teremik vlom. Zločinci so odnesli iz njega blaginjo, jo naložili na voz, ki so ga ukradli v hlevu, vpregli dva ukradena konja in s plenom potem pobegnili. Hišnika so takoj po prihodu zagrabili, zvezali, ubili in njegovo truplo vrgli potem v hlev. Blaginjo so našli v sredo v bližini železniške proge v nekem travniku prazno. Bila je odprta in velika vrata razbita. V blaginji je bilo nad 20.000 Din v gotovini in mnogo listin znatne vrednosti. Policija je sicer odredila takoj obširno preiskavo, ki pa je zelo otežkočena, ker niso pustili zločinci za seboj nobenega sledu.

Pred sodniki

Marička z Viča je sanjala, da je postala zamorska kraljica; kar je srce zahotelo, vse ji je takoj prinesla njena mala sužnja. Ko se je Marička vzbudila, je jela študirati, ali bi se to ne dalo uresničiti. Prijetneje bi bilo, če bi imela tovarišico, ki bi zanj božala, a Mariča bi jo lepo čakala v hosti pod zelenim drevjem, kjer bi potem skupno

obedovali. Prišla je na svojem potovanju proti Zagorju. Marička namreč rada potuje, pa ne za kako trdko, saj je samo sužnjinja, ona le potuje, ker se ji tako dozdeva dobro in prav. Ko je torej dospela v Zagorje, je našla na 14letno Majdico, ki so jo doma omerjali, pa je zbežala. Marička je bila deklice zelo vesela. Rekla ji je, naj pusti starše, naj jo v uho pišejo, a ona naj gre z njo v Ljubljano, kjer ima trgovino in jo bo vzela za prodajalko ter ji plačala mesečno 1000 Din. Majdica je šla in prišel se je njen križev pot; morala je po hišah prositi, a vse prinesli Marički, ki je lepo jedla in ostaneš puščala punčki. V Presejnih je pa otrok šel tudi v gostilno; tega ji pa Marička ni dovolila in je Majdo pretelepa. Majda se je jokajoč vrnila in prosila oštirko Uršo, naj ji pomaga. Urša je šla nad Maričko in zahtevala, naj vrne otroku uhane in jopico ter čevlje, ki jih je Majdica posodila; a Marička je zbežala. Enkrat je hotela tudi, naj otrok ukrade kokoši in mlo. Zdal pa 6 mesecev ne bo potrebovala obleke, saj ima sodeš svoje uniforme, pa saj že veš, kajne, Marička, stara ptička?

Daruite za sokolski Tabor!

Med najboljšje zgodovinske povesti! Štelemo Budalov

Križev pot Petra Kupljenika.

Povest se godi v protestantski del na Slovenskem.

ena kroš. 17.—, vez. 27.— poštini.

Naroča se

Knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Kulturni pregled

Nova sezona v ljubljanskem gledališču

Delo v ljubljanskem Narodnem gledališču za novo sezono 1926/27. se je že pričelo. Dramski ansambel študira in pripravlja novi repertoar od 8. t. m. dalje, operno osebje prične s svojim študijem v ponedeljek, 28. t. m. V kratkem se objavi tudi dramski in operni repertoar za sezono 1926/27.

Tekom meseca septembra bo odigrala opera one predstave, ki spadajo še k lanskemu abonmaju. Te predstave se prično v soboto, 4. septembra. Dne 11. septembra bosta v obeh gledaliških predstavah za udeležence jurističnega kongresa, ki se bo vršil v Ljubljani. Redna gledališka sezona se začne 1. oktobra. Vpis za nov gledališki abonma bo od 6. do 11. septembra v veži dramskega gledališča. Natančnejši pogoji se pravčasno objavijo.

Upokožitve gđ. Thalerjeve. Z ozirom na vest o penzioniranju gđ. Thalerjeve, članice ljubljanskega gledališča, nam javlja gledališka uprava, da je bila dama upokojena na svojo lastno prošnjo, kar pa ne izključuje njenega priložnostnega gostovanja v naši operi.

Repertoar leningrajske opere v nastopni sezoni. Operno gledališče v Leningradu napoveduje za sezono 1926/27. obilica repertoar. Izvajali se bodo »Mojsiri« pevci od Wagnerja, »Wozzek« od Albana Berga, »Ples v maskah« od Verdija, »Kavalir z rošo« od Straussa, »Onegin« od Čajkovskega, »Fidelio« od Beethovena, »Skok čez senec« od Kfeneke, »Stirje prostaki« od Wolfa - Ferrarija, »Zlatar iz Toleda« od Offenbacha ter »Don Pasquale« od Donizettija.

Češka filharmonija v Pragi je dobila novega ravnatelja v osebi Rusa M. Bičurina. To je prvi Rus na tem odgovornem mestu. Bičurin obeta za zimsko sezono več mesečnih vokalnih ter instrumentalnih večerov, na katerih bosta sodelovala pri dirigentem pultu tudi Stravinski in Kuševički, dalje Evgen D'Albert, Wolf in drugi. Med pevci nastopi celo bivši član ljubljanske opere, baritonist Popov. Prihodnje leto bo praznovala filharmonija 25letnico. Pokroviteljstvo nad jubilejnim letom je že prevzel predsednik Masaryk.

Gledališče brez odmorov. Ruski režiser Sklovski, sedaj v službi berlinske Internationale Pantominen - Gesellschafts, katero vodi Max Reinhardt, je prijavil patent na novi vrtilni oder. Konstrukcija odra se razteza na celo obzidje gledališke dvorane ter

Domače vesti

Eil! Carine prosto!

Nemške novine, one iz rajha, imajo črne pasice in na njih ob strani rdeče nastiskane priporočilo: »Eil! Carine prosto!« z rednimi izjemami prihajajo k nam redno v poldrugem dnevu. Toda odslej pa imajo venomer po dvodnevno zamudo in torej potrebujejo za pot iz rajha v Ljubljano polčetrni dan.

Ali so temu krive železniške katastrofe? Ali morda kake »hackenkreuzlerske« šikanacije?

Ali pa — ne daj Bože! — kako policijsko sumničenje germanofilstva? Nikakor!

Gre le za uvedbo reda, ki ga izvaja naš glavni RK, tudi na tem polju. Listi se namreč sedaj dostavljajo najprej carini, ki jih premotri s stališča naše obče avtonomne tarife ter jim nato zelo vestno vsak dan s posebno etiketo izstavi spričevalo, da so »prosti carine«.

To si mi zdaj odlično in silno priporočljivo tudi še za druge predmete. Zakaj ne grejo tudi pisma, brzojavke in telefonski razgovori najprej na carino v svrhu konstatacije, da so carine prosti? Vidim pa tudi, kako nazadnjaški so še naši mestni gerenti. Sklinal bom shod (vabim že danes prijatelje od SLS, za avtonomijo in samo-zavest Ljubljane toliko vneme), kjer bom zahteval, da se zunanji listi vsak dan predložijo tudi kontroli naše mestne uprave. M. A. C.

* Poset češkoslovaških parlamentarcev. v Beogradu. Na seji prezidiljev obeh zborov češkoslovaške narodne skupščine je prošil ponedeljek predsednik zbornice poslancev naznanil, da je naš poslanik Nešić bo nato ročil vladi ter v imenu narodne skupščine SHS člane Nar. skupščine ČSR povabil na obisk v Beograd. Češkoslov. parlament se bo povabil odzval. Poset bo trajal od 29. septembra do 9. oktobra.

* Nov oddelek v trgovinskem ministstvu. V trgovinskem ministstvu je bil ustanovljen oddelek za trgovinske pogodbe. Za šefa tega oddelka je imenovan dr. Rudolf Steinmetz-Sorodolski, bivši uradnik ministrstva za zunanje zadeve. Novi odsek ima izključno nalogo, da zbira in ureja material, potreben za del naših delegacij pri sklepanju posameznih novih trgovinskih pogodb.

* Veliki župan dr. Baltić danes ne sprejema strank.

* Učiteljska imenovanja. Za stalne šolske upravitelje so imenovani: v Jaršah pri Kamniku Ernest Sušteršič, v Mozirju pri Kočevju Robert Herbe, v Novem mestu Davorin Matko, na Drenovem griču Anton Turk in v Sv. Jurju pri Grosupljem Rudolf Žnidaršič.

* Desetletnica bitke na Kajmakčalanu. V Bitolju se vrše velike priprave za proslavo 10 letnice bitke na Kajmakčalanu, ki se bo vršila dne 15. septembra na zelo svečan način. Slavnosti se bosta udeležili tudi kralj in kraljica, vlada, narodni poslanci, zastopniki naših zaveznikov, vojska in številne kulturne in narodne organizacije.

* Rumunski novinarji v Jugoslaviji. Včeraj jutraj so prispeli rumunski novinarji, ki jih je pozvala naša vlada na poset Jugoslavije, iz Bukarešte v Novi Sad, od koder so napravili avtomobilske izlete na Fruško goru in v Sremske Karlovce. Danes dopoldne pridejo v Zagreb. Z novinarji potuje tudi g. Zanfirek, prvi tajnik poslaništva kot zastopnik tiskovnega oddelka v rumunskem zunanjem ministstvu. V delegaciji novinarjev so med drugimi: Pan Halpa, bivši minister in član odbora novinarske Male antante, Paul Anastasiu, predsednik združenja poklicnih novinarjev in Rotica, bivši narodni poslanik in zastopnik novinarskega združenja v Bukovini. Potovanje rumunskih novinarjev v naši državi bo trajalo skupno 14 dni in posetijo tudi Ljubljano in Bled.

* Znanje osebnih draginskih doklad državnim uradnikom. Ker so se pojavili razni dvomi o veljavi in obsegu navedbe ministrskega sveta o znanju draginskih dokladov, je izdala generalna direkcija državnega računovodstva obširna pojasnila, iz katerih posamezno: Naredba ministrskega sveta ne velja za podčastniške, orožniške, vdove upokojecev, dnevnice in kontrapktualne državne uslužbenke, vpojojene zvančnike in upokojene služitelje, vdove po svecenikih. Nadalje se po tej naredbi ne bodo zmanjšale doklade velikim županom za reprezentacijo, mesečni honorar gimnazijskih zdravnikov, terenska doklada tehničnega osebja, sodniška doklada kakor tudi specialne doklade in honorar za nadure. Zmanjšajo pa se osebne doklade uslužbencev finančne kontrole, mesečni honorar prosvetnih inspektorjev in delovodil profesorjskega sveta in honorar razrednikov. V splošnem pa opozarja generalna direkcija državnega računovodstva, da razlika med prejšnjimi in novimi osebnimi draginskimi dokladi nima značaja kakor ukinitve, ki bi bila morda samo začasna, ampak tvori naredba ministrskega sveta novo regulacijo osebnih draginskih doklad državnih uslužbencev.

* Upokojitev pomočnika trgovinskega ministra. Dosedanji pomočnik ministra za trgovino in industrijo, Stjepan Janković, je upokojen.

* Iz državne službe. Davčni upravitelj Ernest Sedlak v Litiji je trajno upokojen, davkar okrožne finančne uprave v Šabcu Rudolf Korošec pa je odpuščen iz državne službe.

* Nujni dopusti vojakom. Po odredbi ministra vojske in mornarice se smejo dovoljevati vojakom dopusti za slučaj smrti le tedaj, ako vojak umre najbližji rodbinski član, t. j. oče, mati, žena, dete, brat ali sestra.

* Dljaki naših pomorskih šol v Egiptu. Sredi avgusta je priplula v Aleksandrijo v Egiptu jugoslovenska šolska ladja »Vila Velibita« s 40 golenici naših pomorskih šol,

Sprejel jih je naš poslanik v Katri, g. Jovan Dučić, s poslaniškim osebjem. Golenici so napravili izlete do Kaira in Abukira in so bili povsod od angleških uradnih zastopnikov zelo priščno sprejeti.

* Pred kongresom jugoslovenskih profesorjev. V bližnjih dneh se bo v Beogradu vršila plenarna seja glavne uprave proforskanskega društva, na kateri se bo dolžil dnevni red letošnjega proforskanskega kongresa, ki se bo vršil prihodnji mesec v Novem Sadu.

* Znižanje I. razreda na progi Beograd-Zagreb. Prometno ministstvo je odredilo, da se v spalnih vagonih brzojavkov med Beogradom in Zagrebom br. 3 in br. 6 znižajo mesta I. razreda, pomnože pa mesta II. razreda. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

* Rekordna letina tobaka v Hercegovini. V Hercegovini je bila v zadnjih dneh dovršena kvalitativna ocenitev tobaka, ki je imela nepričakovan uspeh. Po tej ocenitvi bo letošnja tobakna žetev v Hercegovini rekordna in bo dala približno pet milijonov kilogramov tobaka. Kvaliteta pa bo slabša kakor je bila lanska.

* Italijanski manevri na Triglavu. V Trst je prispel te dni general Cadorna, italijanski glavni komandant v svetovni vojni. Njegov prihod se spravlja v zvezo s predstoječimi velikimi manevri znatnih enic italijanske vojske na naši meji. Del čet, ki se bodo udeležile manevrov, se zbira okoli Sežane, ostali del pod Triglavom. Topovi se še sedaj spravljajo na italijanski del Triglava.

* Literarni večeri. G. Valo Bratina si je nadel nalogo, da vzbudi več zanimanja za naše domače leposlovje. V ta namen bo priredil literarne večere in sicer ne le v mestih marveč tudi na deželi, kjer bo čital, oziroma recitiral in igral dela naših pesnikov, prozaistov in dramatikov. Prvi tak večer bo v soboto dne 21. avgusta v Trbovljah, kjer bo čital iz zbirke Toneta Seliskarja »Trbovlje«.

* Pri pošti Velike Lašče se je nedavno uveljavila selška dostava in sicer ob ponedelkih, središčih in petkih v vasi Sv. Trojica, Pušče, Male Lašče, Rašica, Kukmaka, Jakičevo, Hlebeče, Hrustovo, Stope, Bambičevo, Opalkovo, Brankovo, Logarji, Kaplanovo, Adamovo, Grm, Ulaka, Podulaka in Prhaljevo; ob torkih četrtek in sobotah v vasi Velika Slevica, Mala Slevica, Kot, Dvorska vas, Skrlonica, Podkraj, Prelesje, Retlje, Srobotnik, Strmec, Medvedjek, Sv. Trojica in Rašico. Pomožna pošta Rašica je prenehala poslati.

* Himen. V Zagrebu se je poročil dne 17. t. m. g. Evgen Mazur, uradnik pri direkciji državnih železnic v Zagrebu, z gospo Danijelo Goršak, uradnico istotam. Bilo srečno!

* Smrtina kosa. V Krtni pri Domžalah je umrla dne 18. t. m. v starosti 64 let gospa Jera Pangrč, mati g. poštarja v Dobu. Blag ji spomin, žalostnim naše sožalje!

* Naši vojaški golenici v Franciji. Ministarstvo vojske in mornarice je odredilo, da se pošljeta letos dva oficirja ali diplomirana inženjerja na višjo tehnično zrakoplovno šolo v Parizu v svrhu spolnitve. Natečala se lahko udeležijo oficirji vseh vrst do majojskega čina in vsi inženjerji strojniške stroke. Inženjerji vstopijo takoj v drugi letnik šole. Golenici se morajo obvezati, da bodo pozneje služili v vojnem zrakoplovstvu. Poleg svoje redne plače dobe po 80 frankov dnevne doklade, potne stroške ter po 4000 dinarjev za nabavo potne civilne obleke. Prijavitelj se je treba najkasneje do 25. avgusta.

* Omejitve sprejema na učiteljska. Da se ohrani strokovni karakter učiteljske do donosa novega zakona in zaradi normiranja sprejema učencev in učenk na učiteljske, je ministarstvo prosvete izdalo pod št. 8110 od 8. avgusta t. l. sledečo odredbo: 1.) Na vsakem učiteljsku v kraljevini se sme otvoriti v šolskem letu 1926-27 samo po en I. letnik 2.) V I. letniku učiteljske se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršile štiri razrede gimnazije ali meščanske šole. Prednost imajo učenci in učenke z odličnim ali prav dobrim uspehom ter primerljivim vedenjem; z dobrim in povojnim uspehom se sprejemajo učenci in učenke samo tedaj, ako ni dovolj priljubljenih z odličnim in prav dobrim uspehom. 3.) V I. letnik moških učiteljske se sme sprejeti največ 40 golenec, a v I. letnik ženskega učiteljske največ 30 golenec; v I. razred mešanih pretežno moških učiteljske se sme sprejeti 25 učencev in 15 učenk; v I. razred mešanih pretežno ženskih učiteljske se sme sprejeti 25 učenk in 15 učencev. Vsi dose-danji učenci in učenke, ki so se zatekli pred donošenjem te odločbe v posamezne razrede smejo nadaljevati svoje šolanje v šoli kamor so se zatekli, ako ni specialnih razlogov, zaradi katerih to ni mogoče. 4.) V višje razrede učiteljske se ne smejo sprejemati učenci in učenke, ki so dovršili kak razred višjega tečaja srednje šole. 5.) S tem se razveljavljajo vse dosedanje odredbe, po katerih so se sprejemali do sedaj golenici na učiteljska, kakor tudi one

odredbe, po katerih so mogli polagati abiturijent srednjih šol takozvani diferencialni izpit na učiteljsku in na ta način dobiti usposobljen za učiteljsko službo.

* Dalmatinske narodne noše. Potniški urad »Putnik« v Splitu bo v kratkem izdal razkošno izdajo 30 slik v originalnih barvah dalmatinskih narodnih noš, ki jih je slikal Mereghele Dinčić.

* Planinski dan v Bohinju. V smislu zaključka I. kongresa zveze je bilo določeno, da se bo zvezni kongres vršil pri »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru obenem s planinskimi dnevi, t. j. sestankom in izletom članov vseh zveznih društev 4. in 5. sept. Pod vodstvom SPD se v omenjenih dneh priredijo manjši in večji izleti na Triglav, Kanjevec, v Dolino sedmih jezer, Črno prst, k izviru Savice itd. Poskrbljeno bo ob tej priliki tudi za znižano železniško vožnjo.

* Maturanti ljubljanskega učiteljskega iz leta 1901 praznujejo svojo 25 letnico v četrtek dne 26. t. m. v Zagrebu, da vrnejo obisk svojim hrvatskim tovarišem. Iz ljubljanske oblasti se odpeljejo ljubljani v sredo dne 25. t. m. z osebnim vlakom ob 12.14 iz Ljubljane ter se jim pridruži v Zidanem mostu tovariši iz mariborske oblasti. Zvečer je sestanek s hrvatskimi tovariši pri Gospiću, Preradovićeve ulica — skupno prenočišče v Djačkem domu v Lici pri tovariših Kraljačicu. Nadaljni program se določi zvečer. Pričakuje se polnoštevna udeležba.

* Slovensko planinsko društvo naznanja, da dobijo člani SPD na podlagi legitimacije s sliko v večjih skupinah polovično vožnjo iz Ljubljane do Kranjske gore in nazaj. Pri-glasitve v društveni pisarni, kjer se dajo potrebne informacije, Selenburgova ulica 7/II. levo.

* Poučno potovanje na »Kmetijsko razstavo« v Ljubljani iz Prevaljskega okraja. Večja skupina kmetovalcev iz Meziške doline (prevalskega okraja) odpotuje dne 5. septembra iz Prevalj s prvim jutranjim vlakom v Ljubljano, da si pod strokovnim vodstvom sreznega kmetijskega referenta v Prevaljah, g. Emerana Stoklasa ogleda »Kmetijsko razstavo«, katero priredi uprava veselejša pod vodstvom Kmetijske družbe za Slovenijo od 4. do 13. septembra. Potovanje bo združeno s predavanjem in ogledom drugih gospodarskih naprav v Ljubljani izven kmetijske razstave. Zeleti je, da se priključijo tudi interesi iz sosednih okrajev, ki bodo na ta način deležni ugodnosti temeljitejšega ogleda razstave pod strokovnim vodstvom.

Javni nastop in veselica Sokola Polje

se vrši v nedeljo 22. avgusta ob pol štiri popoldne v večjih za tovarniško restavracijo.

* Glavna carinarnica II. reda na Jesenicah bo prodala dne 24. t. m. ob 3 popoldne 7 kg svilenih kravat. Početna cena 2800 Din. Ker je roba tihotapska, jo najvišji ponudnik lahko vzame takoj po licitaciji.

* Trgovci, gostilničarji in peki! V jako prometnem brezkonkurenčnem kraju Gorenjske, se proda vsled družinskih razmer po zelo nizki ceni lepa velika trgovska hiša z nekaj zemljo. Pri kupčiji so vsi posredovalci in agenti izključeni. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Nizka cena«. 1149

* Savski železniški most v Zagrebu v nevarnosti. Zagrebški mestni župan inž. Heinzl je na zadnji seji občinskega sveta naglašal, da je savski železniški most radi zadnje poplave katastrofe v nevarnosti in da celo ni izključena katastrofa, ki bi imela seveda strašne posledice. Most je bil zgrajen pred 50 leti in niti najmanj ne odgovarja predpisom sodobne tehnike o gradnji mostov. Leži na lesenih pilotih, ki so morda že strohnili. Generalni direktor železnice je bil zato stavljen predlog, da zgradi čimprej nov most, ki bi veljal 5 do 6 milijonov dinarjev.

* Potnik okraden na zagrebškem tramvaju. Mehaničarski pomočnik Anton Jakob iz Celja je prispel prošlo sredo iz Bosne v Zagreb ter se je z državnega kolodvora s tramvajem odpeljal na kolodvor Sava. Med vožnjo mu je bila ukradena listnina, v kateri je imel 300 Din ter poziv na vojaški nabor.

* Smrtina nesreča pri delu. Na Skarču v ljubljanski okolici je te dni pri mlaticni smrtno ponesrečila desetletna Kristina Kosec, po domače Zorova. Zgrabilo jo je koloto in jo zavrtelo okoli tako, da je z glavo udarila ob tla. Bila je takoj mrtva.

* Na smrt obsojen, a pomiloščen. Kakor smo svedočno poročali, je bil pred par leti v okolici Karlovca izvršen roparski umor: mlinar Josip Kusan je bil ustreljen in oropan, njegova žena Ana pa težko ranjena. Roparski umor sta izvršila Franjo Ban in Milan Nežić, ki sta pri mlinarju ječenočila. Nežić je bil obsojen na osem let ječnice, Ban pa je pobežnil v Turčijo in se je letos vrnil v Jugoslavijo. Vest ga je pekla in sam se je prošlo zimo javil orožnikom. Meseca marca ga je sodni stol v Zagrebu obsodil na smrt. Njegov zagovornik je predložil kralju prošnjo za pomiloščenje. Kralj ga je pomilostil in izpremenil smrtno kazen v dosmrtno ječo. Nežiću pa je bila ječa podaljšana na 15 let.

* Zrtev dela. V Javoriku pri Mostarju je Mato Abramović sekal veliko bukev. Med delom se je bukev nepričakovano zvrnila, padla na njega in mu zdrobila prsi koš. Nesreče je bil takoj mrt.

* Konfederacijski ubili dekleta v Beogradu. V terek so pomočniki beogradskega konfederca v Prizrenski ulici na zverinski način ubili delavko Jelisavo Jovanović. Ko so dirjali za nekim psom, je Jovanovića iz usmiljenja do ubogih živali odprla konfederacijski voz in izpustila pse, ki so pobegnili na vse strani. Ko so konfederacijski to opazili, so napadli dekleta in ga premlatili z motkami

ter bodli z noži. V bližini ni bilo nikogar, ki bi mogel ubogemu dekletu priskočiti na pomoč. Jovanovićevo so našli nekoliko kasneje na tleh v agoniji, vendar pa je še mogoče povedati, kdo jo je razmesaril. Par trenutkov nato je na poti v bolnico umrla.

* Nesreča v železniški delavnici. V sredo se je zgodila v železniški delavnici v Zagrebu težka nesreča. Pri prenašanju je padla težka železniška traverza na delavca Ljudevita Bivalca in ga močno poškodovala na glavi in prsih. Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnico, vendar je njegovo stanje zelo nevarno.

* Zagoneten zločin v Skopju. Občinski svetnik Čurbevič v Skopju je našel v terek zvečer na dvorišču neke hiše v meter globoki jami truplo muslimanke Fatime iz Skopja. Na truplu sta bili dve teži rani; ena pod kolenom, druga pod desnim očesom. Očitno je bil izvršen umor. Ker je bila Fatima znana kot umobolna in tudi ni imela denarja, je dogodek tem zagonetnejši.

Danes

1. finalna tekma za kraljev zlati pokal Zagreb-Beograd.
2. Kolesarska dirka sportnega kluba »Prmorje«.
3. Velika železniška nesreča pri Lazah.

Vse to v najnovejšem Matica-Journalu, ki se danes predvaja.

ELITNI KINO MATICA

Iz Ljubljane

u— Jesensko potratno zasedanje v Ljubljani. V ponedeljek, dne 13. septembra se bo pričelo pri tukajšnjem deželnem sodišču tretje potratno zasedanje, ki bo trajalo teden dni.

u— Pogreb Jakoba Zalaznika. Včerajšnji veličastni pogreb Jakoba Zalaznika je pokazal, kako globoke simpatije je vžival po-konjik med ljubljanskim prebivalstvom. Pred hišo žalosti na Starem trgu je združeni zbor ljubljanskih pevskih društev zapel »Vigred se povrne«, na kar se je po cerkvenih obredih razvil žalni sprevod. Na čelu so stopali v kroju člani Sokola Ljubljana in Sokola II. z zastavo in stanovske organizacije. Pogreba so se udeležili vlad. svet. dr. Seneković za velikega župana, pred-sednik gerentskega sveta dr. Dinko Puc, gerenta Anton Likozar in Josip Turk, pred-sednik notarske zbornice Aleksander Hudo-vernik, odbor in člani Gospodarskega na-prednega društva SDS za šentjakovski okraj, člani Slov. lovskega društva s pred-sednikom dr. Lovrenčičem, ki so spremlili svojega tovariša v lovskih uniformah, pev-ski društvi »Slavec« in »Ljubljana« z zasta-vama, člani gostilničarske zadruge s pred-sednikom Kavčičem, številni pokojniški tovariši in prijatelji ter v izrednem številu narodno ženstvo. Bil je res dostojen pogreb moža, ki je povsod tiho in mirno deloval za procvit in napredek mesta.

u— Vidovčev klub v Ljubljani vabi gla-ne na članski sestanek, ki se bo vršil v so-boto ob 8. uri zvečer v zadnji sobi Narodne kavarne v Ljubljani. Na sestanku poroča-tov. predsednik Bajuk o prihodnjih učnih tečajih. Pridite vsi in točno. Interesentom za Vidovčev dopisno šolo sporočamo, da se otvori s 1. septembrom nov nižji tečaj. Informacije daje klubov tajnik Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Za pismene informacije priloži znamko za odgovor.

u— Protestni shod invalidov in drugih vojnih žrtev se bo vršil v nedeljo dne 22. avgusta ob 9. uri dopoldne v Ljubljani, toda ne v dvorani Mestnega doma, kakor je bilo javljeno, temveč v dvorani »Ljudskega do-ma« v Streliški ulici.

u— Mestni magistrat ljubljanski razpi-suje oddajo dobave železnice in ključavničarskega dela pri zgradbi mestne stanovanj-ske hiše na Ahacijevi cesti v Ljubljani. Vse tozadevne podatke daje mestni gradbeni urad- Lingarjeva ulica št. 1/III. med uradni-mi urami od 21. avgusta t. l. dalje 1151

u— Prvi slovenski filmski žurnal. Po vzorcu svetovnih filmskih žurnalov, kakor sta Pathe ali Deulig žurnal, se je tudi v Ljubljani ustanovilo podjetje, ki filmne važ-ne domače dogodke. Prvi tak filmski žurnal smo imeli priliko videti včeraj v Matici, ki je predvajal nedeljsko tekmo za kralje-vi pokal, zadnjo kolesarsko dirko, železniško nesrečo pri Lazah ter slike ob povodnih v Sloveniji. Fotografija je prav dobro uspe-la in tudi režija je bila dobra. Nadejamo se, da se bo započeto delo nadaljevalo.

u— Drobni policijske kronike. Dva moža sta bila prijeta radi hazardne igre. Igrala sta za velike svote. Hazardne igre so v Ljubljani zadnji čas zelo razvite in obstoje-gotova gneзда za hazard. Nekaj boljši go-spod je snoči razgrajal v elegantni restav-raciji. Ker je bil močno vinen so ga spravili v policijski zapor čez noč. — Več ljudi je kalilo nočni mir odnosno se nedostojno vedlo na ulici. Štiri ovadbe radi pasje-ga kontumaca in 10 prestopkov cestno-policijskega reda. — V gostilni pri Košaku na Krekovem trgu je neki strojnič pil na kre-do. Ker mu niso zapuili, so ga izročili stražniku.

u— Nesreča. Alojzij Goršič, kleparski va-jenec je na vogalu Resljeve ceste in Slo-m-skeve ulice padel s kolesa in si pri tem zlomil palec desne roke. Na rešilni postaji so mu nudili prvo zdravniško pomoč.

u— Aretacija dveh tatov. Po marljivih poizvedovanjih so končno kriminalni or-gani ljubljanskega pol. ravateljstva izsledili tatn. ki je 17. julija t. l. odnesel iz čakalnice II. razreda dolenskega kolodvora ročno blagajno, v kateri slučajno ni bilo niti beliča Na praznik Velikega šmarna zvečer so osu-mili v ljudski kuhinji v Streliški ulici, da je 27 letni brezposelni delavec Janez Bartol iz Mokronoga ukradel boljši klobuk. Bil je aretiran. Na policijski so drugi dan na podlagi opisov ugotovili, da je Bartol oni, ki je

odnesel ročno blagajno z dolenskega kolo-dvora. Po dolgem zasliševanju je Bartol priznal, da je res odnesel ročno blagajno in jo vrge v neki grm daleč na Barju, ker je bila prazna. Pokazal jim je celo kraj. Hkratu je izpovedal, da mu je dal pobudo za to tatvino neki »Matevž«. Iz Velikih Lašč. Tudi tega so sedaj izsledili in zapril. Je to zagrebški in ljubljanski policijski dobro-znani Matevž Tomšič, ki je 7. maja odnesel Neži Blekaš v Zagrebu zlatnine in gotovine v skupni vrednosti 13.000 Din. Zlatnino je deloma prodal v Ljubljani ter nato pobe-gnil v Juljsko Krajino, kjer je stopil v službo k nekemu gospodarju v Prestranku pri Po-stojni, katerega je tudi okradel in se vrnil preko meje na Vrhniko, kjer se je udinjal kot hlapec. Tu ga je izsledil detektiv Ne-višek in ga privedel v ljubljanske sodne zapore. Oba tatinska pajdaša sta stara znanca iz sodnih zaporov.

Iz Maribora

a— Minister Šuperina v Mariboru. V več-rajšnji popoldanski zagrebški brzojav-ki se je pripeljal v Maribor istočasno s češkimi oficirji tudi poštni minister dr. Šuperina, ki ga je pozdravil na kolodvoru ve-liki župan dr. Pirkmajer, vodje mariborskih pošt g. Jozek in Novak ter načelnik vdr-ževalnega oddelka. Minister dr. Šuperina si je nato ogledal v družbi velikega župana falsko elektrarno, zvečer pa se je posveto-val z gospodarskimi krogi. Danes dopoldne si bo minister ogledal mariborske pošte, na-ker se vrne v Beograd.

a— »Slovenčeve« kisle kumarice. Včera-jšnji mariborski »Slovenec« je imel dve mastni novici za one Mariborčane, ki se dolgočasijo v dnehi kislj kumaric. Najprej je obelodanil, da bo dr. Kukovec novi ve-liki župan v Mariboru, v drugi novici pa je ganljivo popisal sprejem čeških oficirjev, tako da so ga mogli Mariborčani čitati že dopoldne, ko so bili češki oficirji še na Zi-danem mostu. Bujna domišljija »Slovenca« je videla že v bodočnost. Žensko društvo je streglo oficirjem in podžupan dr. Lipold je navdušeno pozdravil oficirje. Dejansko pa žensko društvo popoldne ni prav nič streglo in dr. Lipold prav nič pozdravil, ko so ofi-cirji res pršli.

a— Gospodarsko in politično društvo za magdalenski okraj ima svojo redno odbor-vo sejo v soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri v gostilni »Korotan« na Frankopanovi cesti. — Odbor.

a— D. J. A. v Mariboru bo imelo v petek, 20. t. m. ob 20. uri v društveni sobi članski sestanek s sledečim dnevnim redom: I. Raz-govor o poučni ekskurziji v tovarno »Zla-torog«. 2. Društveni izlet na Pohorje. Ude-ležba je za vse člane strogo obvezna.

a— Gospodarsko gibanje. K tozadevni notici o konfakcijski tovarni Maros nam po-ročajo z informativne strani: Ustanovitelj tovarne veletrgovca g. M. Rozner je nastal-vil v tej tovarni šele enega uradnika in sicer g. Medvedščka, ki pa je zavezen Ju-gosloven. Med 60 nastavljenih tovarne ima samo štiri inozemce prikojevalce, ki jih nujno rabi, ker ne dobi za to delo sposobnih prvovrstnih domačih moči. Z razvojem to-varne pa se bodo nastavljali tudi samo slo-venski uradniki. Sploh se bo tovarna trudi-la, da zaposli le domače moči in tako pri-speva tudi k konsolidaciji gospodarskih razmer v Mariboru. Tovarna sama je go-spodarsko utemeljena, ker v mariborski oblasti takega podjetja še nimamo in bo go-tovo blazilno vplivalo na cene obleke. Iz-delovala se bo le prvovrstna konfekcija, da bo lahko konkurirala z inozemskim bla-gom, ki ga bo treba zato mnogo manj uva-žati, kar bo tudi velike gospodarske važ-nosti za mesto. — Lojalno popravljamo pre-jeto pojasnilo in želimo, da se podjetje res razvija v tem pravcu.

a— Slov. lovsko društvo glavna podru-žnica Maribor — priredi v nedeljo dne 22. t. m. na tukajšnjem vojaškem strelišču na Teznu svojo letošnjo strelsko tekmo. Stre-ljalo se bo od 8. do 12 in od 14. do 18. ure in sicer na srnjaka, na 20 korakov tarčo na 10 korakov in na leteče golobe. Brezplačen vstop je dovoljen tekmovalcem, članom društva in po njih vplezanim gostom. Za streljanje na srnjaka in tarčo mora prines-ti vsak tekmovalec strelivo s seboj, za strelja-nje na golobe pa se mora posluževati na-bojev, kupljenih na strelišču. Streljanje na srnjaka in na tarčo se bo vršilo v prosti stoj, brez vsakega naslona z lovsko puško na kroglo z daljnogledom ali brez njega v serijah po pet streljev; prijavljena za vsa-ko serijo znaša Din 10. na leteče golobe se se bo vršilo streljanje v predpisnem polo-žaju puške v serijah po 10 in 50 golobov in znaša prijavlina 10 oziroma 20 Din. Kupnina za 10 golobov je 15 Din, za naboj št. 16 D. Din, št. 12 pa 250; Razen tega bo do-dol strelcem na razpolago specialni angli-ski naboj po Din 250 komad. Po končani tekmi je ob 20.30 sestanek tekmovalcev in gostov v hotelu Meran, kjer se bo razglasil izid tekme in se bodo razdelila darila.

a— Iz policije. V noči od srede na četr-tek je bilo 14 aretacij. Graška policija po-roča, da pogrešajo v Feldbachu nekoga Ju-liusa Ruprichta, ki je odšel pred dnevi v Maribor po trgovskih potih.

a— V nedeljo vsi v Pekre! Znano je, ka-ko radi hodijo Mariborčani ob nedeljah v okolico, da se malo odpočijejo po težkem tedenskem delu. Maršidlo je po posebno rad zavil v Pekerske gorice, ki slove daleč na okoli. Zato bo gotovo vsak Mariborčan ves-ko bo čital, da se bo vršila v nedeljo, 22. t. m. v Pekrah, za ljubko slovensko Kalvarijo, veselica. Izletnikom se bo nudila prijetna zabava in dobra postrežba. Tudi državni nameščenci pridejo lahko na svoj račun, ker je vstopnina prostovoljna in se ne bo nikogar odiralo. Na sporedu je vrtna veselica pri vrtem obmejem Slovincu, Hartmanu. Vršila se bo tudi gledališka pred-stava, med odmorom pa bo zapel znani ma-riborski pevski klub »Franeček« poleg tega bodo sodelovali še tamburaši, šramel iz Sv. Lovrenca, tako da bo staro in mlado prišlo na svoj račun. Zvečer pa bo vrt raz-svetljen z električno svetlobo.

NOGAVICE

TRADE MARK

znamko in žigom

ALS

TRADE MARK

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Iz Trbovelj

t— *Svojega tovariša napadel.* Franc Schuster, delavec v steklarni, je napadel nedelje od Logarjeve gostilne delavca Jožeta Zoreta in mu prizadel s kamenjem rano na glavi. Zore je moral iskati zdravniško pomoč.

t— *Poročila sta se g. Jože Grozdnik, učitelj in starosta Škole v Hrastniku, in Milena Karbova, učiteljica v St. Vidu pri Ljubljani.* Nevesta, ki je hčerka župana v Kamniku dr. Karbe, je poprej službovala v Hrastniku, kjer je bila tajnica in vadiateljica Škole. Narodno zavednemu paru naše iskrene čestitke!

t— *K umoru v Trbovljah.* Potek preiskave proti morilcu Krajšku, ki je ustrelil Kraljevo, dokazuje, da je bil izvršen njegov čin skrajno premišljeno. Najbolj zanimivo je, da ni nikjer najti samokresa, s katerim je Kralj streljal. Morilec se še vedno zagovarja, da se je hotel tudi sam ustreliti, da pa mu je zmanjkalo poguma oz. da ni samokres funkcionalen. Zaslusnih bo še precejšnje število prič, katerih izjave so zelo pestre.

t— *Na vodenski šoli so pričeli te dni z najnujnejšimi popravili.*

t— *Z izdatkom občine za ceste.* Ker se glede vzdrževanja občinskih cest in mostov širijo netočne vesti, ugotavljamo, da se je od Novega leta do konca julija izdalo za občinske ceste, mostove in škarpe ob občinskih cestah v Trbovljah 52.000 Din, v Hrastniku pa 67.000 Din. V teh vsotah ni so vštete plače občinskih cestarjev, kakor tudi ne razsvetljave. Občno čekajo še ogromni stroški, če hoče vsaj deloma povrniti škodo, ki jo povzročajo. Neobhodno potrebna je državna subvencija.

t— *Neumestna potegavščina.* Ker je naznanil "Slovenec" iz "zanesljivega vira", da se bo vršilo na Mrzlici razviteje orjunaškega prapora z napisom "Svoboda ali smrt", se je čutila pristojna oblast dolžna, da prepreči razviteje pod vsakim pogojem. V to svrhu so morale dati razne orožniške postaje v najbližji okolici 50 mož. Na Mrzlici se jih je uštelilo 12, drugi pa so zasedli vsa pota, ki vodijo na ta hrib. Toda Orjunašev ni bilo od nikoder in orožniki so kaj kmalu spoznali, da so bili po tignjeni.

Iz Laškega

t— *Nesnožni vodnjaki.* Od sanitetnega referenta v Ljubljani je dobilo županstvo ukaz, da zapre javen vodnjak pri Krenjcu, ker je voda nesnožna. V javnem vodnjaku pri šoli so našli te dni crnjeno podgano — tudi drugi vodnjaki niso boljši. Županstvo je odredilo, da se bodo vodnjaki temeljito osušili in dobro zaprli. Vedno bolj se pa čuti potreba po dobrem vodovodu in prepričani smo, da se naš župan ne bo ustrašil nobenih ovir. Spomladaj se mora pričeti z gradbo vodovoda.

t— *Umetel je v Laškem* dne 18. t. m. g. E. Horjak, ki je bil zadnja leta uradnik pri odvetniku dr. Rošu. Mož je videl lepše čase; sedanjí hotel Henke itd. je bil njegova last, bil pa ni srečen in je zgubil vse premoženje. Kot star Laščan je bil pred prevaratno zagrizen nemakutar, sedaj se je pa sprijaznil z razmerami in bil zvest naš so mišljenik. Počiva naj v miru!

t— *Škodo po poplavi popisuje županstvo.* Krajevna organizacija SDS je ukrepanila vse, da doseže za poplavlence davčne olajšave in da zlasti pomore nesrečnemu vrtnarju g. Bobeku, ki mu je voda vse, prav vse uničila.

Naši onstran granic

t— *"Edinost" zopet zaplenjena.* Iz Trsta poročajo: Na ukaz prefekta je bila včerajšnja "Edinost" zaplenjena. Vzrok zaplenbe še ni znan.

t— *Cadorna na Svetigori.* Cadorna je posetil z večjim spremstvom, v katerem je bil tudi tržaški škof Fogar, Svetogoro. Od tam si je ogledal vsa sosedna bojišča. Italijanski franciškani so maršala z navdušenjem sprejeli in pater Inama je prosil svetogorsko mater božjo, naj čuva in varuje Cadorno, Italijo, kralja in Mussolinija... Na Svetogoro prihaja vedno manj slovenskih romarjev, kar se je opazilo zlasti na Veliki šmarni, ko je bilo včasih na ta dan na stotine slovenskih romarjev na Svetigori. Prihajajo pa v večji meri Furlani, ki gospodujejo sedaj okoli svetogorske matere božje italijanski patri. Romarje iz Slovenije, ki se napovedujejo za konec tega meseca, mislijo spraviti na Svetogoro kolikor možno neopazeno za Italijane in po obisku jih bodo takoj prisilili v vagon, da se odpravijo proti Podbrdu.

t— *Na mednarodni razstavi na Reki* je izložena tudi interzija našega učitelja Peternela iz Cerkna, ki predstavlja Mussolinija in je last goriske trgovske zbornice.

t— *Umetniški večer mladih prireditelj* v soboto v Trgovskem Domu v Gorici dijaško društvo "Adrija". To bo edina prireditev te vrste. Na vabilo se pričakuje obilnega odziva.

t— *Kubelik svira pri poroki svoje hčerke.* V nedeljo se je poročila Kubelikova hči Marija z gospodom Klincem z Reke. Kubelik ima v svoji hiši kapelo in tam se je vršila poroka. Tekom obreda je sviral Kubelik in za njim Lhotaky, na harmoniji je sviral Hajek. Izvedla se je Händlov sonata, Schubertova "Ave Maria" in Mozartov andante za violino in vijolo. Udelež-

niki pravijo, da je sviral Kubelik topot tako, da je samega sebe prekosil.

t— *Solkanski most bo vspostavljen,* to da tak ne bo več, kakor je bil nekdanj. Te dni je bil dokončan obok. Porabilo se je zanj 700 kubičnih metrov jeličnega lesa in okoli 80 ton železa. Lok bo precej drugačen od prvotnega. Italijani pravijo, da bo most mnogo sijajnejši od prejšnjega. Po novem načrtu se porabi manj 350 m3 kamna, kar pomeni prihranek 300.000 lir. Delo bo gotovo v novembru in takrat se bo dalo končno veljavno primerjati sedanji most s prejšnjim.

t— *Velik požar* je napravil posestniku in trgovcu z lesom Antonu Paoluzziu pri Bujaš v Istri škodo 300.000 lir. Zgorlelo je tudi mnogo žita, olja, raznovrstnih živil poleg skladišča lesa.

t— *Na Krasu* se je mudil in si ogledoval bivša bojišča maršal Cadorna. Spremljata ga polkovnika Gariboldi in Leone. Cadorna je posetil Istro, potem se približal vzhodni meji.

t— *Kje bo fašistovski sedež v Trstu?* To je pereče vprašanje, ki stoji v ospredju fašistovskih skrbi v teh dneh. On. Benelli je dobil nalogo, da stori potrebne korake v svrhu, da se ta nujna zadeva reši v čast fašistovske stranke. Baje se zgradi lepo moderno poslopje v fašistovskem slogu.

t— *Dizen roparski napad* se je izvršil v občini Dol-Otlica nad Ajdovščino. Dva neznan lopova sta udrila v stanovanje Amalije Likar, jo zvezala in odnesla 600 lir ter nekaj drugih reči. Grozila sta ji z nožem. Orožniki iščejo roparja.

Pričetek šolskega leta

t— *Meščanska šola v Vojniku.* Vpisovanje učencev (enke) meščanske šole v Vojniku se bo vršilo od 1. do 4. razreda dne 31. avgusta in 1. septembra od 8. do 12. ure. Opozorja se, da je za otvoritev prvega razreda treba 30 učencev, za višje razrede pa po 15. V prvi razred se sprejemajo učenci od 4. razreda dalje. Ponavljalci (razredni) izpiti bodo 30. avgusta od 8. do 12. ure. Skupna šolska maša 2. septembra, 3. septembra pa redni pouk.

t— *Uprava kmetijske šole v St. Jurju pri Celju* poroča naknadno k razpisu glede pričetka novega šolskega leta na podlagi novega odloka ministrstva za kmetijstvo sledeče: Novo šolsko leto se prične početkom oktobra ter traja nepretrgoma 12 mesecev. Na zavod se sprejme 30 gojencev samo iz Mariborske oblasti in sicer 20 na prosta mesta kot državni gojenci in 10 na plačujoča kot privatni gojenci. Na prosta mesta na plačujoča mesta morejo priti samo sinovi zemljiških posestnikov, o katerih se more pričakovati, da ostanejo pri kmetijah, samo dva plačujoča smeta biti iz drugih stanov. Oskrbnina za plačujoče je znižana od 400 na 200 Din mesečno. Plačujoči pošljejo prošnje z dokumenti direktno na upravo zavoda. Sprejem na prosta mesta je pa sedaj organiziran tako, da posebna srezka komisija z okr. ekonomom zbira prošnje oziroma odbere po potrebi sama po občinah za šolo primerne fantje ter pošlje njih prošnje potom velikega župana upravi zavoda, ki odloča o sprejemu in pozove sprejete. To je v splošnem primerno, da pridejo gojenci tudi iz krajev, kjer do sedaj še ni nobenih absolventov. Želeli bi pa bilo, da se izberejo le fantje, ki imajo res veselje, da ne izstopijo potem iz zavoda in tako odjedo drugim prostim mestom. Oni prosilci, ki reflektirajo na prosta mesta, naj torej na upravo naslovijo prošnjo z dokumenti odati na srezko poglavarstvo in sicer vsaj do 15. septembra. Čne prošnje za prosta mesta, ki so že dosele na šolo, pošlje uprava na srezko poglavarstvo, prošnje na plačujoča mesta obdrži uprava. Obencem poroča uprava, da se podaljša termin za vlaganje prošnje na šolo za plačujoča mesta tudi do 15. septembra, ker se vsled teh izprememb in zaključka letošnjega tečaja s koncem septembra začne pouk šole okrog 10. oktobra. — Direktor: ing. Petkovšek.

t— *Sprejem učencev v enoletno vinarsko in sadjarsko šolo na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.* Ministrstvo kmetijstva je določilo, da plačujoče odslej privatni učenci enoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru za oskrbo v internatu, če dokažejo z občinskim potrdilom, da so sinovi kmetovalcev, mesečno 200 Din, do čim ostane za sinove drugih stanov mesečno oskrbnina v višini 400 Din. Enoletna vinarska in sadjarska šola bo sprejela letos 30 učencev, in sicer 20 državnih gojencev, ki dobe oskrbo zastoj ter 10 plačujočih (privatnih) učencev. Polovica državnih gojencev bo iz ljubljanske, ostala polovica pa iz mariborske oblasti. Državne gojence bo zbrala posebna komisija, ki se bo sestavila pri srezkih poglavarstvih. Oni prosilci, ki so že vposlali prošnje za sprejem, naj to javijo komisiji v svojem srezu. O sprejemu bo šola obvestila vsakega gojenca pismeno. — Direkcija srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

t— *Na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani* (na Poljanah) se začnejo ob 8. uri: 1. privatni (dopolnilni) izpiti 25. avgusta; 2. Razredni izpiti 28. avgusta; 3. pismena matura 1. septembra. Prijava za sprejemni izpit za 1. razred 1. septembra od 8. do 10. ure, potem pismeni sprejemni izpit od 10. do 12. ure. Vpisovanje učencev z drugih zavodov 2. septembra od 10. do 12. ure, vseh učencev zavoda pa 3. septembra ob 8. uri. Nastančnejši podatki in druga na uradni deski v veži.

Sport

Jugoslovenska damska lahkoatletska reprezentanca za damske svetovne igre v Göteborgu (Švedska) dne 27. do 29. VIII.

Na temelju pooblastila Jugoslovenskega lahkoatletičkega Saveza v Zagrebu z dne 17. t. m. določam sledečo postavbo jugoslovenske damske lahkoatletičke reprezentance, ki nastopi v Göteborgu, Švedska, dne 27. — 29. avgusta pri damskih svetovnih igrah:

Tek 60 m: Santel Duša, Prevec Silva; rez: Sporn Olga, Bernik Fanči. Tek 100 y: Prevec Silva, Bernik Fanči; rez: Sporn Olga. Tek 250 m: Santel D.; rez: Prevec Silva, Sporn Olga. Tek 1000 m: Jermol Milena. Stafeta 4 × 110 y: Sporn Olga, Bernik Fanči, Prevec Silva, Santel Du; rez: Tratinik Jelka, Jermol Milena. Skok v daljavo brez zaleta: Sporn Olga, Santel D.; rez: Tratinik Jelka, Bernik Fanči. Skok v daljavo z zaletom: Tratinik Jelka, Santel Duša; rez: Sporn Olga. Skok v višino z zaletom: Tratinik Jelka, Cimperman Marica; rez: Santel D., Sporn Olga. Met kopja: Cimperman Marica. Met krogle: Križ Baby, Bernik Fanči. Met diska: Križ Baby, Prevec S.; rez: Tratinik Jelka, Cimperman Marica.

Pozivajo se nominirane atletinje, da nemudoma oddajo tehn. referentno LLAP, Savu Sancinu, Tavčarjeva ul. 1, svoje potne liste in da pridejo v soboto, dne 21. t. m. ob 12. uri k istemu v svrhu dogovora glede priprav za odhod itd. — Tehn. referent LLAP.

Moško prvenstvo Ljubljanskega Lahkoatletičkega Podsaveza za leto 1926.

V soboto in nedeljo dne 21. in 22. t. m. se vrši na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta, oba dneva s pričetkom ob 16.30 moško lahkoatletičko podsavezno prvenstvo za leto 1926. Kakor vsako leto, se bo tudi letos vodila najostrejša borba za zmago med sedanjim podsaveznim prvkom ASK Primorjem in SK Iliriji, se nikdar ni bilo vprašanje bodočega podsaveznega prvaka tako odprto kakor letos in je vsled tega težko že naprej prorokovati zmagovalca, ker so sile obeh klubov popolnoma izenačene. ASK Primorje dominira v tekih s svojimi znanimi tekači dr. Perparjem, Valtrichem, Weiblom, Močanom, Vidicom, Slapničarjem itd., dočim leži glavna moč Ilirijanskega tima v skokih in metih, kjer bodo imeli glavno besedo znan atlet Gregor, ka, Strekelj, Stepišnik, Režek, Zupan, Derganc, Smersu, Orehek itd. Razen teh dveh klubov se udeležijo prvenstva s svojo mlado gardo še SK Ptuj, SD Rapid iz Maribora in SK Tržišče. Posebno SD Rapid nam lahko pripravi prijetnih iznenadenj, ker so nam imena kakor Hoffer, Sieberer in Jeglitsch v dobrem spominu. Žal ne bomo letos videli na startu iz neznanih razlogov atletke SK Jadrana, kléba, ki je pred dvema letoma kazal, da postaja najvernejši pretendent za podsaveznega prvaka, izmed katerih je najodličnejši novi podsavezni rekord v skoku v višino Lojk, ki je naše častno zastopal naše državne barve v Varšavi proti poljski reprezentanci. Klub, ki bo hotel iz tega lepega in plemenitega boja iziti kot zmagovalac, bo moral napeti vse svoje moči. Z ozirom na krasne sportne boje, ki bodo nudili občinstvu obilo lepih užitkov in ker je vstopnina z ozirom na propagandni značaj privedite znižana, je pričakovati zelo številni obisk. Zanimanje za ta lepi sport v Ljubljani vedno raste, kar že dokazuje sportno zrelost ljubljanskega občinstva.

t— *Službene objave LLAP-a.* Jurija za moško prvenstvo LLAP-a. Za moško prvenstvo LLAP-a, ki se vrši v soboto in nedeljo dne 21. in 22. t. m., se določa sledeča jurija: Vrhovni sod: gg. Gnidovec, Pevalak, Vodišek, Rybář, ing. Debelak, Slamič, Sancin Danilo, delegati LLAP-a: gg. Letnar in Sancin S. Starter za teke: g. Sancin Danilo (Sancin Savo), starter za skoke in mete: Sancin Savo (Slamič Lavo). Časomerilci: gg. ing. Debelak, Slamič, Vodišek, Brumat, Sancin S. Sodniki na cilju: gg. Rybář, Gnidovec, Slamič. Sodniki za skoke in mete: gg. Baltesar, Pevalak, Gregorič, Letnar. Redatelji starta: gg. Vondina M. in Sancin M. Sodniki na tekašišču: isti sodnik kakor za skoke in mete. Zapisničarji: gg. Saksida in Ček. Oglaševatelj: Štupica. Vrhovni reditelji: gg. Setina in Kump. Sodnik za hojo: g. Brumat. Zdravnika: gg. dr. Bašin in Perpar. Vsak klub član LLAP-a v Ljubljani mora postaviti k tekmovanju oba dneva po tri reditelje, ki se morajo javiti vrhovnemu reditelju. Oba dneva morajo biti na igrišču najpozneje ob 16. uri, v nasprotnem slučaju zapade denarni kazni 100 Din. Sodniški zbor mora istotako biti na igrišču najpozneje ob 16. uri. — Upravni odbor LLAP.

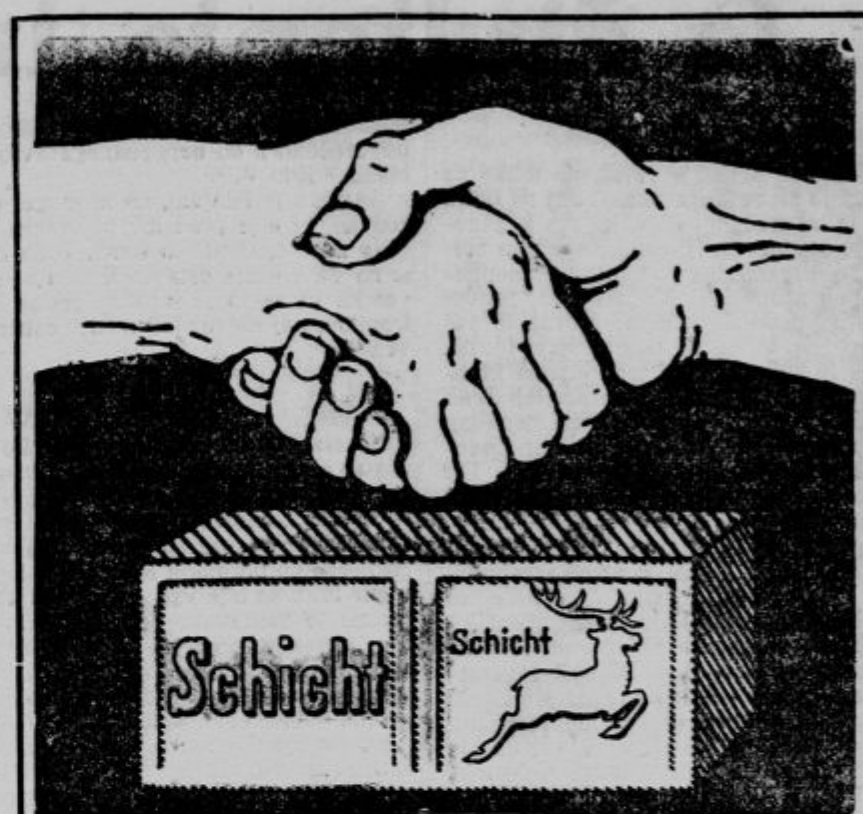
t— *Službeno iz LNP (p. o.)* Danes, v petek, ob 20.30 seja p. o. v Narodni kavarni. Napredajo se sledeči gospodje, da se seje udeležijo: Batista, Buljevič N., Barl, Mahkovec, Bucik, Baggia, Gregorič. — Predsednik.

t— *Juniorske tekme za prehodni pokal SK Ilirije.* Tekme za prehodni pokal se nadaljujejo v petek in soboto, 20. in 21. t. m. ter se zaključijo v nedeljo 22. t. m. Spored: v petek ob 18. podaljšek 2 krat 10 minut Olimp; Jadrani, v soboto ob 17.30 semifinale Ilirija: Hermes, v nedeljo ob 16. finale med zmagovalcem v tekmah Olimp: Jadrani in Ilirija: Hermes. Tekme za utešno darilo se prične v nedeljo 22. t. m. dopolne s tekmama Reka: Panonija (ob 8.30) ter Mladika: Svoboda, Moste (ob 9.45).

t— *LLAP. Danes ob 20.30 seja u. o. v "Emonu".* Točno! — Tajnik I.

t— *ASK Primorje (Hazenka sekcija).* Danes, ob 18.15 trening za sledeče igralce: Kramar, Kump, Rupelj, Hauptmann, Sever, Jeglič, Modic, Podboj I., Jenko, Podboj II., Vatrovec, Jerina, Sajovic, Kačič I. in II., Modic II., Treo. — Načelnik.

t— *Nadaljevanje damskega prvenstva L. A. P. za leto 1926.* se vrši v petek dne 20. t. m. z začetkom ob 18.30 uri na igrišču ASK Primorje. Spored tekmovalnja je sledeči: 1. met diska 1.5 kg. 2. finale 100 m. 3. met kopja 600 g. 4. skok v višino z zaletom. 5. stafeta 4 × 60 m. Sodniški zbor ki je bil določen za damsko prvenstvo, dne 7. in 8. t. m. se naproša, da pride na igrišče najpozneje ob 18. uri.



Nerazdružna sta Jelen in Schicht,

znaka edino pravega Schichtovega mila. Jedro in jamstvo čistosti in izbornosti. Varuha perila in rok. Sovražnika truda in muke.

Ne verujte nikomur, da je drugo milo „prav tako dobro“! Ostanite pri tem, kar se je skozi 77 let izkazalo za najboljšje.

Gospodarstvo

Tržna poročila

t— *Novosadska blagovna borza* (19. t. m.) ni poslovala zaradi pravoslavnega praznika.

t— *Zagrebski tedenski sejem* (18. t. m.) Dogon slab. Cene goveji živini so poskočile povprečno za 50 par pri kg. Kuvalovo se je večinoma za domačo potrebo, le okrog 3 vagona živine so bili kupljeni za Španijo. Cene teletole nespremenjene. Konjsko tržišče je bilo slabo obiskano. Nekoliko zomado se je kupilo za Italijo. Cene za kg žive teže: voli I. 8.50—9, II. 6—7.50, III. 5—6, bosanski II. 5—6, III. 4—5, bikli 4—7, krave domače I. 6.50—7, II. 4—5.50, III. 3—4, junice I. 7—7.50, II. 5—5.50, junci I. 8.50 do 9, II. 5—6, teleta 6—8 (zaklana 8—10.50) svinje domače bele 12—12.50, nepitane 9 do 11.50 (zaklane 13—14), sremeske 12 do 13.25 (zaklane 14—15), prašci do 1 leta 10 do 11.50 Din. Konji vozni 4000—12.000 Din za par, jahalni 2500—4000 Din za komad, žrebeta do 1 leta 1200—3000, nad 1 letom 2000—3500 Din za komad. Krma: detelja in lucerna 110—125, seno I. 100—125, II. 75 do 90, slama 60—100 Din za 100 kg.

t— *Dunajska borza za kmetijske proizvode* (18. t. m.). Mlačna tendenca na svetovnih tržiščih je vplivala tudi na dunajsko tržišče, kjer so cene ponovno popustile. Sprito nadzadujoč cen na svetovnih tržiščih je konsum zelo rezerviran. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 37 do 38.50, poljska 42—43; rž: 24.50—25.25; ječmen: domači I. 34—39, srednja kakovost 29—33, slovaški 35—40; turščica: 25—26; oves: 26—27.50; moka «0» (cene v trgovini na debelo): nova, domača 74 do 75, madžarska 71—76.

t— *Fuzija bank.* Domovinska banka, d. d. v Osijeku bo imela 5. septembra t. l. izredno glavno skupščino, ki bo sklepala o prelozu za združenje zavoda s Hrvatskim općim vjerskim zavodom.

t— *Sejem ječmena v Bratislavi* se bo vršil od 22. t. m. do 2. septembra t. l. Ta sojem slovaškega ječmena bodo posetili tudi zastopniki nekaterih naših pivovar.

t— *Ponovno povišanje obrestne mere Francoske banke.* Iz Pariza poročajo, da je Francoska banka znova povišala obrestno mero. Zadnje povišanje se je izvršilo koncem julija t. l. od 6 na 7.5 odstotka.

t— *Stanje posevkov v naši državi* je bilo po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vode v drugi polovici meseca julija t. l. med dobrim in zelo dobrim. Oznimo žito je bilo večinoma požeto. Po dospelih poročilih je prinos po kakovosti in količini dober. Vinogradno dobro kažejo. Le v severnih pokrajinah se v večji meri opazuje pokropora. Turščica se nahaja v odličnem stanju. Stanje živine je povojno. — K poročilom, ki jih izdaja ministrstvo za kmetijstvo in vode o stanju posevkov, samo ponovno pripominjamo, da ne pomenjajo in ne povedo niti ena. To je pravzaprav igračkancje, ki čisto niti ne temelji na dejanskem stanju.

t— *Dobave.* Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 4. septembra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave litiga železa; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave čistilnega materiala in glede dobave živanih in itimnih strojnih jermenov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 10.000 kilogramov modre galice, 100 kg salmijaka, soli za baterije in 830 komadov raznih četk; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave tapetnškega materiala ter glede dobave raznega materiala (goveji loj, rumena mast «Tavot», milo, soda, razne kisline, razna olja, kreda, karbolinje itd.); 6. septembra pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede nasekovanja in ostrenja pil; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave griffin - koles, glede dobave 5075 kg železne in jeklene žice; pri Upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave raznega materiala (žveplo ter hlodi, etikete, envelop, pečatnice in papirne vrečice); pri gradbenem odelanju direkcije državnih železnic v Ljubljani glede od-

daje zidarskih del pri obnovitvi leve polovice obokanega propusta 5.7 m svetlobe v km 46.9/10 proge št. IIj - Rakek med postajama Verd - Logatec; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave motornih drezin in glede dobave peči in pripadajočih delov; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave stavbnega materiala ter glede dobave klingerita, asbesta in grafitnega materiala; 7. septembra pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 2460 komadov kaučuk - cevi za parno kurjavo ter glede dobave spojnih, prostih in gonilnih osi; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vodovodnega materiala in materiala za stranišča ter glede dobave raznih šopčev ter glede dobave raznih krtič in metel; 9. septembra pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave delov za plinako razsvetljavo ter glede dobave kartonaže; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 10.810 kg okrogloga bakra in 500 kg medenine v palicah ter glede dobave bakrene in medeninske žice; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bombaža in krp za čiščenje in bombaža za ležišča. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Borze

19. avgusta.

t— *LJUBLJANA.* (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: investicijske 75—76, Volja škoda 295—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—196, Ljubljanska kreditna 170—0, Merkantilna 90—92 (92), Prastrediona 865—870, Slavenska 50—0, Kreditni zavod 165—175, Strojne 0—110, Vevče 102—0, Stavbna 55—56, Šešir 103—0. — Blago: Brez zaključka. Malo ponudb in še manj povpraševanja.

t— *ZAGREB.* Redki zaključki v zasebnih papirih so bili po nespremenjenih tečajih. Enako se je Volja škoda trgovala na nespremenjeni višini. Promet zmeren. Promptna se je zaključevala po 295. — Dinar nespremenjen. Pariz je v Curihi dalje poskočil, in sicer na 15. V Zagrebu se je dvignil za dve točki in končal na 166. Italija je ostala na včerajšnji višini. Čvrsta sta tudi Praga in London. Ostale devize nespremenjene. Skupni devizni promet 9.1 milijona Din. Notirale se devize: Amsterdam izplačilo 2276—2286, Dunaj ček 799.15—803.15, Berlin izplačilo 1340.25—1353.25, Budimpešta 0.0798—0.0797, Italija izplačilo 186.9 do 188.1, London izplačilo 275.175—276.875, ček isto, New York 56.465—56.765, Pariz izplačilo 164.1—166.1, Praga izplačilo 167.4 do 168.4, ček 167.48—168.48, Svica ček 1094.8 do 1098.8; valute: K 166.5—167.5; efekti: bančni: Eskomptna 100—100.5, Poljo 15—15.5, Sveopla 101—103, Litorale 0—10, Jugo 91—91.5, Ljubljanska kreditna 170—0, Narodna 3950—0, Prastrediona 865 do 867, Slavenska 50—51; industrijske: Dubrovačka 306—310, Seferana Osijek 300 do 305, Isis 52—54, Gutmann 200—205, Slavika 112—115, Slavonija 315—32, Trbovlje 335—0, Vevče 107—0, Eksploatacija 10—11; državni: investicijske 75—75.75, agrarne 89.5—41, Volja škoda, promptna 294.5 do 295.5, kasa 294.5—295, za avgust 0—295.5, za september 298—298.5.

t— *BEograd.* Borza zaradi pravoslavnega praznika ni poslovala. CURIH. Beograd 9.125, Berlin 123.212, New York 517.50, London 25.1525, Pariz 15, Milan 17.075, Praga 15.325, Budimpešta 0.007235, Bukarešta 2.40, Sofija 3.7325, Dunaj 78.10.

t— *DUNAJ.* Devize: Beograd 12.47 do 12.51, Berlin 163.20—163.70, Budimpešta 98.99—99.295, Bukarešta 3.3025—3.3225, London 34.36—34.46, Milan 23.3250—23.4250, New York 706.75—709.25, Praga 20.9325 do 21.0125, Sofija 5.105—5.145, Varšava 78.40 do 78.90, Curih 136.55—137.05; valute: dolarji 704.25—708.25.

t— *Deviza Beograd na ostalih borzah:* v Pragi 69.485, v Berlinu 7.406,

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 19. avgusta 1926

Višina barometra 308.8

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	rel. vla- ga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavine	
							ob opazovanju	v mm do 7 ure
opazovanja								
Ljubljana (dvorec)	7.	763.0	18.5	90	mirno	10		
	8.	763.3	19.2	89	mirno	9	megla	0.4
	14.	762.1	26.6	51	mirno	1	megla	
	21.	763.0	22.8	73	NE 0.5	0		
Maribor	8.	763.4	20.0	83	W 5	5		0.3
Zagreb	8.	763.1	21.0	88	W 0.5	8		0.1
B. ograd	8.	763.2	19.0	74	N 3	0		
Sarajevo	8.	763.8	17.0	81	mirno	6		4.0
Skopje	8.	761.9	24.0	58	W 3	0		
Dubrovnik	7.	760.4	28.0	47	mirno	0		
Praga	7.	761.7	15.0	—	SSW 1.5	2		3.0

Iz življenja in sveta

Vera in veda

Sodobna omika je napravila toliko za blaginjo človeškega telesa. Kaj pa duh? Ta je bil srečen v dobi, ko mu je zadoščalo majhno število idej. Danes pa blodi po brezkončnem labirintu mnogobrojnih protislovij. Kje naj najde pravo, pristno, popolno resnico? Morda na poti poezije, ali pa na trnjevi stezi filozofije? In kako izbirati med obema kipa-ma istine, k ju najdeš na koncu teh dveh potov? Da opredeli ta mistični nepokoj, je letos stavil *«Figaro»* članom Znanstvene akademije to-le vprašanje: *«Je li veda nasprotna verskemu čustvu?»* Iz različnih odgovorov je mlad modroslovec, René Darbord, izluščil nekaj splošnih načel, ki jih je pravkar objavil list *Le Progrès Civique*. V uvodu se Darbord vprašuje: Kaj je danes čustvak? Kateri so najposobnejši zastopniki moderne znanstvene duha? Po njegovem mnenju je fizika tista panoga, ki s svojimi poskusi in drznimi teorijami najbolj oblikuje znanstvenega duha ter odpira najširša modroslovska obzorja. Med fiziki, ki so se udeležili ankete, se zlasti dva odlikujeta po svojih delih o molekularnih raziskavah: De Broglie in Jean Perrin. Med matematiki pa E. Borel in Hadamard, ki s posebnim zanimanjem zasledujeta nagli napredek nove fizike. In baš ti štirje so dali najmanj religiozne odgovore. *«Kadar se vprašujemo, se li znanstveni duh upira verskemu čustvu, je treba imeti na umu najčistejšo znanstveno inteligenco, ki jo more veda izobličiti. To ponavljam, poleg te skrajne razumnosti ni mesta za religiozno čustvovanje,»* zaključuje Darbord.

Radio v avstrijskih vlakih

Ze tedne in tedne se vrše v direkciji avstrijskih zveznih železnic poskusi z radiom v vlakih. Eksperimente vodi dvorni svetnik inž. Werner-Nouackh (Novak?), ki je uvedel za uporabo v vlakih poseben sedmerocevni ultradynaparap. S to napravijo so že ponovno poskušali sprejemati brzojavne vesti in radiovalove. Poskusi so se obnesli in so pokazali, da se izplača uvesti radio na železnice tudi praktično.

Seveda ni šla stvar brezhibno od rok. Sprejemanje je bilo včasih deloma nemogoče in je izostalo. Največje motnje je povzročal dinamo stroj za razsvetljavo vlaka, nameščen pod vagonom. Kolektor je občutno motil sprejemanje. Se-le, ko so se tehnični strokovnjaki izognili tej zapreki, je bila zadeva rešena.

Na progi Salzburg-Admont-Gstaadterboden je delovala oddajna postaja z Dunaja, sprejemali pa so se tudi koncerti iz Rima, Stuttgarta in Breslaue. Tudi angleške postaje so se dobro čule.

Ko se je pokazalo, da so poskusi zadovoljivi, je sklenila direkcija avstrijskih železnic, da se uvede radio v njenih vlakih že od 1. septembra. Vsak vlak bo imel priključen poseben vagon za sprejemanje in v tem vagonu bo potujoče občinstvo lahko poslušalo koncerte, predavanja in druge vesti proti malenkostni odškodnini. Avstrija je prva država v Evropi, ki uvaja radio v redni železniški promet in če se njen poskus obnese, bodo njenemu zgledu sledile tudi ostale napredne države.

„Remember“

Med vojno, leta 1916, se je peljal neki častnik britanske armade skozi Rouen na fronto. Avto je vozil precej hitro in je na vogalu podr dal srednjih let. K sreči se ji ni nič pripetilo, zlomila si je le ob padcu svoj dežnik. Oficirju se je mudilo na fronto, zato se mu ni zdelo vredno, ustaviti avto, tembolj, ker je videl, da nesreča ni bila kaj huda.

Pred nekaj dnevi pa se je pojavil na rouenskem županstvu neki tujec gentlemanskega nastopa. Prosil je župana, naj pozve, kje bi mogel dobiti tisto damo, ki ji je pred desetimi leti neki avtomobil strl dežnik. Ni treba posebej omeniti, da sta bila avtomobilist iz leta 1916, in gentleman iz leta 1926. Ista oseba. Toda Rouenke z zlomljenim dežnikom ni bilo moči najti. Nemara je bila v tistih težkih letih že umrla? Ali pa je

pozabila na nezatno *«vojno škodo»*, povzročeno ji od nepoznanega avtomobilista? Kdo ve?

Angležu je bilo žal, da ni mogel najti ženske, ki ji je pred leti prizadejal, čeprav nehoti, škodo in strah. Toda hotel je na vsak način ostaviti Rouen z lahko vestjo. In za to je izročil županu 3000 frankov, naj jih razdeli med mestne reveže.

Konj obvisel na drevesu

Neurja, ki so letošnja poletja tako pogosta, niso obiskala samo nas Evropejce, nego tudi, morda celo v večji izmeri, ostale kontinente sveta. Tako se je zadnjič razlila ogromna množina vode po zapadnih obronkih Nove Zelandije in v par urah so bile vse doline pod vodo. Neurje je zahtevalo več človeških žrtv; nekemu konju pa, ki se je plavaje hotel rešiti iz hladnega elementa, se je posrečilo, da se je oprijel in zasidral med vejami izmed vode strlečega drevesa.

Nevihla je ponehala, vode so jele padati, in drevo, na katerem je ždel konj, se je začelo vedno bolj vpenjati iz vode. Nesrečna žival ni mogla več na tla. Šele čez tri tedne jo je našel gospodar, ki je, uverjen, da konja ne bo več našel živega, iskal njegovo truplo. Našel ga je torej na drevesu in čudo, konj je še živel. Ves ta čas se je prehranjeval z listjem, ki mu je za silo nadomestovalo tečnejšo hrano. Gospodar ga je s pomočjo sosedov spravil z drevesa, toda konj je vzlic skrbni negi čez par ur poginil na posledicah lakote in izčrpanosti.

Pogumna deklica

V milanskih listih čitamo: Prošli četrtek je padel mal dečko, Chiari Darco po imenu, v kanal Naviglio. Na obrežju se je kmalu nabrala velika množica ljudi, bilo jih je več sto, ki so gledali otrokovo borbo z vodnim elementom. Kričali so in vpili na pomoč, a nobenemu ni padlo v glavo, da bi nesrečnemu, ki je galgal v vodi, priskočil na pomoč.

Tedaj pa se je prerila skozi vrste vpijočih strahopetcev mlada dama, elegantno oblečena. Brez pomisleka je skočila v deročo vodo, pograbila otroka, ki je baš že v tretje izginjal pod vodo, in ga živega in zdravega srečno privedla na suho.

Ta dogodek se je pripetil v laškem mestu Milanu. In ime junakinje? Bila je ruska princeznica Galicina, stara jedva 17 let . . .

Kitajska vljudnost

Šanghajski listi popisujejo zanimivo srečanje obeh maršalov: severnega podkralja Čang-tso-Lina in južnokitajskega prezidenta Vu-pej-fuja po skupni zmagi nad komunistično *«Narodno vojsko»* in preden sta se skregala radi zasledbe Pekinga.

Vu-pej-fu stopi previdno v dvorano, počasi se mu približuje Čang-tso Lin. Obe se neprehotoma klanjata in Čang prične kot gospodar: *«Kako sem vesel, da Vas vidim, gospod maršal.»*

Vu: *«Tudi jaz sem zelo vesel! (Oba se priklonita.)»*

Čang: *«Le vsedite se prosim, kar po domače!»*

Vu: *«Hvala. Tudi Vi se izvolite vsediti.»* (Oba istočasno počepneta na divane.) *«Kako se imate maršal? Kako se počuti Vaša nebeska rodbina?»*

Čang: *«Zelo sem Vam hvaležen za Vašo velikodušno ljubeznivost napram moji ničvredni osebnosti in moji ubogi rodbini. Meni gre prav izvrstno in tudi moji družini. Upam, da to lahko trdim tudi o Vas, maršal. Izvolite si vzeti čaj, četudi je skrajno slabo pripravljen.»*

Vu: *«Globoko obžalujem, da nikakor ne morem z Vami soglašati. Čaj je, nasprotno, rajski in krasno pripravljen. Njegov okus je božanski. Ni dvoma, da ste plačali za čaj velikanske novce.»*

Čang: *«Nikakor ne! Eden izmed mojih generalov mi ga je poslal 500 zabojev. Zelo sem vesel, da Vam čaj uga-ja. Takoj bom poslal v Vaš vlak za vas 20 zabojev te vrste.»*

Vu: *«Tisočera hvala! (Pogleda na uro.) Maršal Čang, zelo sem vesel, da*

so zaključena današnja uspešna pogajanja s prijetnim sklepom o popolnem uničenju rdečih. Navdušen sem po Vaši prijaznosti tako, da bom sam vedel svoje junake v boji.

Čang: *«Končno uničenje rdečih je najin skupni cilj. Poslal Vam bom na pomoč svoje najboljšie oddelke.»*

Vu: *«Tedaj je cilj najinega sestanka dosežen. Bojim se, da Vas bom moral zapustiti na svoje veliko ogorčenje.»*

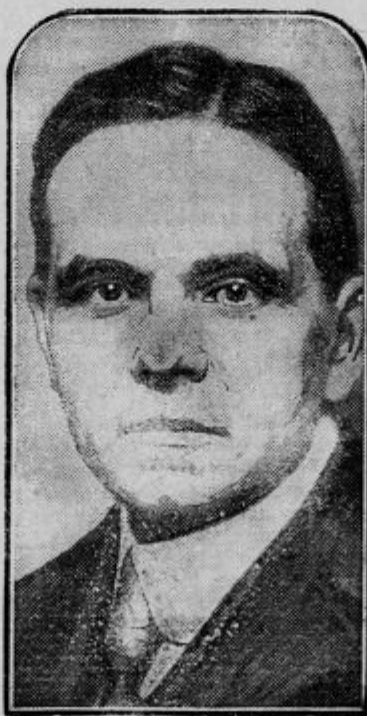
Čang: *«Čemu ta kruta naglica? Tako redko me doleti sreča, da Vas vidim. Če sva se srečala, pomeniva se o najinih zabavah. Kakor veste, maršal, obožavam ma-čžon (kitajske karte, podobne našemu šahu). Igram sedaj cele dni in noči. In Vi pišete še vedno sijajne poezije?»*

Vu: *«Da, če le imam časa za to nemumno. Oprostite, imam še nekaj posla Ne zamerite, če sem Vas utrudil.»*

Čang: *«(vstane, da spremlja obisk) — Kako morete to trdit! Obžalujem, da Vam nisem mogel izkazati boljših in Vas vrednih časti. Prosim Vas, da me obiščete pozneje v Mukdenu in se odpočijete pri meni, ko bo najin rdeči sovražnik končno potolčen in bo Vaša dežela srečno cvetela.»*

Vu: *«O seveda bom to rad storil.. (v naglici): — Zbogom, maršal! . . . (se klanjata) — Naj bodo blagoslovljeni Vaši sledovi!»*

Čang: *«Zbogom! (Se klanjata.)»* Maršal Vu-pej-fu odide s svojim spremstvom. Čang-tso-Lin se vsede k mizi in nadaljuje svojo igro: ma-čžon (mah-yongg) . . .



Landry,

zastopnik francoske zbornice v Svetu na novo ustanovljene blagajne za amortizacijo francoskih vojnih dolgov.

Preveč žensk

V moskovskem *«Novem Miru»* obžaluje znani kmečki pisatelj A. Jakovljev najhujšo posledico vojne. V Sovjetski zvezi je namreč za 4 milijone več žensk, kakor moških. Samo v njegovi rojstni vasi jih je 296 preveč. V tem številu je 179 vdov. Ene udano in obupno nadaljujejo težko kmečko delo, druge pa žive razuzdano življenje. To velja posebno za dekleta, ki hočejo ujeti moža in tvegajo vse. Število nezakonskih otrok in umorjenih novorojenčkov je naraslo tako, da sploh ni nobene primere z razmerami pred vojno.

Neka podjetna ženska se je peljala po moža v mesto 200 km daleč in je pripeljala seboj — Kitajca. Drugi niso hoteli na vas. Od kraja so se krohotali vsi sosede, tako se jim je zdel smešen rmeni ozkogled človeček. Zdal pa so se ga že navadili in so naredili iz Sun-Min-Lija ruskega Semjona. Kitajec je sicer preseljal za poljsko delo: orje in žanje le njegova bolja, to se pravi: močnejša polovica. Pa tudi on služi denar: barva domačo prejo in platno. Vsi ga hvalijo za pridnost in vbojiljivost; še *«vodko»* se je naučil piti!

Bogve, kdaj se bo zboljšalo to ne-

Razkošno opremljeni vefilim iz ruskega dvora

Na povelje cara

V glavni vlogi briljira splošno priljubljena **LYA DE PUTTI** ki šteje to vlogo med svojo najboljšo kreacijo. — V vlogi elegantnega poročnika Borisa nastopa sijajni **Hans A. Schlettow**. — V ostalih vlogah samo izbrana elita prvovrstnih igralcev.

Imenitne so scene: Orgije gardnih častnikov. Ruski car in njegovo kavalirstvo napram zapeljani devotki. Razkošna poroka kot kazen za greh. Strašno življenje v pregnanstvu v sibirskih poljanah

Izven programa popolnoma novi veliki aktualni

„MATICA - JOURNAL“

Predstave točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Najudobnejši kino v ljubljani.

Telefon šte. 124.

zdravo razmerje med moškim in žensko, kdaj ne bo preveč nežnega spola? Koliko kmečkih zemljič bo zapuščenih, ker ni delavne moške roke, posebno pri donskih kozakih, kjer ni v *«vdovjih vaseh»* s 1 do 2000 prebivalstva nobenega moškega: le žene in otroci!

× *Muhasta dojilja*. Berlinski zoo je dobil nove živali iz Sahare: več nojev in majheno *«sabljo»* antilopa, ki jo ogrevajo z umetnim solncem, da se ne prehladi. Kot dojilja te antilope je povabljen koza, ki ji pa nič kaj ne diši njena dolžnost: vedno brca in je mirna samo, če dobi cigarete, katere pohlepno požira.

Po slovanskem svetu

Poljska in Litva

Današnji položaj poljske republike označa višek nasprotij med politiko Poljske pod vodstvom antante in pa med politiko Sov. Rusije, ki goji prijateljstvo z Nemčijo.

Boj z Rusijo je vojaški in od leta 1921 po zmagi Pilsudskega nad boljševiki ni več tako oster. Številni spopadi ob meji v teku 3 let so male praske. Navadno so bili to le boji poljske policije z upornim ljudstvom Bele Rusije, ki temelje na tihotapstvu raznega blaga in živine v Rusijo. Taki spopadi se vrše še zdaj in poljska policija ima pri tem ogromne žrtve. Na Poiesju je v enem letu izgubilo 70 policajev. Med večjimi spopadi je najbolj znana bitka pri Stolpcu l. 1924. Letos ob majski revoluciji je Pilsudski zamenjal obmejno policijo z redno vojsko. Poleg obmejnih čet je v Ckresli še del armade, ki ima tam svoje vaje. Po raznih vesteh so ojačene tudi ruske obmejne posadke, vendar spopadov ni. Poljaki so vjeli le posamezne rdeče voljake, ki so v času poplave zabrodili na levi breg Sluča in drugih rek. Pač pa so Poljaki silno poostri obmejno službo, ker prihaja iz Rusije vedno mnogo ljudi in še več jih prehaja s poljske strani. To so večinoma vojni vjetniki, ki se vračajo v domovino. Kak pomen ima militarizacija meje, pa je razvidno iz načrtov zmanje politike.

Ze položaj med Poljsko in Litvo pomeni vojno nevarnost. Odkar je general Želgovski kot poljski D' Annunzio zasedel litvansko glavno mesto Vilno in s plebiscitom, ki ga je sam izvel, obdržal ves ta del Litve pod Poljsko, od takrat vodijo Litvanci splošen boj s Poljaki. Akcije in protesti pri veleposlaniški konferenci, potem v Haagu, v Ženevi so bili brez uspeha. Zato so Litvanci pripravljali, da z orožjem osvobode svojo prestolico. Boji se na meji ponavljajo, litvansko ozemlje je pravi vulkan uporov in zdaj se n. pr. vrši v Vilni velik proces proti stotini litvanskih zaročnikov. V tem boju s Poljaki so se Litvanci približali politiki Rusije. Posebno blviš min. predsednik Litve deluje na zvezo s sovjeti. Pred kratkim so došla poljska poročila, da vodijo letne vaje litvanske vojske ruski častniki.

Litva pa ni edina mala država ob robu Rusije. Važni sta tudi Latvija in Estonka, ki ste pod vplivom Anglije sovražnici sovjetov. S tem dvema državama in s Finsko, ki je bila dolgo v zvezi z Nemčijo, se je Poljski posrečilo navezati ozke stike in je verjetno, da se stvori tesen blok baltičkih držav pod vodstvom Poljske. Rusija se proti temu bloku odločno bori in izjavlja, da bo sklepala pogodbe le s posameznimi.

*) *«Slovenec»* od 19. VIII. se je sprl z geografijo in piše o vojni nevarnosti med Poljsko in Latvijo. Sicer je vsakdo lahko opazil, da gre za Vilno in litvansko mejo.

nimi državami.

Na jugovzhodu ima Poljska prijateljsko Rumunijo, ki se boji, da ji Rusi spet vzamemo Besarabijo in ima torej dovolj vzroka, da išče zaveznikov. Rusija trdi, da je pogodba teh dveh držav naperjena direktno proti nji.

Vsi ti zavezniki pa Poljske ne rešijo iz kočljivega položaja. Na zapadu preži Nemčija, ki ni le narodni, temveč v prvi vrsti gospodarski sovražnik Poljske. Vprašanje zgornje Slezije za Nemce ni rešeno, a tu je najvažnejši zaklad poljske industrije. Tudi železnica od Katovic na Lodz gre čez nemško ozemlje, kar Nemci dobro izkoriščajo. Znali so škoditi ob vsaki priliki do lanske carske vojne, v kateri so Poljaki podlegli letošnjem petkrat povečanem izvozu Sleskega premoga za Anglijo so Nemci pritisnili s prevoznimi tarifi ter prizadeli Poljakom silno škodo. Trn v peti pa je Nemcem poljski koridor k morju. Z vsa silo so se vrgli na svobodno mesto Gdansk ter uničili vse težko priborjene pravice Poljakov. Po koridorju je odrezana od ostale Nemčije cela Vzhodna Prusija in to Nemce jezí. Ob obali gospodarji nemška mornarica.

Poljska vlada dobro ve, da si mora zgraditi na kratki obali lasino pristanišče, čeprav še nima velikega brodogradila. Pristanišče v Gdini gradí francoska družba zelo počasi in je dovršeno komaj 65 m obale. Pač pa je tam močno francosko brodogradilno podjetje. Po poslednjih nastopih Anglije za sanacijo Poljske je mogoče, da jo podpre Anglija v boju z Nemci. Poljska javnost pričakuje od svoje diplomacije, da v zvezi s kritičnim položajem doseže enakopravnost v Društvu narodov. Lahko pa se zgodi, da se bo Poljska zadovoljila z garancijami Velike Britanije, ki se je na Baltiku silno utrdila.

Vedenje Poljske do Litve pa ni jasno. V poljskem narodu oziroma intelligenci je še močna zavest nekdanje slave poljskih kraljev. Povsod najdeš podobo 40 vladarjev in po vseh uradih primerjalno sliko Poljske v raznih dobah in za primer tedanjih obseg drugih držav. V tem znamenju zahteva poljski imperijalist stare pokrajine v Rusiji ter celo Litvo. Če misli maršal Pilsudski na zgodovinske meje pred delitvijo poljskega kraljevstva, potem lahko razumemo vojaško slavlje v Vilni, kjer se je setal s častniki Finske, Estonke in Latve.

To bi pomenilo novo svetovno vojno, čeprav bi se mogoče Poljska na ta način rešila male in hude države, ki se je kakor zajedla med njo in zaveznicu ob Baltički morjorji. Vesti iz sedanje prestolice Litve, iz Kovna ali Klajpede so dokaz, da sodijo tam kakor v Moskvi. Taka vojna je delo Anglije, ki hoče strniti obroč okoli Rusije, istočasno pa tudi odtrgati Nemčijo od Rusije. Mala Litva, ki je dala nekoč Poljakom dinastijo, je torej žrtev velikega boja med sovjeti in lordom Churchillom.

Fran Albrecht:

Malo važni zapiski

Lep razsežen vrt, nekoliko preveč zanemarjen. Sredi parka, na odprti cesti, igra mladina tenis. Revna zgrbljena ženica trga nekaj v travi, morda prikuha za kosilo. Svetlolasa deklica z otroškim vozičkom mežika v solnce. Majhen bel cuček je dvignil ob kostanjevo deblo svojo zadnjo nogo. Umirjen pisarniški gospod s cilindrom in očali mu stoji verno na straži. Idila.

Na montparnaškem bulvarju vlada živahnost. Tramvaji, avtobusi, tovorni vozovi, procesija avtomobilov. Riziki živžgi in piski švigajo po zraku kakor rakete. Tlak je bolj vroč nego v zamišljenem Latinskem okraju. Med množico pasantov razbira radodavno oko zastopnike vseh mogočih narodov in plemen. Mnogo je črncev in črnk, številno je zastopano rumeno pleme. Mnogo je med pasanti ljudi, ki hodijo zamišljenih, vase obrnjenih oči, katerim se pozna intenzivne notranje življenje. Nehoté vidiš takoj, kje si: v deželi umetnikov.

No, treba bo neke zajtrkovati. Slikar nas povelje v kavarno Rotondo. To je elegantna velika bulvarna kavarna, poglavito shajališče vsakega umetnika.

škega Montparnassa. Ko stopiš vanjo, se ti zazdi, da si zašel v galerijo slik. Stene so od vrha do tal natrpane s podobami in slikami vseh mogočih struj in smeri, od impresionizma do kubizma in surrealizma, ki se vrsté druga ob drugi v lepem složenem bratstvu. Njih duševni očetje so stalni gostje te kavarne: slike so na prodaj.

Zdaj, ob pol enajstih dopoldne, je kavarna bolj slabo zasedena. Tem bolje pa je zasedena — kakor sem imel priliko opazovati redno vsak večer — ponoči okrog polnoči. Tedaj vre in kipi v nji kakor v panju. Kakšna pestrost obrazov, značajev in tipov! To ni samo Evropa, to je ves svet, vsi deli sveta! To je babilonsko vrenje! Tam ti nekdo poltiho igra na kitaro in prepeva, drugi vneto pisari svojo novelo, tretji riše svojega soseda, četrti šepče svoji Dulcineji dvoumne nežnosti na uho. Japonci in Rusi — zlasti mnogo je Rusov — debatirajo o zadnjih dognanjih zapadno - evropske umetnosti. Najekstremnejši dialogi, najabsurdnejše modrosti. Starikav zamorec, grd kot hudič, z elegantnim žirardijem in v snežnobeli platneni obleki, vodi filigransko Parizanko po sopicah in prvo nadstropje . . . S kakšno perversno naslodo se privija ona nanj. O, urbem . . .

Slikar nam razlaga:

Moderni umetnik je zopustil romantični tradicionalni Montmartre in hoče živeti bližje centru, bližje glavnemu utripu kulture in civilizacije. Zato se je preselil na Montparnass. Kralj tega okraja je danes Japonec Foujita, slikar velikih kvalitét, dasi meni osebno ni po godu. Nadalje živi tu kipar Bourdelle, čigar dela boste videli v luksemburških dvoranih. Tu žive Vladimir, Manolo, Chagall, Zadkine, Modigliani, Pascini, tu živi André Deraín . . . Poet Apollinaire je opeval montparnaške bare in kavarne.

Ta-le kavarna je bila pred par leti neznatna predmestna butika z eno samo skromno sobico. Danes pa obsega — kakor vidite — dve veliki dvorani s točilnico, v prvem nadstropju eleganten daneing-room. To kavarno so zgradili umetniki. In njen lastnik je ženerozen možak. Za tiste pivce, ki si postrežejo v točilnici in se jim na nosu pozna, da so umetniki in nimajo par, je naročil natakarnjem, naj ne gledajo na to, kaj so popili in pojedli. Skratka: prekrasno dečko!

Natakar nas postreže z izborno kavo in še izbornejšim pecivom. Pariški croissant so - specialiteta; znameniti dunajski Milchbrot je proti njim kakor

žganec in torta. Na vsakem krožniku imaš zapisano ceno, koliko moraš plačati.

V časopisih — v tujih zemljah čitam vedno samo oficijelne vladne liste; že iz kurtoazije — beremo, da se kongres, ki sva se ga nameravala udeležiti z ljubljanskim tovarišem, ravno danes zaključí. No, hvala bogu, se mi je odvnilo z duše! Jaz od srca mrzim vse kongrese tega sveta, razen penatskih, ti pa so neoficijelni in neobvezni.

Kongres ni rodil zaželjenih uspehov, pravi časopis. Kateri pa jih je? pravim jaz. Vršil se je povsem nefrancosko. (Aha!) Preveč se je govorilo, piše list Počemu pa je bil kongres? bi skromno pripomnil jaz. Kongres so vendar za to, da se ljudje zbero in govoré, govoré, govoré . . . To je kakor v politiki: malo je poklicanih, veliko je izvoljenih.

Naposled pa je vsekakor imenitna sreča, ta smola, ki sva jo imela s tovarišem, da sva zamudila tisto reč. Hvala ti, vlada beogradska! Modra si in dalekovidna. Kaj bi počel, kam bi se skril med brbljači? Kdor veliko govori, ni dosti pridra: boljši je tisti, ki več misli.

Ampak zunaj vre. hrumi, vriska in poje življenje. Proč z besedami, tiskanimi in govornimi! Proč iz te stekle-

ne palače resničnih namišljenih genijev! Jaz se zapišem geniju življenja: geniju borbe, geniju luči in svetlobe.

Ko pa se s počasnim korakom zopet izprehajamo zunaj po teh ulicah in cestah mimo trgovin in kavarn, mimo barov in bazarjev, se, sam ne vem, kako, nenadoma domislim — Strindberga. Srečal sem ga ta hip. Zdelo se je zavlil v ono stransko ulico na leví. Zdirjal je mimo mene z viharnim dolgim korakom, viro in razkolj v duši, blaznost v možganih. — Kam, popotnik? zakličem za njim. — Ne vem; naprej, naprej! mi odgovorja zamolklo, iz velike daljave. Selim se, iz hotela v hotel . . . Preganjajo me, zato bežim. — Pred kom? pravim jaz spet. — Pred njim, pred — Njim! mi zakriči on prav na uho. In jaz čutim v srcu, da se bo srečal z Njim, da, doli v Luksemburškem vrtu se bo srečal z Njim . . .

Kako to udarja v senci, kako besni kri v žilah, v nohtih jo čutim. To je samo sprememba zraka. si pravim, a vem, da ni res. Ne, v teh tihoitnih ulicah ne, ampak pet, šest kilometrov oddal, tam v žarišču vsega, tam vihra divji, blazni, razvratni ples, ki se mu pravi življenje. Od daleč čujem njegov glušeči zvok, čutim jekleni ritem njegov. V mojem srcu je kaos njegov.

Josip Pilsudski in ruski pisatelj Dimitrij Merežkovskij

Maršal poljske armade in sedanjí vojni minister, ki je maja meseca izvedel politični prevrat na Poljskem, Josip Pilsudski, je bil od l. 1913. do 1922 načelnik države, t. j. faktični prezident republike, samo da ni imel tega imena, ker ustava še ni bila sprejeta. Vsa njegova burna in romantična prošlost je vezana z borbo za osvoboditev poljske domovine in zato posebno z borbo proti carski Rusiji.

Kot načelnika države ga je nekoč posetil ruski emigrant, slavni ruski pisatelj Merežkovskij. Dojem, ki ga je nanj napravila osebnost Pilsudskega, je podal v črtici, ki jo v naslednjem objavljamo po francoskem prevodu.

Vi hočete, da vam tukaj pripovedujem o vtisih, ki jih imam od svojega razgovora z načelnikom države. Bojim se, da to ni lahko. Vidite, to je trenutke, da se čutim slabega pripovedovalca, slabega pisatelja. Zakaj bistvo živahnega razgovora, podanega z besedami, je eno, kar se sploh ni reklo; bistvo je občutek, ki ga nismo pričakovali. Čustvo, nasmeh, pogled, molčanje, luč, muzika. In kako izraziti luč, pripovedovati o muziki?

V tem razgovoru, ki je bil morda vreden in v rezultatih plodovit, je bila ena strašna pozitivna, ali nečem se je dotakniti, ker ne vem prvič, če bi imel pravico do tega, potem pa, obrnil sem se do Josipa Pilsudskega, ne kot politik, nego kot človek do človeka.

Vedno sem sodil, da je današnja religija, ki ne pozna obojevanja herojev, ki ne pada na kolena pred veličino, ki se ne podreja duhovnim silam, glavni vir, iz katerega pije današnja masa. Moja religija je čisto drugačna. Njeni ukazi govore: Nič na zemlji ni bolj vredno obojevanja, nego odsev lica božjega na lico človeškemu, na lico heroja. Kakor nekoč, kakor v današnjih dneh, kakor vedno, je bil in bo to zmeraj Heroj (junak), neizpremenljiva manifestacija Boga, teofanija. Ko je stopil v sobo, sem čutil »dih«, »tihanje«, ki govori o njem knjiga kraljev. Neposredno sem čutil: Da, to je On, Heroj, »najrednejše bitje«, kakor pravi Nietzsche, govoreč o Napoleonu.

Spoznaval sem in nisem spoznaval te postavke, ki jo prikazuje nebroj portretov, postav, malo visoka, krepka postava vojaka in delavca; lice sedaj utrjeno, skoro staro, sedaj nesmrtno mlado; čelo, strmo, padajoče, vzbočeno, izbrzdano z globokimi horizontalnimi gubami; ustnice močno sklenjene, ustnice »velikega molčevalnika« in pod svetlimi obrvi, trdovratno naježenimi, košatimi, neznanosko bleščeče oči, s pogledom, ki prodira globino, oči onega, ki vidi. Videl sem tedaj, da se bo ta postava dvigala, lita v bronu večne trajnosti, lita od tega velikega kiparja — od zgodovine.

Začel sem govoriti — in nisem mogel. Zdi se mi, da sem bil vznemirljen, ker je prišlo tako nenadno, da sem ostrmel pred toliko enostavnostjo: bil sem mislil: To bo nekaj velikega svečanega, a bilo je tako preprosto.

V palači Belvedere soba preprosta in polna miru; skozi odprto okno nebo enostavno in mirno, sivo megleno nad megleno zelenjo. In on miren, enostaven, kakor nebo.

Začel sem govoriti francoski, ali je on takoj prešel na rusčino. »To vam bo lažje tako?« je vprašal z ljubeznivim nasmehom. Govoril je z nizkim glasom — in brž je postal tudi moj glas nizek. Poznala sva se že cela stoletja. Kako brezdno med nama in kaka bližina! Prijatelj. Brat.

O čem sva govorila? Ne bi mogel z malo besedami ponoviti tega razgovora, ki je trajal poldrugo uro, in če bi mogel — ponavljam to — ne bi hotel. Polikuzim, zadržati samo posebne momente, zvoke te muzike, iskre tega ognja.

Bila je to za mene nepričakovana radost, videti, kako on obsega vse s pol besede: aluzija, pogled, nasmeh, molk. Podoba je, da ljudje našega časa ginejo manj po gluposti, po pomanjkljivosti pameti, nego po nedostatkosti domišljije, ki pomeni sočutje srca, ki prodira globlje v osrčje stvari, nego najbistrejši um. Ne dvomim, da, če bi si ljudje, ne ljudje tle ali oni, marveč ljudje, sploh, prebivalci planeta zemlje, mogli predstavljati to, kar se godi na šestem delu tega planeta, ki se imenuje Rusija, ne bi tega prenašali niti en hip in bi se na mah vsi skupaj kar vrgli tja, da končajo to neverjetno grozoto.

Ta dar občutne domišljije, intuicije, dar »jasnovidnosti«, ki ga Mickiewicz smatra za bistven dar slovanske rase, ima Pilsudski v višji meri nego katerikoli sodobni človek politike.

»Sem romantik in realist v enaki meri«, mi je rekel, označujoč se, kakor se ne bi mogel bolje.

Ko sem mu pripovedoval o boljševiških grozotah, sem imel občutek, da ve on že vse, da vidi oddod vse — kakor sem jaz videl tam doli.

Mojemu pripovedovanju je dodal samo dve potezi. Anekdoto meščana iz Berdicheva, ki si je, rešen boljševikov, zopet nadel kravato, češ: »Pomislite vendar, pomislite, dve leti nisem nosil kravate!« — nesrečnik se je malone zjočkal. In zgodbo o ukrajinskih pokopanih, o »žetvi klasov malih novih križev«, ki so naenkrat pokrili tla po umiku boljševikov.

»Ali Rusija ima tudi svoje dno. Nekega dne pridejo do dna in se zvale...«
»Bojte se ruskega dna, gospod mar-

šal: to je dno brez dna in brez dna mi-ka. Bojte se ruskega dna zaradi Poljske in Evrope!«

In zopet je umolknil in razumel sem, da kakor jaz — vidi tudi on dno.

Razgovor se je obrnil za kulise vzpostavitev k porazu Kolčakovem, Judenicevem, Denikinovem.

»Med vzpostavitvijo Rusije in Poljske ne bi moglo biti nobene zveze. Vse prej, kot to! Prej boljševizem!«

Govoril je s strašno silo. Vzdadoval sem se tega; ali kako ga prepričati, kako dokazati, da nisem jaz sam, ki se tega veselil, sam, ki čuti kakor on, nego da tako misli in čuti vsa Rusija?

»Kaj naj storimo mi Poljaki in sploh Evropejci?« je nadaljeval bolj mirno. »Ne more se zahtevati od ljudi bistroumnosti, večina so ljudje navadnega duha, srednji ljudje — vsa politika se ozi- ra na nje. Verujejo samo to, kar vidijo in oni vidijo dve Rusiji: staro, carsko, in novo, boljševiško. Trebalo je izbrati eno izmed teh dveh Rusij, zakaj, tretje ni!«

»Je?«
»Kje? Želimo si je in iščemo jo. Poka- žite mi, kje je?«

Kaj naj bi bil odgovoril? Kaj poka- zal? Ruski Pariz, London, Berlin? Koga ima narod? Melnikova, Maklakova, Sazonova, Kerenskaga?

Mislil sem na »žetev klasov malih novih križev« in sem odgovoril: Tretja Rusija ni tukaj, ampak tam doli, v Ru- siji?«

»Veste to? Verujete v to?«
»Da, verujem v to!«

Ustrašil sem se ga. Kaj bo, če zmaja z glavo ter pove enostavno in mirno: »A jaz ne verujem!« Ali tiho se je obr- nil in pogledal skozi okno, s svojimi vsakdanjimi in mirnimi očmi na vsak- danje in mirno nebo. Dihal sem mir- neje; naj bo, ne veruje, morda pa bo ne- kega dne veroval.

Tukaj je začel glavni del najinega razgovora, kaj bi trebalo storiti za »tret- jo Rusijo«. Ne bom ga ponavljal; povem samo, da, najsi se govori, kar se hoče, Josip Pilsudski ni sovražnik Rusije. V svojih prsih ne skriva ničesar... 40 tisoč Minirovov, Denikinov. Kerenskij me lahko zagotavlja, da sem v tem raz- govoru prodal Rusijo — ne bom verjel.

»Ne vem, katera izmed teh dveh de- žel je sedaj potrebnejša drugi!« sem krilnil v ognju razgovora.

Sedaj, oddaleč, razumem, da se je to moglo zdeti drzno; tako je videz od- daljen od tega, kar smo zares. To nika- kor ni bilo iz drznosti; bilo je iz iskren- nosti. In on je razumel, se zdi, da je ra- zen tega, kar se vidi, nekaj drugega, večjega.

Vprašal me je mnogo o generalu Bru- silovu in o novem »patriotskem« duhu reče armade. In zopet je razumel, kar je tako težko, skoro nemogoče razume- ti človeku, ki ni Rus: največji nesmisel vseh ruskih nesmislov, »nacionalno In- ternacionalno«, ruske vojake-komuniste, junake nesramnega miru v Brescu, ki gredo umirati pod zastavami Bernstei- na-Trockega za sveto Rusijo. Razumel je, da je še mogoče v tej zemlji »ne- ograničenosti možnosti«. Najin razgovor se je v tem, kar je bilo v njem pozitiv- no izrazitega, iztekel v vprašanje: kako odvrti to nevarnost, morda največjo, ki je za Poljake in za Rusijo. Da sta Ru- sija in Poljska tu skupaj, to je on tudi razumel.

Imenoval sem Borisa Savinkova kot sedaj edinega Rusa v Evropi. Bilo mi je težko govoriti s Savinkom, on je izza toliko let moj prijatelj in mi je preblizu. Ali komaj sem začel o njem govoriti, že sem čutil, da moj drug v razgovoru o njem misli skoro ravno tako, kakor jaz.

Zdi se, da je to vse, kar morem po- ročati o pozitivni strani najinega raz- govora... Se ena poteza: brez nje bi slika ne bila popolna. Govoreč o Savin- kovu in o važnosti ustvarjalne edin- stvene individualnosti v uvodnem raz- govoru naroda, sem mislil njega samega. Josipa Pilsudskega.

»Vi ste ustvarili Poljsko: Vi bi mogli reči: Poljska, to sem jaz!«

»Mislite«, se je nasmehljaj z bridkim nasmehom. »Ali veste, da se mi zdaj pa zdaj zdi, da se še borim s Poljsko, da se bijem proti Poljski. Jaz sem človek dosti silen, ali včasih slabim!«

In naenkrat, še enkrat kakor v prvi minuti, ko sem ga ugledal, je »dih ti- hega vetriča« »zavel« preko mene. In samo takrat, kadar je govoril o svoji slabosti, sem začutil mnogo one sile, ki ni njegova. »Moja sila dosega svoj vr- hunec, kadar sem slab« Samo takrat sem začutil, da imam pred seboj izvo- lenca božjega.

Da, pravim to vsem, kakor sem rekel njemu. Ah, vem, kako težko in strašno je to reči o človeku, ko pa za »velike ljudi«, izvoljence — a čigave? — velja- jo Lenini, Trocki? Vem, kakor goreče oglje sipljam na svojo glavo, kako se bodo smejali moji otroški naivnosti in vendar pravim: Lenini, Trocki, niso ve- liki ljudje, to so velike ničle.

Človek je merilo reči. A kaj je meri- lo človeka? Če ni Bog, pa je vrag. Ustvarjati, to se pravi, posnemati Boga; uničevati, to se pravi, posnemati vruga. Je že dolgo, kar smo pozabili Boga in merimo človeka po vrugu. Meri- mo ga po vrugu, kadar se komedijant, ki zaigra Rim, venča s cvetkami; velik je Džingis-khan, najsi ima s seboj svoje divje tole ali pa »telegrafe« in »telefone«; velik pomorščak, če spuša v zrak skladišča smodnika s koncem ci-

garete. Toda po božjem merilu je manj- še delo, uničiti solnce, nego ustvariti atom; razrušiti svet manjše delo, nego vzgojiti rastlino. Pozabili smo Boga in smo prenehali častiti heroje, pojave Boga v človečanstvu — evo, zato po- zdravljamo te velike ničle, Trocke in Lenine; to veliko kanjalo in tega veli- kega kastriranca.

To je naša sramota in naša kazen, sramota vse Evrope, vsega krščanske- ga sveta.

Toda, četudi ves svet pozdravlja vra- ga, pozdravi kraljestva živali, tega ne stori on, nikoli on, Josip Pilsudski. Te sramote bo rešil on Poljsko in rešil morda svet. Zato je on izvoljenec božji.

Zapuščajoč ga, sem se hotel obrniti k Poljakom in jim reči: Kako ste srečni! Kako bi vas morali drugi kraji zavidati! Kako je Bog ljubil svojo hčer, tako lepo, kronano s trnjem, razpeto na kri- žu, ker ji je poslal takega gospodarja! Tujec sem med vami: ljubite ga! Vem, da ga ljubite! Toda ljubite ga bolj!... Pomnite, morete vse izgubiti in vse zo- pet pridobiti, kruh, zlato, orožje, pokra- jine, veličastne luke, zaklade umetnosti, znanosti in celo novo slavo — ne pa drugega Pilsudskega... Ali veste, ka- teri izmed vas je ustvarjen od druge- ga, vi vsi od njega, ali on od vas? Vi ga dvigate kakor valovi dvigajo ladjo, a on vas nosi, kakor Karlatide, pripog- njena, nosi neizmerno poslopje.

Strašni dnevi pridejo, temni, kakor so že prišli... Neštete čete barbarov gredo na vas, na vso Evropo — gredo, enake kraljestvu Antikristovem! Ne

mislite, da vam govorim prazne besede, da vas strašim z otroškimi bajkami. Drugi narodi bi to mogli verjeti, a ne vi, Poljaki! Pravim vam to, kar so vam govorili vaši trije veliki proroki trije Z gorečimi potezami, ki jih je skozi te- mino potegnili prst božji na vaš blagor: Avgust Cieszkovski, Andrej Tavijani- ski, Adam Mickiewicz. V teh črnih dneh ne pozabite svojih prorokov!... Za ljudi in za narode se križev pot ne kon- ča na zemlji; gre od križanja k vstaje- nju in k novemu križanju, dokler se mi sterij božji ne dovrši in to ne samo v vsakem narodu, nego v vsem človeštvu.

Da, to niso prazne besede ki vam jih govorim z vašimi proroki; nekaj, kar je podobno kraljestvu Antikristovem, gre nad krščanski svet. Zadnji tabor proti njemu je Poljska. Zadnji boj z njim se bo bil tukaj.

Zberite se vsi, kakor en človek, ob svojem velikem Gospodarju, izvoljencu božjem, Josipu Pilsudskem. Zberite svoja srca... in ko to storite, boste rešili Poljsko in morda svet.

Po vsem izgleda, da je Merežkovskij posetil Pilsudskega še pred poljsko-boljševiško vojno l. 1920. Ta vojna je kon- čala s poljsko zmago in boljševiki so nato počasi prestali misliti o boljševizi- ranju Evrope z orožjem.

Boris Savinkov, ki ga omenja Merež- kovskij, je znani ruski »nacionalni« revolucionar in pisatelj ki se je pa leta 1924 »preobrnil« ter v tragično-komič- nem procesu v Moskvi pokopal svojo protiboljševiško prošlost.

Sokol

Sokolski dan v Dol. Toplicah. V nede- ljo se je vršil javen telovadni nastop So- kola v Toplicah. Krasno vreme je privabilo mnogo udeležencev iz bližnjih krajev, zla- sti je bilo Novo mesto zelo častno zastopa- no. Tudi iz domače občine je bila udeležba zelo lepa, kar jama dokazuje, da se z vztra- jnim delom širi sokolski duh v ljudske mase. Ob 2. popoldne se je pripeljal na dveh vo- zeh Sokol iz Novega mesta in tudi iz Stra- ža. Takoj nato se je razvila povorka. Po po- vorki so se vršile skušnje za proste vaje. Kot prva je nastopila moška deca s praški- mi vajami. Vaje so za manjšo dečo dokaj težke, vendar so jih dobro proizvajali. Le šestletnim sokolom se je poznalo, da tež- ko slede enostavnim vajam. Večji dečki pa so vaje brezhibno proizvajali. — Zenska deca je istotako proizvajala praške vaje do- kaj dobro. Moški naraščaj domačega društva je nastopil s kiji. Nastop ženskega naraš- aja, članice in članov je bil zelo lep. Po pro- stih vajah se je pričela orodna telovadba. Nastopili so telovadci iz Novega mesta in domači Topličani na drogu in bradli. Novo mesto ima dobre telovadce, od katerih je pri- čakovati, da bodo dosegli še zelo lepe uspe- he ter nastopali pri mednarodnih tekmah v čest svojega društva. Tudi domači Topli- čani so pokazali lep napredek od zadnjega javnega nastopa. Po telovadbi se je razvila na veseličenem prostoru prijetna ljudska ve- selica, pri kateri je prav prično svrila me- melna črnomajška godba. Točno ob polnoči je veselica končala in pogasile so žarnice, kar je hvalno omenjati, kajti Sokolstvo bodi vzor dela in solidnosti. S svojim nastopom je topliški Sokol ponovno dokazal, da se do- bro zaveda svoje naloga, da se ne strši zaprek in neprijetnih ovir — ampak hiti z delom do cilja. Bratje in sestre, le krepko in neustrašeno naprej in zmaga bo vaša! Zdravo!

Dopisi

D. M. V. POLJU. Javen nastop našega Sokola se je moral radi skrajno slabega vremena preložiti na nedeljo 22. t. m. S tem je pridobila marljiva sokolska družina na času, da more čim vestnejše uvežbati vse vaje, urediti telovadni prostor ter vse potrebno za veselico, ki se bo vršila na okrašenem vrtu brata Kuharja na Vevčah. Za letošnji nastop si je društvo izbralo igri- šče za tovarniško restavracijo. Je to prav vabljivo, na gozd meje travnik, ki naredi tudi na nedomačina vtis prijetne domačnosti. Pričakujemo, da se bodo tudi letos od- zvali vabilu na poset prireditve vsi, ki so nas lanske leto posetili. Priporočamo pa tudi vsem Ljubljancem, da usmerijo ta dan svoje izlete proti naši lepi občini Uro- peš bo vsakomur koristilo na zdravju. Mi- mogreče si ogledite Fužine, čez katere je najkrajša, najlepša in najzabavnejša pot, ki vas bo, ako greste pravočasno od doma, privedla ravno do pol štirih na telovadni prostor Dne 22. t. m. tedaj med poljsko so- kolsko družino!

KAMNIK. Naše uradništvo je sklenilo iz- stopiti iz vseh narodno-kulturnih društev in svoj sklep strumno izjavja. Razumemo ogorčenje uradništva nad dejanjem sedame- nje vlade in je bila vsa poštena javnost na njihovi strani. Ne razumemo pa, zakaj naj ravno kulturna društva nosijo posledice za dejanja sedanje vlade, ko vendar nobeden od ogorčenih uradnikov ne more resno tr- dit, da bi sedanja vlada bila posebna za- ščitnica naših kulturnih društev, ali vneta širitelica kulture ali pa, da bi se sama posluževala posebno kulturnih metod in bi na tak neposreden in ovinkarski način ho- telo uradništvo zadeti vladu. Nikdo tudi ne more trditi, da kaže posebno kulturnost, da je vlada radi povodni začela s svojim ukrepom uradništvo, torej docela nedol- znega, ravno tako malo pa more uradništvo svoj sklep smatrati za boj kulturnega, ker je tudi zadelo mesto krivca nedolžnega. In končno, ali so bili do sedaj naši narodni uradniki tradicionalni podporniki in sode- lavci v naših kulturnih društvih le radi te- ga, ker so imeli tako visoke doklade? Ali ni bilo v Avstriji med njimi mnogo ju- nakov, ki so nam bili v ponos, ki so raje pretrpeli najhujša preganjanja in material- no škodo, iz naših kulturnih društev pa je niso izstopili? Smatrali so pač za kulturno dolžnost, da slovenski inteligent podpira narodno-kulturna društva. Dokumentirali so

na ta način svojo pripadnost narodu, da so podpirali njegova kulturna stremiljenja. Razumeli smo ljubljanski predlog za izstop iz kulturnih društev kot v afektu storjen, nismo pa pričakovali, da ga bo ravno ka- miško uradništvo izvajalo takoj kot sklep. Tem manj, ker se iz drugih krajev nič ena- kega ne sliši. Gotovo pa kaže zelo malo konsekvence pri nekaterih tukajšnjih uradnikih, propagirati izstop iz kulturnih društev, vztrajati pa politično pr oni stranki, ki je odgovorna očiteljska sedanega režima in njenega uradništvo zadevajočega ukrepa. Ali naj mislimo, da je za njih vlad- na odredba ravno tako dobrodošla pretve- za za izstop iz kulturnih društev, kakor je bila za vladu poveljeni pri redukciji do- klad? Ali hočejo ti gospodje mogoče na- rediti iz slovenskega uradništva kasto, ki ni- ma z narodom drugega stika kakor samo uradnega? Naj presodijo sami konsekvence za uradništvo in priprčani smo, da se bodo vrnil vsi oni, ki so dobre volje in nekonjunkturisti zopet na staro pot. — Pen- zionirani uradnik stare šole.

DOL. LOGATEC. V petek, dne 13. t. m., je priredil tukajšnji Sokol poslovnih večer svojem najagilnejšemu članu in odborni- ku g. postajenačelniku Ivanu Vidovcu, ki je odšel iz Logatca na svoje novo službeno mesto v Poljčane. Poslovnemu večeru se je pridružil tudi odbor k. o. SDS, katere je bil slavljeneč član in več let podpred- sednik Obilna udeležba prireditve priča, ka- ko zelo je bil g. Vidovc spoštovan. Miren, tih značaj je kot koroški begunec po odho- du Italijanov prišel med nas. Šel je tako podrejenemu osebju kakor tudi strankam vedno rade volje in ob vsaki priliki na ro- ko. S ponosom je sprejel mesto podpred- sednika k. o. SDS. S svojimi nasveti je pripomogel, da so vsa napredna društva lepo delovala. V imenu Sokola se je poslo- vil v daljšem govoru starosta dr. Milan Papež, v imenu podrejenega osebja želez- niški uradnik Sluga, imenom sam. demokra- tov pa g. Leopold Punčuh, šolski nadzor- nik v poklju. Čestitamo Poljčancem na pri- dobljvi g. Vidovca, njemu in cenjeni obi- telji pa želimo še mnogo srečnih dni v ze- lemi Štajerski g. načelnik Logatčani Vas pa ohranimo v najlepšem spominu!

TRNAVA - ŠT. RUPERT PRI GOMIL- SKEM. Le malo je slišati v javnosti od nas, vendar se pridno gibljemo. Lani smo ustanovili gasilno društvo, ki dobi sredi septembra od tvrde Smeke novo motor- no brizgalno, eno najmočnejših podeželskih. Dan blagoslovitve sporočimo pravočasno. Tudi stavni odbor za zgradbo Gasilnega doma je marljivo na delu. Da pa se je društvo v kratkem času tako lepo razvilo, se je zahvaliti darovalcem, ki so prispevali društvu na pomoč z denarjem in blagom.

IZ GORENJSKE »DOLINE«. Gorenjska »Dolina« sega od Jesenice do Rateč, to je do skrajne meje naše države v Sloveniji. Krasna je ta dolina, znana radi prirodnih krasot in obiljastarjenja s prijaznim in po- letnim ljudstvom. Zato se je, odkar smo v svobodni državi, čudovito razmahnil v njej tujski promet. Največ prihaja letovi- ščarjev v Molstrano in na Dovje, v Kranjsko goro in v Rateče. Najzabavnejše je se- veda v Kranjski gori, kjer so zasebniki pre- skrbili za največjo udobnost glede prehra- ne in stanovanj z električno razsvetljavo. Tudi v obmejnih Ratečah se vedno bolj gi- bjejo zasebniki, da ustrezajo tujcem. Go- stilničar Kalžar je letos postavil prijazno verando. No, zasebniki se pač zanimajo za tujski promet, ne pa rateški občinski od- bor. Ko bi se le nekoliko pobrigal, bi ime- la občina že poštni urad s telefonom in te- legrafom. Občinski možje pa so celo na- sprotovali domačemu, ljudomilemu župniku Lavdžarju, velikemu prijatelju turistike in napredka, ko je šlo za stavbo postajališča, oziroma čakalnice ob železniški progi pred Planino. Nekl mož je tudi hujskal zoper župnika s pretvezo, da bo nakopal občini najmanj 10.000 Din dolga za to stavbo in je nabiral podpise zoper njega. Se se po- močjo železniških inženjerjev se mu je po- srečilo, da je s prispevki zasebnikov in denarnih zavodov in s svojim velikim tru- dom postavil primerno stanico na sedan- jem mestu. Potrebn je bil izprosil iz dr- žavnih gozdov v Ratečah. Občina ni pri- spevala niti pare k stroškom, ki so zna- šali do 5.000 Din. Še je čas, da rešijo ob- činski možje svojo čast glede tujskega pro-

meta. Ker je pot do postaje jako zanemar- ena, naj jo vzamejo v svojo skrb. Občina naj izravna klančine in s pridobljenim ma- terialom na potrebnih mestih vzdigne pot, da ne bo, kadar dežuje, polna zalivov in znojnice. Jako potrebna popravila je tudi spodnja pot ob jezeru Tam v sredini, kjer so jezera ob deževju globoko zaliva, je treba svet vzdigniti in obzidati z visoko škarp. Materiala je dovolj za vse te po- pravle. Gotovo bodo tudi občani radi po- magali — vsaj z delom. Občina naj postavi tudi nekaj klopi ob potih zlasti v Planici. Tudi kašipotna tabia prod postaji naj bo bolj vidna in prav obrnjena. Tam je nam- reč že marsikdo začel na spodni pot. Upa- mo, da bo občinski odbor upošteval te že- lje.

Svarilo!

Izjavljam, da nisem dal g. Belšaku nika- kega pooblastila za kasiranje ter pripono- vam le direktna nakazila.

LUD BARAGA
Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Trgovina F. MERSOL nasl.

se nahaja sedaj Wolfova ulica 5.
Priporoča veliko zalogo rokavic, nogavic za dame, gospode in otroke. Čipke, vezene, naramnice, svilene trakove, ženska ročna dela, volna, svila, bombaž. Predtiskarja. Ustanovljeno 1887.

Zastopnika

dobro uvedenega s komisijskim skladiščem za Slovenijo išče velik prvorazredni mlin. Delkre- dere potreben. — Obširne ponudbe z oznako amstva na Publicitas d. d., Zagreb, Gun- duličeva 11, pod br. »Ja-9255«.

Iščemo se podzastopniki

v vseh večjih krajih mariborske oblasti za izdelke »ALFA SEPARATOR stroji« in vse druge potrebščine za mlekarne in dom. Javiti se je pisмено ali osebno pri glavnem zastopstvu »Alfa Separator« Bož. Guštin, Maribor, Cankarjeva 1. Prednost imajo zastopniki s prakso v tej stroki.

Spretno gospode

ki so vajeni trgovanja s privatniki, ra- bim kot zastopnike prvotni, amerika- nskega patentiranega predmeta. Pisemne ponudbe z navedbo dosedanjega zapo- sljenja je poslati na general. zastopstvo RADIO PACK, Subotica, Park kralja Petra 19.

6011-a



od 28. avgusta do 5. septembra
Posebna razstava: Dom in ognjišče
25% znižane vozne cene.

Casno zastopstvo in prodaja legitimacij po Din 15—

„Aloma Company“

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Vsem njegovim prijateljem nazna- njam žalostno vest, da je gospod

Edvard Horiak
odvetniški kandidat

dne 18. avgusta t. l. po dolgi in mučni bolezni preminul.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v petek, dne 20. t. m. ob pol 5. pop. na pokopališču v Laškem.

Ohranimo mojemu zvestemu urad-niku prijazen spomin!

Laško, 19. avgusta 1926.

2120a **Dr. Fran Roš.**

Oevre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman.

»Gotovo spet kaj omamnega?«

»Nikakor ne. To je čisto navadna arabska guma. Učinkovita snov in zelo pocen!« Tako govore se je sklonil k Dubonnetu in mu začel v silno začudenje svojega tovariša vtirati lepilo med brado. »Ali razumete, kaj nameravam?« je vprašal. Delma je zmalaj z glavo.

»Nu,« je odgovoril Fjeld, obdelovaje novinarjevo brado z vztrajnostjo pravega brivca, »kmalu vam bo vse jasno.«

Nato je izvlekel britev in je začel z veliko spretnostjo snemati smrčecemu Francozu brado. Čez nekaj minut ni bilo na Dubonnetovem obrazu nobene ščetine več. Izpod bujne brade se je prikazalo blede, zgrbančeno lice z grdimi, brezizraznimi, napol odprtimi usti.

»Vidite, kako dobro je imeti arabsko gumo pri rokah?« je vprašal Fjeld in zmagoslavno podrl brado kvišku. »Kogar veseli, se zdaj lahko okiti s smešnim krasom Dubonnetovega moštva.«

»To naj stori vrag,« je zamrmral Delma. »Jaz ne.«

»In vendar je v tem edina rešitev za vas,« je rekel Fjeld. »Treba je, da se izposodite za nekaj dni Dubonnetovo podobo in prepustite svoje cape njegovemu klavnemu telesu. Pobarvava ga, da bo lep rjav, in mu daja prekrasno črno brado, ki ste jo nosili takrat, ko ste se preganjali z Lépinovimi sledarji. Ozaljšati ga morava, drugače ga Frank ne sprejme. Torej...«

Drugo dopoldne je »La France« srečno priplula v Novi York. Prvi, ki je stopil v Hobokenu na krov, je bil velik mož vojniške vnajnosti in zelo odločenega nastopa. Ko je zagledal med prvimi vrstami potnikov smešno Dubonnetovo pojavo, je krenil naravnost proti njemu. Trije orjaški Irci so mu sledili.

»Veseli me, da vas vidim, dragi Dubonnet,« je dejal. »Popravili ste se, odkar sva se zadnjič srečala v Parizu. Nu, kako je z najinim prijateljem?«

»Izvrstno,« je šepnil nepravil Dubonnet. »Delma leži v moji kajuti. Včeraj sem ga zvalil k sebi in sem mu dal nekaj, da je zaspal. Zdjaj smrči kakor meh. Lahko ga uklenete brez težave Mr. Frank.«

17

»Vrlo!« je vzkliknil policijski načelnik, mencaje si roke. »To bo ugleden gost za električni stol. In — ste li povsem gotovi...«

»Kako ne bi bil?« je odgovoril bradač. »Saj je bil izmed mojih najboljših prijateljev, ko je še sodeloval pri »Journalu«. O, zastran tega podite brez skrbi. Lopov, ki ga pričakujejo. Sing-Sing, je Jacques Delma.«

»To mi je drago,« je rekel visoki uradnik in podal začudenemu Francozu debel ovij. »Evo vam pet tisoč dolarjev predjuma na nagrado. Ostalo pride. Če bi imeli pri nas odklopanja, bi ga vi gotovo dobili. Toda lahko vam izposlujem častno članstvo kake učene družbe. Ali bi vam morda prijal doktorski naslov?«

»Najbolj bi mi prijal to, da pridem hitro na kopno. Prav nič me ne miče pogledati Delmaju v oči, kadar se predrami. Raztrgal bi me živega, če bi me mogel.«

»Razumem vaš strah, Dubonnet. Toda ne se. Uklenemo ga v dvojne sponi in ga zapremo v celico, ki jo je izumil Edison nalašč za najbolj nevarne zločince. Tedaj v kaj 24. pravite? Nu, bodite uverjeni, pazili bomo nanj. Z Bogom, Mr. Dubonnet, do svidenja.«

Z lahкими, prožnimi koraki je krenil bradati Francoz na kopno. Za prvim ovinkom si je odtrgal brado in jo je zaničljivo vrge v ponikovalnik.

XXI.

Ljudski govornik

Novico, da je »The Eagle«, največja ladja na svetu, izginil brez sledu, so povsod sprejeli z grozo. Nihče ni slutil njegove resnične usode. Megla, v katero je zašel ob novofundlandskih peščinah, ga je potegnila v svoje mogočno žrelo in ga ni dala več nazaj. Dva dni po odhodu ladje iz Novega Yorka so imeli še vedno zvezo z njo. Zdelo se je, da gre vse posreči. Do tistega usodnega petka ob sedmih zvečer je bila izmenjana obilica brezžičnih brzojavk. Nato pa — kakor da je tajinstven meč presekala električne valove in pogreznil ladjo v večno megleno morje.

Skrivnost je postajala čedalje bolj nerazrešena. Ljudje se veno niso hoteli verjeti najhujšega. Mogoče je bilo vendarle, da je zaneslo parnik od Nove Fundlandije proti severu in je ležal tam kje v megli in ni mogel dati vesti o sebi, ker je bila njegova brezžična postaja pokvarjena. Taki primeri se časih dogajajo. In tudi če bi se bil

»Eagle« razbil ob ledeni gori, bi bilo moralo njegovih 150 rešilnih čolnov in rešilnih splavov oteti vlcu vsemu veliko število potnikov.

Toda pomožne ladje, ki so križarile ob peščinah na vse strani, niso našle niti sledu o »Eaglu«. Strašna resnica je postajala vsako uro bolj neovržena. Po vsej Ameriki je bilo odredeno splošno žalovanje, ves poslovni svet je bil ohromljen. Može, ki so izginili z »Eaglom«, so držali v rokah tisoče niti. Delniška borza je bila prva, ki je ustavila poslovanje, da bi počakala točnejših vesti o nesreči. In tretji dan, ko ni bilo več dvoma, da se je »The Eagle« potopil, je izbruhnila panika, kakršne niso pomnili, odkar so bili minili časi strega Rockefellerja.

Toda borzna kriza ni bila nič v primeri z obupom, ki je zavladal po vsej deželi sprčo pogina tolikih človeških življenj. Med izginulimi so bile do malega vse vodilne glave, cvet tistih, ki so načelovali ameriškomu denarnemu trgu.

Izmed deset tisoč ljudi, ki so potovali z »Eaglom«, jih je bilo le malo inozemcem. Prilika, da dobe prostora na ladji, je bila za prvo vožnjo pred vsem namenjena Američanom. Zato je stalo v spisku potnikov prvega razreda eno samo angleško ime: Benjamin Stockton, podpolkovnik v nekem indijskem polku.

In čudno: izkazalo se je, da v Angliji ne vedo ničesar o tem podpolkovniku Stocktonu. V Indiji je res, da je služil častnik tega imena, a ta je mirno živel v Lucknowu in ni niti mislil na to, da bi se vozil iz Amerike v Evropo. Druga Stocktona niso poznali ne v Indiji, ne na Angleškem. Vsekako je bila to uganka, ki jo je treba razvozlati.

Opasen je bil nemir množice, ki se jih je polasčalo vsak dan bolj preteče razpoloženje. Broadway, ta ozka žila v krvnem obtoku novoyorških financ, je vročično utripala. Tisoči in tisoči ljudi so se prerali po orjaškem nebotičniku, v katerem je mela »Transatlantska parobrodna družba« svoje pisarne. Čistjene pesti so se dvigale proti težkim zrcalnim steklom v drugem nadstropju, kjer je bil postavljen model izgubljenega »Eagla«. Zdjaj pa zdaj se je dvignil iz trušča ženski vzrok, ki pa je naglo utonil v grozečem vpiju pobešnele množice.

Kaj se je zgodilo z »Eaglom«? Zdelo se je, da hočejo naprtiti družbi odgovornost za nepričakovani, skrivnostni konec ladje - velikanke. Devet dni je že minilo — devet strašnih dni, odkar je dal parnik poslednje brezžične vesti o sbi.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—



Popravila!

Ivan Legat, Maribor

Vetrinska ulica 30.

Tel. int. 434

173

Priveditv

Prostovoljno gasilno društvo Rače

privedi v nedeljo, 22. avgusta veliko vrsto veselic s sadnikom ob 15. uri

na gostilni g. Siljane v Rači. — Namesto veselic, ki je bila dolžena za 15. t. m., a se valed slabega vremena ni vrila. Prijatelji slov. gasilstva se pozorno vložijo k sim. večji udeležbi prireditve. 24080

Pevski zbor slov. učitelstva

Prihodnji pevski tečaj bo: za moški zbor ob 23. do 25. avgusta, za ženski ob 25. do 27. avgusta. Obhajal ob 8. uri v prostorih Glasbene Matice. — Tajnik. 24066

Obit

ŠTAMPILJE

T. RABIČ

Ljubljana

KOLOVORSKA UL. 20

Fotoparate

risalna orodja

strokovno popravila meh. delavnica Anton Kona, Cegnarjeva ulica 12. 23723

Službe

(dobe)

stara okrog 16 let, ki je vajena otrok in hišnih del ter zna tudi nekoliko kuhati, dobi službo. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24010

Učenca

v trgovino mehan. blaga sprejme Ivan Vidmar, Brežice. 23993

Polirja

spretnega in treznega, s vsledno prakso, zmoglega slovenskega ali hrvaškega jezika, sprejem takoj. — Ponudbe pod »Jutra« na podružnico Jutra v Mariboru. 23954

Sobarico

ki zna lepo likati, nekaj stvari in opravljati vse druga dela sobarice, sprejem takoj. Vprašati v Vegovi ulici 2/1 — od 12.—4. ure. 23913

Korespondentinja

za urbovati in nemški jezik sprejem za večje mesto v Bački. Le prvovrstne modi — popolnoma smotne nemške stenografije naj se javijo na poštni predal 5, Ljubljana. 23906

Vič mizarskih pomočnikov

sprejme Matija Perko, mizarska trgovina v Šiški. 23940

Brivski pomočnik

samo dober delavec dobi takoj mesto proti tedenski plači 250 Din. Zmožen mora biti oduliranja, posebnost 300 od Baburirane. Mesto stalno. Naslov: Frano Novak, Maribor. 23973

Izobražena gospodična

se uče k 2. dekletu v starosti 4 in 2 let. Oziroma se bo samo na take ki so bile že pri otrocih in imajo dobro sprtnost. Nastopiti je takoj. Predstaviti se v očetih in soto do dopoldne. Naslov pove oglaš. oddel. Jutra. 24065-6

Trg. sotrudnika

sprejem kot samostojnega vodjo trgovine s specializiranim blagom in delovnim predelki. — Prednost imajo vojašine prosti, neolenjeni in ter da jim je okolica krajna znana. — Pogoj: prosto stanovanje, mesto plače provizija od prometa, za vtihi se kaveljico ca. 20.000 Din. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Vodja mekane trgovine«. 24025

Krojaškega vajenca

188 e tvrda »Elegance«, oblačilna družba s o. z. v Ljubljani, Aleksandrova c. št. 12. 24040

Frizerko

ličen za novoprijani damski salon. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Frizerka 31«. 24041

Zastopnike

ličen za Ljubljano. Pisane ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Bodočnost 130«. 24045

Prodajalko

ne pod 22 let staro, za trgovino s blatom in mlevskimi izdelki sprejem. — Navedi je naslov zadnje službe. Vsa okirba v hiši plača po dogovoru. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Zanesljiva mod 27«. 24027

Več delavcev

lesne stroke sprejme lesna industrija družbe »Jezersko« v Kokri za čiščenje gozdov in istotam dobrega kolarja

vajenca vseh v kolovarsko spadalju del. 24035

Kuharico

in služkinjo za vse, rabim za boljšo hišo v Ljubljani. Naslov pove oglašni oddelk Jutra. 24060

Učenca

poštenih staršev in s primerno veliko izobrazbo takoj sprejme v trgovino mehan. blaga Vincenzo Kveder v Zalcu. 24067

Pouk

Slov. konverzacijo

liče tuje, po poklicu profesor, za kar nudi italijanski. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Prof. Arturo Cronia«. 24038

Mlajšo gospodično

ki dobro pozna slovensko stenografijo, 188 e m. Pisane ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Stenografija 1«. 24033

Nemščino

in slovensko kakor tudi vse osnovnešolske predmete v obeh jezikih poučuje gospodična po 8 Din od ure. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Nemščina honorar 68«. 24068

Službe

(iščejo)

Trg. pomočnik

mlad in izurjen v vseh panogah mekane blaga, kakor tudi vinske trgovine, želi premeniti mesto. Nastop službe po želji. Cenj. ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Trg. pomočnik«. 24016

Izurjena šivilja

za perilo in obleke gre živat na dom. Naslov pove oglašni oddelk Jutra. 24021

Oskrbnik

samski, 27 let star, ki je dobro izurjen v vseh panogah gospodarstva, se priporoča na kako večjo posestvo. — Polzvedbe pod »Zastopnik 77«. na oglašni oddelk Jutra. 23977

Šofer

trezen in zanesljiv, dober avio-montar, želi premeniti mesto takoj. — Cenjene ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Šofer«. 23950

Knjigovodkinja

s dolgoletno prakso, zmogla bilanco, govori perfektno slovensko, nemško in srbovatsko, želi premeniti mesto. Ponudbe pod »A. B. K.« na oglašni oddelk Jutra. 23867

Zastopnik

ali potnik, prvotnosti, za nudi engro manufakturnim trgovinom. Vpeljan ter v velikim odjemalnim krogu po Sloveniji. Hrvatski in Banats. Na razpolago najboljša referenca. Na zahtev polni kaveljico. Reflektanti naj pošljejo ponudbe z navedbo fiksnih plač pod »Kvalificiran zastopnik« na oglašni oddelk Jutra. 23933

Šofer

s dvanajsetletno prakso, mehanik in elektrotehnik, liče stalne službe. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra. 23929

Gospodična

vešča popolnoma nemškega in slov. jezika, s vsledno prakso v trgovini in konjstvu, liče primerneje mesta. Pisane ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Zmožna 39«. 24039

Gospodična

trgovsko naobrazna, 188 e mesta praktikančinja. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Takošnje plačilo 40«. 23840

Mesto blaginjičarke

liče pošteno dekle. — Ponudbe prosi pod »Pokrena 63«. na oglašni oddelk Jutra. 24063

Prodajalka

mekane stroke želi premeniti doseganje mesto. Gre tudi na delo. Cenj. ponudbe pod »Vestna in poštena 64«. na oglašni oddelk Jutra. 24064

Za gospodinjjo

bi šla k vdovu ali samostojnemu gospodu. Znam vsa gospodinska dela in dobro sirati. Naslov pove oglašni oddelk Jutra. 24030

Kuharica

izobrazna, želi službe. — Gre tudi kot samostojna gospodična ali k samostojnemu gospodu — najraje v Zagreb ali Beograd. — Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Kuharica«. 23974

Gospodična

iz 4. mekanske šole, 188 e mesta kot praktikančinja. Pisane ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Začetnica 63«. 24063

Prodaj

2 registr. blagajni

»National« prodam. — Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »National«. 24000

Otroški voziček

dobro ohranjen, prodam. — Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24002

Pisalni stroji

se ceno prodajo Najboljše znamke. Kupujem, zamenujam Popravila vseh znamk hitro, poceni in — eksaktno. Specialni mehanik Jos. Puki, Celje, Kr. J. Petra cesta 4. 183

B. S. A.

3 1/2 HP, s priklipko in elektr. razsvetljavo ugodno prodam. Naslov in cena v oglašnem oddelku Jutra. 24006

Wolf. lokomobil

80 PH, novejšega sistema, malo rabljeno in tovarni avto s priklipnim vozom, 5 ton, skoraj nov, znamke »Fiat« po zelo ugodni ceni prodam. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Lokomobila 80«. 24026

Daljnogled

ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24000

Pohištvo

za spalnico in kuhinjo radi selitve po zelo nizki ceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24037

Črno jedilnico

popolnoma novo, poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24070-a

Kupim

Bukova drva

metrska, popolnoma suha, kupim vsako množico za avgust, september, oktober in november. Plačam na pre. Ponudbe z navedbo cene in nakladalne postaje na oglašni oddelk Jutra pod »Takošnje plačilo 40«. 23840

Pridelki

Česnje

na vagoni in ohrane v vsaki množini dobavlja po najnižji ceni Frano Stoj, trgovina mekane blaga in poljskih pridelkov. Stredne pri Sernici. 23971

Odiemalca sadja

ličen za namizna in trezina jabolka, bruske in slive — več vagonov. Na željo kupca imam na razpolago 3 do 4000 hl kadi za namakanje istega. — Kupci dobe nalog v oglašnem oddelku Jutra. 24020

Stanovanje

3 sob in kuhinje, ličen s 1. oktobrom. Naslov pove oglašni oddelk Jutra. 24046

Stanovanje

kompletno, obstoječe iz 4 do 6 sob vsemu v najem za dobo 2-3 let. Plačam event. tudi naprej. Prednost imajo lepa stanovanja v Ljubljani. Posredovalci dobe provizijo. Ponudbe je poslati na oglašni oddelk Jutra pod »Stanovanje 3«. 24024

Šivilja

188 e prazno sobo. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24031

Opremljeno sobo

lepo, 188 e mlad državni uradnik s 1. septembrom. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Ogl.« 24047

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom takoj oddam. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24070

Kapital

15.000 Din

način v kreditni ali posojilni, ki mi predstavi v svojem zavodu službo konjstarije. Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Konjstarija 83«. 24034

Dopisi

Trgovci

v zakonu razočarani, priključite se znanosti, 31 let star, želi spoznati damo lepe zunanosti in plemenite duše. Zadeva je strogo diskretna. — Dopise prosi pod »Ideal šiviljina« na podružnico Jutra. Celje. 23968

Savinja

Dnevno priključim odgovora. Soba. 24061

Korespondence

z dobrotim gospodom plemenite duše želi gospodično. Pod »Izkrenost 83«. na podružnico Jutra v Celju. 24033

Mdž.

hrvala, hvala se zelo veselim. Vedno samo T. Sm. 24049

Na stanovanje

sprejem 2 gospoda, ev. s vojo okirbo. Sp. Šiška, Zibertova ulica šte. 194. 23989

Maio stanovanje

(soba s kuhinjo) 188 e m. na Vili Gluhob. Ročni dolni ali Korzjah s 1. septembrom. — Ponudbe pod »Biev. 29«. na oglašni oddelk Jutra. 23929

Opremljeno sobo

s okirbo in rajtkom, liče 36 dan odločen gospod. — Ponudbe na oglašni oddelk Jutra pod »Arhitekt 32«. 24032

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vzhodom, oddam takoj ali pozneje. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24023-b

Lepo sobo

opremljeno — s posebnim vzhodom, oddam takoj ali pozneje. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 24044

Sobo